

ÖVERSIKTSPLAN 2030 KARLSKRONA KOMMUN

SAMRÅDSHANDLING OKTOBER 2009

Samrådshandling
Karlskrona Översiktsplan 2030
Oktober 2009

Karlskrona kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Östra Hamngatan 7B
371 83 Karlskrona
E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@karlskrona.se
Telefon: 0455- 30 30 00 vxl
Fax: 0455- 30 31 23
Hemsida: www.karlskrona.se

Organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för den översiktliga planeringen i kommunen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har utgjort politisk styrgrupp. Planchef Ola Swärdh har varit projektledare och projektgruppen har bestått av stadsarkitekt Hans Juhlin, planarkitekterna Sandra Högberg och Victoria Nordholm, miljöchef Anders Klar, miljöstrateg Kenneth Gyllensting, energisamordnare Lisa Wälitalo, näringslivsutvecklare Carl-Axel Ottosson, chef strategisk planering Tore Almlöf, projekteringschef Jan-Anders Glantz, projekteringsingenjör Magnus Jacobsson, mark- och exploateringschef Hans-Olof Hansson, utredare/analytiker Pia Kronengen och biolog Eva Steiner. Från Affärsverken har miljöingenjör Kajsa Carlsson medverkat. I arbetet med översiktsplanen har även världsarvssamordnare Lena Johansson samt planarkitekt Tina Tidhammar medverkat.

En referensgrupp där samtliga förvaltningar och kommunala bolag finns representerade har även ingått i översiktsplanearbetet.

Layout: Karlskrona kommun, Anna Steinwandt.
Illustrationer: Anna Steinwandt om inget annat anges.

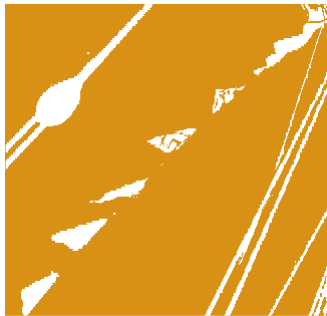
Foto: Alla bilder i dokumentet tillhör Karlskrona kommun och är skyddade enligt upphovsrättslagen. Fotografens namn anges i anslutning till bilderna. Bilden på framsidan visar galjonsbilden Saga - "Hon som ser allt". Hon är berättandets och historiens gudinna i den fornnordiska mytologin. Figuren färdigställdes 1878 och satt på ångkorvetten Saga.

Tryck: Psilander Grafiska, Upplaga 1, 300 ex

ÖVERSIKTSPLAN 2030 KARLSKRONA KOMMUN

SAMRÅDSHANDLING OKTOBER 2009

Förord

Karlskrona kommun har unika möjligheter. Här finns stadsmässiga kvaliteter i ett levande världsarv. Här finns mindre samhällen och tätorter och här finns en levande landsbygd, från skärgården i söder till skogsbygden i norr, med enskilda gårdar och mindre byar. Den stora variationen av boendemiljöer och boendeformer är en tillgång, som kan utvecklas ytterligare. I hela kommunen finns närhet till såväl grönska som sjö eller hav.

För att utveckla Karlskrona som bostadsort behövs både nybyggnation och förädling av befintliga områden, bostadsbestånd och miljöer. Förslaget till översiktsplanen fokuserar på förtätning och funktionsomvandling där befintlig infrastruktur och service utnyttjas optimalt, naturligtvis med respekt för bevarande av tätortsnära rekreationsområden och natur. Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut om kommunens mark- och vattenanvändning och är därför ett viktigt strategiskt dokument. Planen redovisar var och hur ny bebyggelse kan tillkomma samt en stor mängd andra frågor som rör den fysiska planeringen.

Stadsmiljöfrågor, grönstruktur och vindkraft har tillmätts särskild betydelse i planen och redovisas fördjupat i särskilda dokument. Förutom nya bostadsområden pekas också markreserver ut för näringslivet med verksamheter, service samt andra samhällsviktiga funktioner.

Kommunen har de senaste åren ökat med ungefär 500 personer årligen. En ökning som förväntas fortsätta vilket också är en kommunal ambition. Översiktsplanen redovisar närmare 5 000 nya bostäder inom planperioden, allt ifrån flerbostadshus till grupphusbebyggelse, radhus och villor. Om och när dessa kan byggas beror framför allt på efterfrågan, och på intresse från exploatörer och byggare av att satsa på nybyggnation. Genom de förslag som finns i översiktsplanen skapas förutsättningar för en stor variation i utbudet av attraktiva boendemiljöer samtidigt som ansvar tas för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Nya bostäder och bebyggelsemiljöer ska hålla hög kvalitet och uppfattas attraktiva samtidigt som det också ska finnas nyproducerat boende till rimligt pris.

En strategi för Översiktsplan 2030 har presenterats för länsstyrelsen och karlskronabor vid allmänna möten under våren 2009. Många värdefulla synpunkter har lämnats och ett förslag till översiktsplan har därefter arbetats fram. Översiktsplaneprocessen går nu in i ett nytt skede med samråd och en bred medborgardialog och lyfts därefter till utställning innan Kommunfullmäktige kan besluta om antagande av översiktsplanen.

Karlskrona 2009-10-07

Karl-Gösta Svenson
Kommunstyrelsens ordförande

Hans Juhlin
Samhällsbyggnadschef

Läsanvisningar

Översiktsplan 2030 Karlskrona kommun är indelad i sex kapitel. Det första kapitlet "Utgångspunkter" beskriver vad en översiktsplan är, uppdrag, planprocess och tidplan samt kommunens vision.

Kapitel två "Nya Förutsättningar" beskriver de nya förutsättningar som påverkat kommunens mark- och vattenanvändning sedan förra översiktsplanen från 2002.

Det tredje kapitlet "Mark- och vattenanvändning" utgör förslag till ny översiktsplan i kommunen. Här redovisas huvudsakliga förändringar gentemot översiktsplanen från 2002, planens huvuddrag och rekommendationer för användning av mark- och vattenområden.

Fjärde kapitlet "Konsekvenser" beskriver planförslagets konsekvenser avseende miljö, ekonomiska, sociala samt områdesvisa konsekvenser.

Det femte kapitlet "Allmänna intressen" innehåller nulägesbeskrivning och utveckling för olika intresseområden så som befolkning, bostäder, naturmiljö, kulturmiljö etc.

Sjätte kapitlet "Källor" anger de källor som har använts i arbetet med översiktsplanen.

INNEHÅLL

UTGÅNGSPUNKTER

9

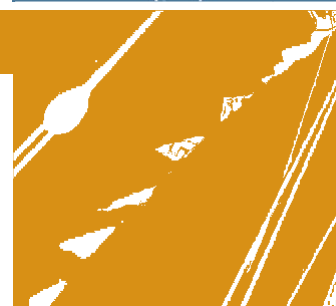
ÖVERSIKTSPLAN	10
VISION FÖR KARLSKRONA	14

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

17

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN	18
LAGSTIFTNING	20
PLANSTRATEGI	22

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

25

PLANENS HUVUDDRAG	26
FÖRDJUPNINGSSOMRÅDEN	32
UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR LANDSBYGDEN	56

KONSEKVENSER

63

INLEDNING	64	EKONOMISKA KONSEKVENSER	71
PLANFÖRSLAG	65	OMRÅDESVISA KONSEKVENSER	72
MILJÖKONSEKVENSER	66	UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING	85
SOCIALA KONSEKVENSER	70		

ALLMÄNNA INTRESSEN

87

BEFOLKNING	88	NATURMILJÖ	118
BOSTÄDER	91	KULTURMILJÖ	125
SERVICE	93	ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA	129
KOMMUNIKATIONER	97	MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	134
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM	101	FÖRORDNANDEN	139
ARBETE & NÄRINGS-LIV	106	RIKSINTRESSEN	144
TURISM	108	TOTALFÖRSVARET	147
AREELLA NÄRINGAR	110	MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN	148
REKREATION & FRITID	112		
VATTEN	116		

KÄLLOR

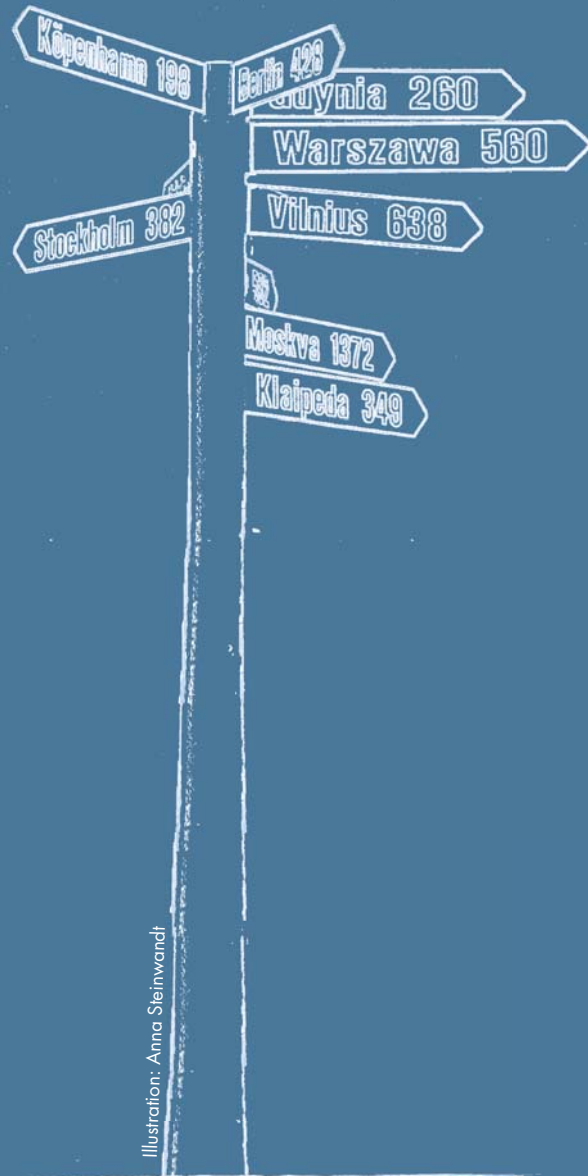
151

TRYCKTA KÄLLOR	152
DIGITALA KÄLLOR	153

UTGÅNGSPUNKTER

ÖVERSIKTSPLAN

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan är kommunens vision för den framtida utvecklingen. Planen ska fungera som en vägledning för kommunen och andra myndigheter vid beslut i frågor om kommunens mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen ska visa hur kommunen vill utveckla och bevara befintliga miljöer i ett långsiktigt perspektiv. Planen omfattar hela kommunen men geografiska eller tematiska fördjupningar kan göras för olika delar av kommunen eller ämnesområden. Översiktsplanen är ett instrument för dialogen mellan stat och kommun angående de allmänna intressenas innebörd, avgränsning och tillgodoseende.

Den juridiskt bindande regleringen av mark- och vattenanvändningen sker genom detaljplaner och i en del fall områdesbestämmelser eller direkt i bygglov.

Uppdrag

Den senaste kommuntäckande översiktsplanen antogs 2002. Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att upprätta förslag till revidering av 2002 års översiktsplan.

I uppdragsbeslutet ingår att:

- genomföra en gemensam fördjupning med Ronneby kommun för kustområdet mellan städerna
- i samverkan med Vägverket upprätta fördjupning över E22:ans sträckning förbi Jämjö
- upprätta en grönstrukturplan
- tillämpa ett genusperspektiv
- ha en utökad medborgardialog

Utöver ovanstående punkter finns uppdrag att ta fram fördjupning av översiktsplanen för Nordvästra stadsbygden Rosenholm med omgivningar, fördjupning för Trossö, fördjupning för Handelshamnen och Oljehamnen, samt en fördjupning för vindkraft. Det finns även uppdrag att ta fram ett förslag till kulturmiljöprogram.

Den nya översiktsplanen ska skapa en långsiktig och hållbar markstrategi för den fortsatta utvecklingen av mark- och vattenanvändningen i kommunen. Kommunens definition på hållbarhet redovisas i kommande stycke, vision för Karlskrona. Översiktsplan 2030 tar sikte 20 år framåt i tiden.

Plan- och bygglagen (PBL)

I översiktsplanen ska de allmänna intressena redovisas enligt 2 kap. som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. (4 kap. 1 §)

Miljöbalken

Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas. (3 kap. 6 §)

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Områden som

är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. (3 kap. 8 §)

Miljöbalken ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhälls-ekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås. (1 kap.)

Planprocess

Processen för framtagandet av en översiktsplan regleras i Plan- och bygglagen (PBL). När ett förslag till översiktsplan har upprättats ska länsstyrelsen, berörda kommuner, myndigheter, sammanslutningar, intresseorganisationer och enskilda som har ett väsentligt intresse av förslaget beredas tillfälle till samråd. Syftet med samrådet är att få ett bättre beslutsunderlag och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Lagen ställer krav på att planens konsekvenser ska kunna utläsas för att underlätta förståelsen. De synpunkter som kommer in under samrådet ska redovisas i en samrådsredogörelse.

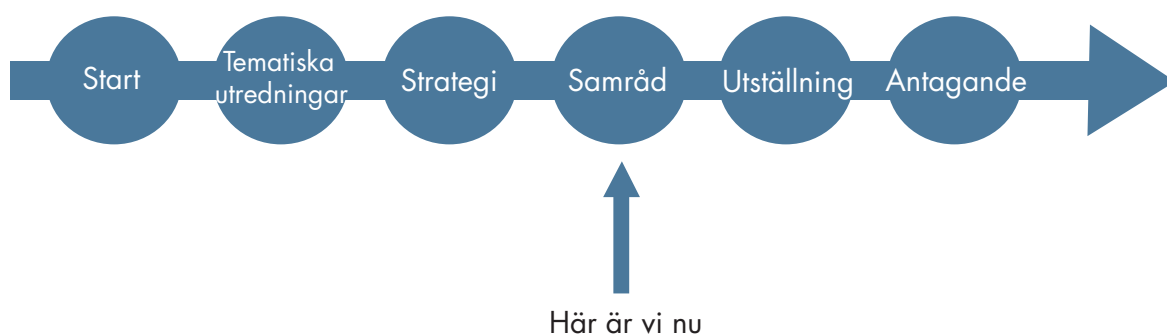
Efter samråd ska kommunstyrelsen ta ställning till de inkomna synpunkterna och besluta om eventuella ändringar. Förslaget ska sedan ställas ut under minst två månader. Den som vill lämna synpunkter på förslaget under samråd och utställning ska göra det skriftligen.

Efter utställningstiden ställs de inkomna synpunkterna samman i ett utlåtande och kommunstyrelsen tar ställning till eventuella förslag till förändringar. Om förslaget ändras väsentligt måste det ställas ut igen. Efter godkännande av kommunstyrelsen antas översiktsplanen av kommunfullmäktige

En översiktsplan ska vara aktuell och varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till dess aktualitet. Hela eller delar av översiktsplanen kan omarbetas.

ÖVERSIKTSPLAN 2030 - PRELIMINÄR TIDPLAN

april 2009	Strategi översiktsplan 2030 till kommunstyrelsens allmänna utskott (KS au)
maj 2009	Strategi översiktsplan 2030 till länsstyrelsen
okt 2009	Beslut om samråd av KS au
nov - dec 2009	Samråd
feb 2010	Beslut om utställning av KS au
mars - april 2010	Utställning
juni 2010	Planen förs fram för antagande

Tematiska utredningar

Ett antal nya utredningar har tagits fram i översiktsplanarbetet som exempelvis Strategi Karlskrona, Vindkraftsstrategi, Grönstrukturplan, Fiskehamnsutredning, Vattenutredning och Handelsutredning. Utredningarna är inarbetade i Översiktsplan 2030.

Strategi Karlskrona

Strategi Karlskrona är en utredning från 2007 med målsättningar och förslag på hur stadsmiljön på Trossö kan förbättras. Förslag ges bland annat på hur man kan stärka vattenkontakten, lyfta offentliga platser och minska trafikens negativa inverkan i centrum till förmån för fotgängare och cyklister.

Strategi Karlskrona, framtagen av Gehl Architects i samarbete med Karlskrona kommun.

Vindkraftsstrategi

Karlskrona kommun har tillsammans med Torsås kommun under 2009 utarbetat en strategi för vindkraft. Syftet med vindkraftsstrategin är att utgöra policy och underlag för beslut om framtida vindkraftsetableringar i kommunen.

Grönstrukturplan

Under våren 2008 tog Karlskrona kommun fram en kommuntäckande grönstrukturplan. Planen kommer att fungera som ett underlag för hur kommunen kan utveckla bebyggelse och grönstruktur i samverkan.

Fiskehamnsutredning

Karlskrona kommun tog under våren 2009 fram en fiskehamnsutredning som innehåller en översyn av fiskets nuläge och framtidsutsikter. Detta med anledning av att Karlskrona kommun har tankar på att bereda plats för fler bostäder och annan verksamhet på Saltö.

Vattenutredning

Utredningen som påbörjades våren 2009 avser bland annat redovisa hur Karlskrona kommun påverkas av höjda vattennivåer och vilka vattennivåer kommunen har att vänta sig samt vilka konsekvenser detta får för den fysiska planeringen. Utredningen belyser vad som händer med befintliga byggnader och ledningssystem vid extremt höga vattennivåer i Östersjön, både för dagens situation och framtidens samt redogör för vad som händer i kommunens större vattendrag.

Handelsutredning

En handelsutredning från 2005 har kompletterats 2009 i samband med översiktsplanarbetet. Utredningen presenterar en kartläggning och beskrivning av detaljhandeln i Karlskrona samt dess potential att utvecklas.

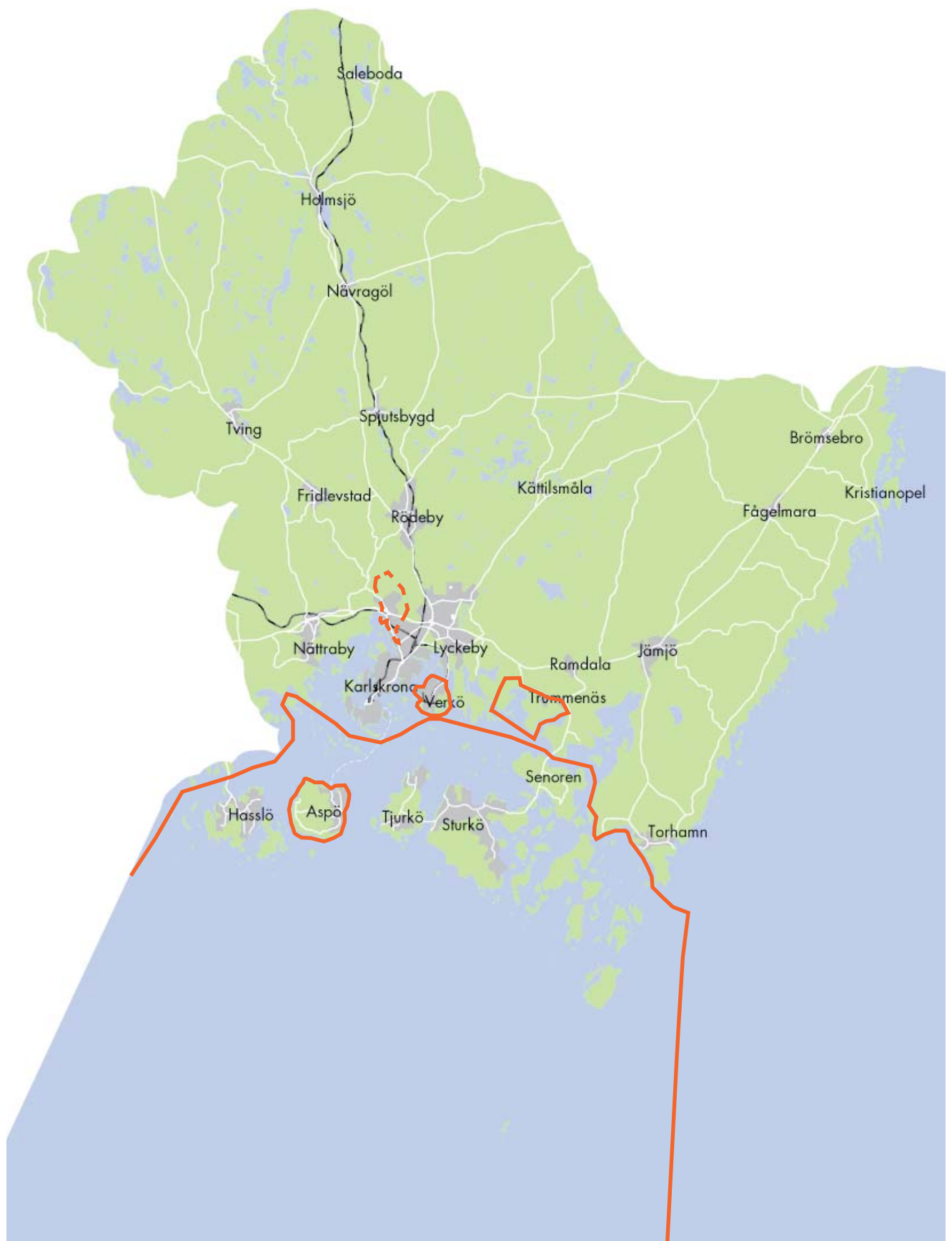
Fördjupningar av översiktsplan

En översiktsplan ska omfatta hela kommunens yta men kan också fördjupas för geografiska delar av kommunen eller särskilda ämnesområden.

I Karlskrona kommun finns fördjupningar av översiktsplan för följande områden:

- Aspö (1996)
- Verkö (1997)
- Skärgården (1999)
- Trummenäsområdet (2006)
- Nordvästra stadsbygden (arbete pågår)

Fördjupningarna ska ses som delar av kommunens översiktsplan och gäller parallellt med den kommunomfattande översiktsplanen.

Fördjupade översiktsplaner i Karlskrona kommun.

VISION FÖR KARLSKRONA

De 4 hörnstenarna

En vision är en bild av en önskvärd framtid. Grunden i Karlskrona kommuns vision för hur kommunen ska utvecklas bygger på fyra hörnstenar som presenterades i en utvecklingspolicy 1999. Genom att sträva mot de fyra hörnstenarna kan Karlskrona kommun utvecklas till en hållbar kommun.

Hållbar utveckling är ett brett begrepp men det finns fyra grundprinciper som är gemensamma för det hållbara samhället. När samhället är hållbart

- utsätts inte naturen för systematiskt ökande koncentrationer av ämnen som utvinns ur jordskorpan.
- utsätts inte naturen för systematiskt ökande koncentrationer av ämnen från samhällets produktion.
- utsätts inte naturen för systematiskt undanträngning med fysiska metoder.
- är hushållningen med resurser så effektiv och rättvis att mänskliga behov tillgodoses överallt.

Karlskrona kommun har ställt sig bakom de fyra grundprinciperna för det hållbara samhället och som ett led i detta är Karlskrona medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner.

Visionen i arbetet med översiktsplanen

Arbetet med översiktsplanen har genomförts med utgångspunkt från kommunens vision om det hållbara Karlskrona och de fyra hörnstenarna genom att ta fram en strategi. I strategin presenteras ett antal ledord som ska ge vägledning vid beslut för att Karlskrona kommun ska uppfylla målen för de olika intressena och sträva mot visionen.

Dessa ledord är: förtätning, funktionsblandning, förbättra kollektivtrafik, förnyelsebar energi, grönare stad, effektivare infrastruktur och levande landsbygd. Ledorden presenteras närmare i kapitlet Mark- och vattenanvändning

Kommunen strävar efter att erbjuda attraktiva miljöer för boende.

Foto: Matz Arnström

1

Den attraktiva livsmiljön

- Vi bygger en stad med stil och puls i ett levande världsarv
- Vi erbjuder attraktiva miljöer för boende
- Vi skapar goda förbindelser med omvärlden

2

Det växande näringslivet

- Vi erbjuder en god tillväxtmiljö för kunskapsintensiva företag
- Vi utvecklar affärer och kontakter
- Vi skapar ett bra klimat för entreprenörer

3

Den bästa kunskapen

- Vi skapar skolor som ger inspiration till ett livslångt lärande
- Vi bygger ett nyskapande universitet
- Vi attraherar med kunskaper, kompetens och drivkraft

4

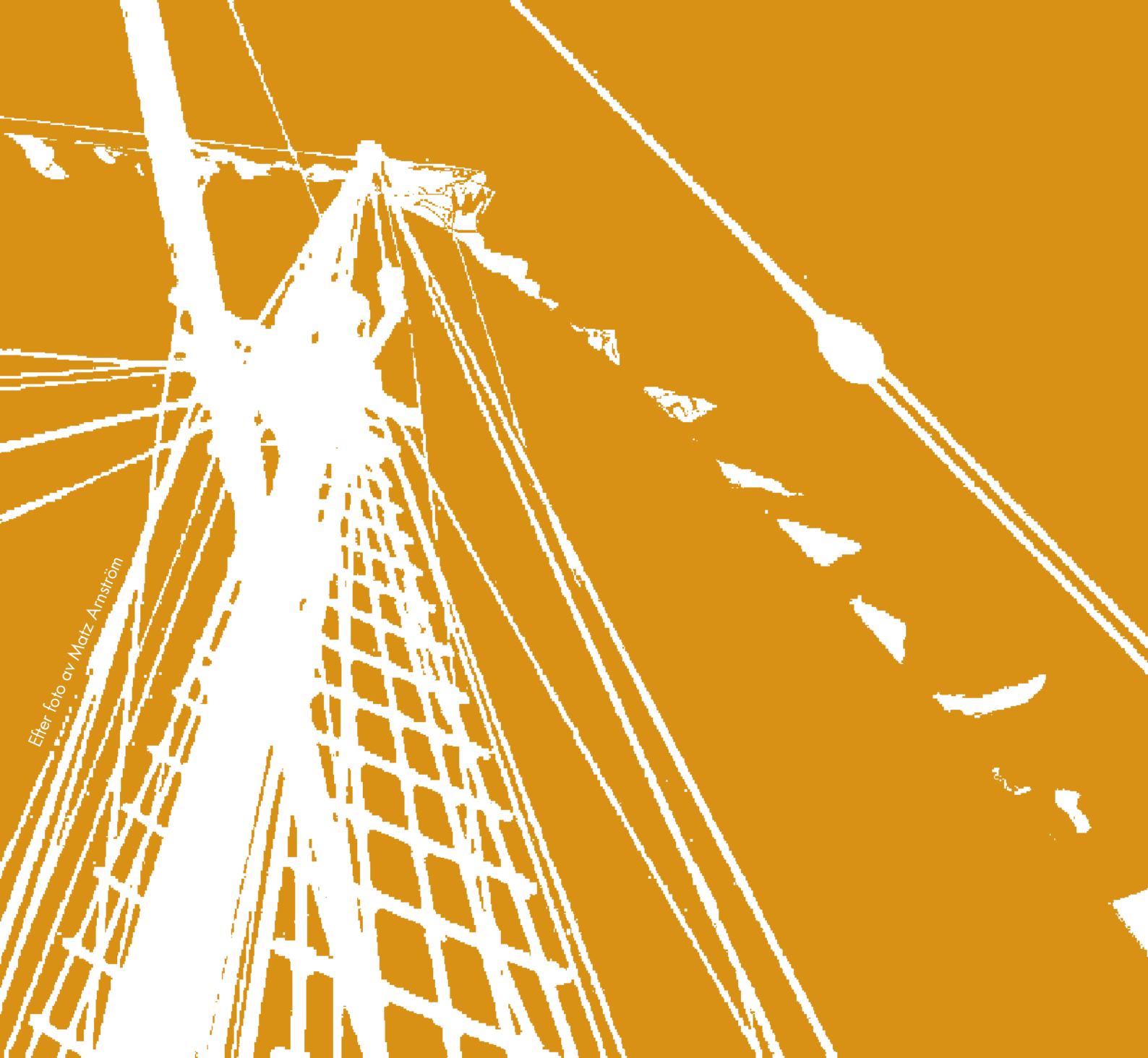
Det öppna sinnet

- Vi välkomnar nya människor
- Vi är lyhörda och lär av andra
- Förändring är vår trygghet

De fyra hörnstenarna som ligger till grund för Karlskrona kommuns vision.

Efter foto av Mats Arnsfröm

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN
LAGSTIFNING
PLANSTRATEGI

18
20
22

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN

Karlskrona mitt i Östersjön

Karlskronas omvärld har de senaste åren förändrats på ett radikalt sätt. År 2004 tillkom våra grannländer Lettland, Litauen och Polen som fullvärdiga medlemmar i EU. Karlskronas unika geografiska läge med sex grannländer (Lettland, Litauen, Ryssland, Polen, Tyskland och Danmark) inom 300 km utgör en klar fördel i internationaliseringen och ger även bra förutsättningar för handel i sydöstra Östersjöregionen.

Karlskronas vänortskontakter i sydöstra Östersjöområdet utgör en bra plattform för fortsatta kontakter, och då inte minst när det gäller utveckling av handeln. På regional nivå fungerar "Euroregion Baltic" som en politisk plattform i sydöstra Östersjöområdet.

Sedan Blekinge kustbanas elektrifiering har integrationen med Öresundsområdet accelererat. Blekinge tillsammans med Kronobergs och Kalmar län utgör allt mer samma region som Öresundsregionen, detta beror inte minst på de goda tågförbindelserna med direkttrafik varje timme till Kastrups flygplats och Köpenhamn. Pågående upprustning av Kust-till-kustbanan, sträckan Karlskrona-Emmaboda, kommer ytterligare att förstärka samverkan mellan Blekinge, Kalmar och Kronobergs län.

Karlskrona mitt i Östersjöområdet.

Klimatförändringar

Förändringar i klimatet är en aktuell fråga och ställer krav, dels på hur Karlskrona kommun ska anpassas till det nya klimatet och dels vad kommunen kan göra för att minska sin egen klimatpåverkan.

Scenarier pekar på att somrarna i sydöstra Sverige kommer att bli varmare och torrare, medan vintrarna blir mildare och fuktigare än idag. De ökade regnmängderna i Östersjöområdet gör att avrinningen från vattendrag ökar, vilket förväntas leda till en minskad salthalt i Östersjön. Enligt vattenutredningen som genomförts i samband med översiktsplanarbetet beräknas medelvattenytan stiga med cirka 80 cm till år 2100.

Det finns både förväntade positiva och negativa effekter av klimatsförändringarna som översiktsplanen behöver förhålla sig till.

Världsarv

Karlskrona präglas av sin marina historia och finns sedan 1998 med på Unescos lista över världsarv. Planeringen av mark och vatten ska utvecklas tillsammans med ett levande världsarv.

Kungsholms fort är en del av världsarvet.

Karlskrona växer

Sedan gällande översiktsplan antogs 2002 har Karlskrona kommun haft en stark tillväxt. Befolkningen har ökat med cirka 2 000 personer de senaste tio åren. Under perioden 2009-2030 beräknas befolkningen öka med ytterligare cirka 6 000 personer, vilket bland annat kräver fler bostäder, utbyggnad av skolor och förskolor och fler arbetsplatser. För att stärka kommunen och minska dess sårbarhet har Karlskrona valt att satsa på flera olika branscher som handel, IT och hälsa. Karlskrona har även ställts inför nya förutsättningar genom marinbasens utveckling, hot om klimatförändringar och förvaltning av världsarvet.

Marinbas

Karlskronas marina historia är skälet till stadens existens och grundläggning och världsarvet är kopplat till detta. Sedan 2004 är Karlskrona den enda marinbasen i Sverige. Det är viktigt för Karlskrona och regionen att marinbasen kan fortsätta att utvecklas.

Idrott och hälsa

Invigningen av Telenor Arena Karlskrona 2005 var startskottet för utvecklingen av Rosenholm. I och med denna satsning har Rosenholm blivit kommunens idrotts- och evenemangsområde där flera föreningar är verksamma. Området har kapacitet att utvecklas med framför allt aktiviteter på Rosenholms udde. Satsningen på Rosenholm bidrar till att profilera kommunen i inriktning mot idrott och hälsa.

Handel

Karlskrona har de senaste åren ökat sin attraktionskraft som en handelsstad i regionen. Kommunens ambition är att fortsätta denna utveckling vilket medför att det behövs fler lämpliga områden för handel. Centrumhandel och externhandel ska kunna utvecklas i symbios och stärka varandra.

Blekinge Tekniska Högskola

Karlskrona har profilerat sig som en IT-kommun i samarbete med Blekinge Tekniska Högskola. Förutom IT och vård har BTH även ett hållbarhetsfokus i högskolans verksamhet. Blekinge Tekniska Högskola har världens första magisterutbildning i hållbar utveckling. Högskolan kommer från 2010 att lokalisera sitt huvudcampus till Karlskrona för att öka högskolans attraktivitet.

Blekinge Tekniska Högskolas huvudcampus samlar sin verksamhet till Karlskrona.

LAGSTIFTNING

Regionala och nationella mål samt ändringar och i lagstiftningen påverkar förutsättningar och ställningstaganden i översiktsplanen.

Vattendirektivet

Vattendirektivets övergripande syften är att:

- Uppnå en god kemisk och ekologisk status i sjöar, vattendrag och kustvatten, samt att minska förorening som orsakas av utsläpp och av farliga ämnen.
- Skydda, förbättra och återställa grundvatten, förebygga förorening och försämring samt säkra en balans mellan uttag och förnyelse.
- Mildra effekterna av översvämningar och torka.

Målet är att allt vatten ska uppnå god ekologisk och kemisk status år 2015. För att nå målet krävs engagemang och nära samarbete mellan alla parter som påverkar vattnet inom ett visst avrinningsområde.

Översvämningdirektivet

Syftet med översvämningdirektivet är att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Direktivet omfattar olika typer av översvämning av vattendrag och havsområden, men inte underdimensionerade vatten- och avloppssystem.

Direktivet inkluderar olika former av kartering och riskanalys, och kräver att åtgärdsprogram tas fram för att hantera identifierade översvämningrisker.

Strandskydd

Det generella strandskyddet omfattar hela Sveriges kust och alla sjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att hindra en överexploatering av stränderna och bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten för friluftsliv.

Sedan den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd. Reglerna har ändrats i miljöbalken och plan- och bygg-

lagen och tillämpas fullt ut från den 1 februari 2010. Utgångspunkten för de nya strandskyddsreglerna är ett fortsatt generellt strandskydd i hela landet.

De viktigaste nyheterna är att:

- Kommunerna får ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Kommunerna kan i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen där det ska vara lättare att få dispens.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska lämnas en fri passage för allmänheten
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävandet av strandskyddet i detaljplan.

Nationella miljömål

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Miljö kvalitetsmålen är:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

De 16 nationella miljömålen.

Målen syftar till att de stora miljöproblemen i Sverige ska vara lösta till år 2020. De nationella målen har anpassats och konkretiserats på regional nivå. Länsstyrelserna arbetar för att miljömålen ska få genomslag i länet och följer upp hur utvecklingen går.

Karlskrona kommun antog år 2001 lokala mål baserat på 14 av de idag 16 miljömålen. Storslagen fjällmiljö är inte relevant för Karlskrona och det 16:e miljömålet Ett rikt växt- och djurliv fanns inte vid tidpunkten för framtagandet av de lokala målen. I kommunens miljöpolicy finns däremot målet om ett rikt växt- och djurliv med formuleringen ” Vi ska i all verksamhet och vid alla beslut främja biologisk mångfald...”.

De nationella miljömålen kan kopplas till grundprinciperna för det hållbara samhället (se visionen för Karlskrona) och den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Nationella folkhälsomål

Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Målområdena fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan, det vill säga på livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor.

Regeringen har tagit fram elva målområden för det samlade folkhälsoarbetet:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barns och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter

6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

De nationella folkhälsomålen är förenliga med den fjärde grundläggande principen för det hållbara samhället och den sociala dimensionen av hållbar utveckling (se visionen för Karlskrona).

Barnkonventionen

Barnkonventionen säkerställer barn medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Den innehåller fyra grundläggande principer:

- att alla barn har samma rättigheter
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening

Karlskrona kommun har startat en Ung demokrati-grupp med representanter från alla förvaltningar som ska implementera barnkonventionen i kommunens arbete.

Transportpolitiska mål

Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmål: Tillgänglighet

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov

Hänsynsmål: Säkerhet, miljö och hälsa

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

PLANSTRATEGI

Karlskrona kommun ska fortsätta att utvecklas samtidigt som vår miljöpåverkan ska minska. Kommunen ska fortsätta vara attraktiv för boende och näringsliv med en bevarad kulturell identitet och värdefulla miljöer.

Ledord för Karlskrona kommuns fortsatta utveckling är:

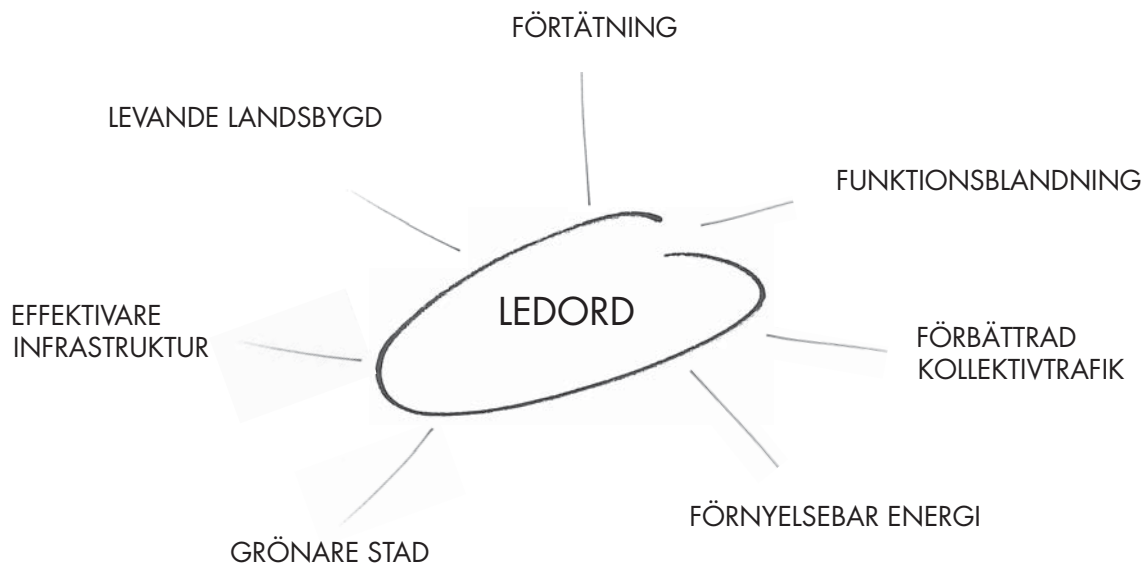

Foto: Nils-Erik Larsson

En tät och funktionsblandad stadsbebyggelse.

Förtätning

Samhället kan göra många vinster genom korta avstånd mellan viktiga verksamheter som arbetsplatser, skola, handel och bostäder. Förtätning och komplettering av befintliga miljöer ger bättre förutsättningar för gående och cyklister och ger samtidigt större underlag för kollektivtrafik, vilket gör oss mindre beroende av bilen. Att bygga i samhällen och byar ger mer underlag för både kommersiell och offentlig service och minskar behovet av energi och transporter. En effektivt utnyttjad stad anpassas till människan istället för bilen och ger en trevligare stadsmiljö.

Stadsmiljöns kvaliteter prioriteras högt och gestaltning av de offentliga rummen stärker stadens identitet och kommunens attraktionskraft. Att komplettera bebyggelse i byar och samhällen kan även förstärka mindre orters identitet och attraktivitet.

Funktionsblandning

En blandad bebyggelsestruktur där olika funktioner som bostäder, arbetsplatser och service är integrerade med varandra ger intressanta miljöer. Det ger förutsättningar för varierade miljöer som bidrar till befolkade gaturum och platser. Ett rikt socialt liv under en större del av dygnet skapar trygghet.

Funktionsblandning i byar och mindre samhällen kan även ge människor möjligheten att bo kvar i samma område hela livet.

Förbättrad kollektivtrafik

Genom att lokalisera ny bebyggelse i goda kollektivtrafikstråk skapas ett större underlag för kollektivtrafiken vilket kan bidra till större turtäthet och ökad valfrihet. Om fler åker kollektivt ger det även stora miljövinster.

Förnyelsebar energi

Förnyelsebar energi är en förutsättning för en hållbar utveckling. Karlskrona satsar på energieffektivisering i

så lång utsträckning som möjligt och att den energi som används ska vara förnyelsebar. I första hand tillgodoses detta genom en utbyggnad av fjärrvärmenätet och utveckling av vindkraften i kommunen.

Grönare stad

Tillgången till grönområden har stor betydelse för folkhälsa, rekreation, god livsmiljö och biologisk mångfald.

Karlskrona kommun vill bibehålla och utveckla den gröna strukturen genom att inte bygga på värdefull naturmark och att stärka svaga kopplingar.

Grönstrukturplaneringen säkerställer att viktiga grönytor bibehålls och att det finns balans mellan exploateringsområden och friytor.

Effektivare infrastruktur

Förbindelser med omvärlden är betydelsefulla för att knyta ihop Karlskrona kommun med regionen och omvärlden. En väl utbyggd infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna för ett välmående samhälle och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Hållbara lösningar som minskar både persontransporternas och varutransporternas miljö- och klimatpåverkan bör eftersträvas.

Levande landsbygd

Landsbygden utgör en mycket stor resurs genom sina skogs- och livsmedelsråvaror, natur- och kulturvärden, sjöar och vattendrag men även genom befintliga samhällen och infrastruktur.

Landsbygden ger möjlighet till andra boendemiljöer och verksamheter än vad tätorter kan erbjuda vilket bidrar till en positiv mångfald i kommunens utbud.

MARK - OCH VATTENANVÄNDNING

PLANENS HUVUDDRAG
FÖR DJUPNINGSOMRÅDEN
UTBYGGNADSTRATEGI FÖR
LANDSBYGDEN

26
32
56

PLANENS HUVUDDRAG

Bebyggelseutveckling

Karlskrona kommuns bebyggelseutveckling bygger i första hand på förtätning och komplettering av befintliga orter. För mindre samhällen, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen med fördel sker som komplettering. På sikt behöver dock nya områden tas i anspråk för att möta efterfrågan på boende.

Karlskrona och stadsbygden föreslås fortsätta att utvecklas norrut i riktning mot Rosenholm, Rödeby och Kättilsmåla. Nättraby, Rödeby och Jämjö utvecklas genom förtätning kring centrum i möjligaste mån.

Bostäder

Karlskrona kommun beräknas enligt prognos att öka med knappt 6 000 personer fram till år 2030 men siktet är ställt på betydligt högre. I översiktsplanen föreslås en utbyggnad av cirka 5 000 bostäder under samma tidsperiod. Utbyggnad av bostäder ska framför allt ske genom förtätning och funktionsomvandling. Ambitionen är att det ska finnas ett varierat bostadsbestånd med småhus och flerbostadshus samt hyres- och bostadsrätter i alla tätorter. På så sätt har äldre och ensamstående möjlighet att bo kvar på sin hemort.

De stora utbyggnadsområdena på Trossö med omnejd är södra Saltö, Pottholmen och Handelshamnen.

Hattholmen och kv Muddret kan eventuellt också vara aktuella för bostäder beroende på markens förutsättningar och infartsledens utformning. Även på delar av Bryggareberget föreslås en ny bostadsbebyggelse.

Sammantaget förelås cirka 1 000 bostäder byggas på Trossö med omnejd.

Längre norrut på fastlandet är Västra Backabo, Gullberna, Kålö, Vedebylund och Bastasjö de områden som har störst utvecklingspotential för bostäder. Totalt förelås cirka 2 000 nya bostäder byggas i stadsbygden.

I Nättraby, Rödeby och Jämjö föreslås bebyggelseutvecklingen ske framför allt i centrum och i randzonen av den befintliga bebyggelsen då tätorterna är relativt tätbebyggda. I Nättraby föreslås cirka 400 bostäder byggas och i Rödeby och Jämjö föreslås cirka 200 bostäder byggas vardera. I mindre samhällen och byar kompletteras bebyggelsen med cirka 50 bostäder per år, vilket blir cirka 1 000 bostäder under planperioden.

I planen redovisas en viss överkapacitet på markområden för utbyggnad för att det ska finnas alternativ och beredskap för oförutsedd utveckling. Överkapaciteten kan även motiveras med att strategiska områden reserveras för framtida behov utanför planperioden. Samtliga redovisade områden kan inte förväntas bli

Pottholmen föreslås utvecklas till en ny stadsdel.

bebyggda inom planperioden bland annat beroende på markägoförhållanden och ekonomiska konsekvenser.

Verksamheter

Verksamheter av olika slag har olika behov. Handelsföretag är intresserade av bra skyltlägen medan industriföretag också är beroende av bra transportförbindelser. Kunskapsföretag är i sin tur angelägna om attraktiva miljöer och närhet till högskola och service.

Industriområden i Karlskrona finns huvudsakligen i Torskors och på Verkö. I Torskors föreslås området att utvecklas längre norrut.

Verkö industriområde föreslås utvecklas i sydost. Verkö hamn är en av de största hamnarna i regionen med gods- och passagerartrafik till Gdynia i Polen. Båttrafiken har stor utvecklingspotential som även ger effekter på landsidan där även vägnätet kommer att behöva åtgärdas. En upprustning av Verköbanan ger möjlighet till spårbinden godstrafik.

I tätorterna Nätraby, Rödeby och Jämjö föreslås att verksamhetsområdena fortsätta att utvecklas kring de större vägarna E22 respektive riksväg 28. Utmed de större infrastrukturlederna kan lämpliga områden utbytjas för etableringar.

Service

Karlskronas kommersiella centrum på Trossö föreslås vidareutvecklas norrut kring Hoglands park samt västerut mot Fisktorget och längs befintliga stråk.

De offentliga rummen på Trossö föreslås en fortsatt upprustning för att stärka handelns attraktionskraft i stadskärnan. Centrumhandeln och externhandeln i Karlskrona kommun ska utvecklas i symbios och stärka varandra.

Den externa handeln i Karlskrona är koncentrerad till Vedeby. Nya områden som är intressanta för handel i anslutning till Vedeby är Stadsträdgården, kv Lampan och Karlskorna/ Lyckå ridklubb. Områdena är samlade kring E22, riksväg 28 och vid stadens entréer vilket ger bra skyltlägen och ställer krav på estetiskt väl utformade byggnader. Externhandeln ska hållas sammanhängande för att underlätta att gå och cykla och på så sätt minska biltrafiken i samband med inköpsresor.

Handeln i tätorterna Nätraby, Rödeby, Jämjö och landsbygdens tätorter föreslås stärkas genom en utveckling av tätorternas centrum.

Särskilda gruppers behov ska beaktas tidigt i den fysiska planeringen. Hit hör boende för handikapp- och äldreomsorg men även barnomsorg och skola.

Grönstruktur

I Karlskrona kommuns grönstrukturplan presenteras en ekologisk ryggrad för varje ort. Karlskrona kommun ska arbeta för att bibehålla de samband som finns och stärka länkar som saknas.

Om ett värdefullt grönområde tas i anspråk för exploatering ska det tydligt motiveras och konsekvensbeskrivas. Översiktsplanen innehåller mycket få sådana områden.

Ett utdrag ur Karlskrona kommuns grönstrukturplan.

Rekreation och fritid

Bastasjö, Mörtsjöåsen och Dackestugan i Rödeby föreslås kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

De tätortsnära rekreationsområdena ska så långt som möjligt bevaras och underhållas. Gamla ishallstomten, förbindelsen mellan Vämöparken och Västra mark samt Gullbernatippen är exempel i stadsbygden som kan fungera som rekreationsområden genom plantering och ny utformning.

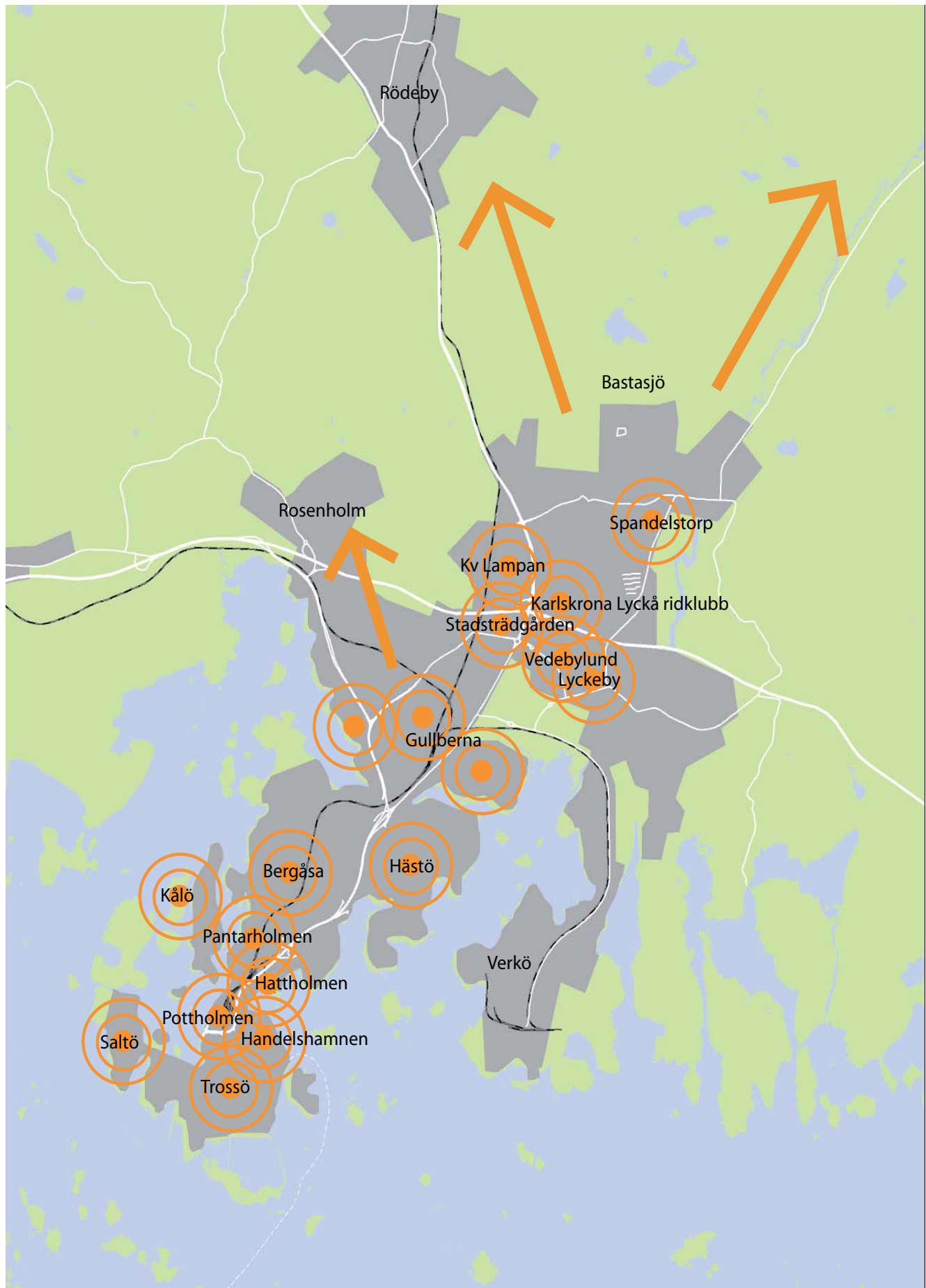
I varje nytt bebyggelseområde ska gröna ytor för spontanidrott skapas.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Genom att lokalisera ny bebyggelse nära kollektivtrafiken skapar man en god tillgänglighet till kollektivtrafiken samtidigt som man uppnår en god trafikeffektivitet och miljö samt valfrihet.

I områden som idag har en begränsad kollektivtrafik bör man se närmare på möjligheten att förtäta bebyggelsen och på så sätt skapa ett större underlag för kollektivtrafik.

Förslag till bebyggelseutveckling för Trossö och stadsbygden som bygger på förtätning och funktionsomvandling. För tätorterna Nätraby, Rödeby och Jämjö samt de mindre samhällena, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen i första hand ska ske som komplettering. Utveckling av skärgården är kopplat till arbetet med biosfärområdet tillsammans med Ronneby och Karlshamn. Skärgården kommer därför att utredas i en fördjupning av översiktsplanen.

Kollektivtrafikens framkomlighet bör förbättras för att öka attraktiviteten och få fler att resa. Med ett ökat resande erhålls en bättre trafikekonomi och miljö. Med en aktiv parkeringspolicy kan kollektivtrafikens konkurrenskraft förbättras.

Busnätet ska utvecklas med gena och snabba linjer. Busstrafiken är flexibelt och billigare än till exempel spårbunden kollektivtrafik.

Karlskrona har ett väl utbyggt spårssystem där det i en framtid kan finnas möjlighet att bedriva lokal kollektivtrafik på järnväg till exempelvis Nättraby, Rödeby, Holmsjö och Verkö. Spårbilar kan utgöra ett alternativ.

Gullberna resecentrum föreslås bli ett kommunikationsnav med en ny station för tåg samt bättre omstigningsmöjligheter för olika trafikslag. Det skulle medföra en bättre koppling mellan Gullberna och Kungsmarken och bli en knutpunkt för kollektivtrafiken.

Kollektivtrafik på vattnet har stor potential att utvecklas i Karlskrona vilket kan ge en ökad tillgänglighet till skärgårdsöarna och en i vissa fall en väsentlig minskad restid. Detta kommer att utvecklas mer i den fördjupade översiktsplanen för skärgården.

Järnväg

Upprustning av Kust-till-kustbanan, mätesspår i Gullberna och en ny godsbangård ger ökade möjligheter till spårbunden godstrafik till Karlskrona kommun.

Karlskrona Station.

Ett nytt läge för en ny godsbangård föreslås till Verköhamn eller Torskors istället för nuvarande godsbangård på Trossö.

En upprustning av Verköbanan inklusive elektrifiering är en viktig förutsättning för utveckling av Verköhamnen.

Väg

E22 ingår i det nationella vägnätet och knyter samman orter längs sydöstra kustregionen och är av stor vikt för kommunen. Vägverket har föreslagit tre alternativa

sträckningar för E22 mellan Lösen och Jämjö. Karlskrona kommun förordar det alternativ som benämns som alternativ 1 som innebär en ombyggnad av befintlig väg till fyra körfält för sträckan Lösen-Torstäva och 2+1 väg för sträckan Torstäva-Jämjö. För långsamtgående trafik och cykeltrafik byggs ett nytt lokalvägnät parallellt med E22 där befintliga vägar nyttjas så långt det är möjligt.

För sträckan Björketorp-Nättraby reserveras möjlighet för utbyggnad enligt vägverkets utredning från 1994 i princip enligt nuvarande sträckning med erforderliga parallellvägar.

Gång- och cykeltrafik

Ambitionen är att fler ska välja cykeln som transportmedel. En analys av trafikinätet har genomförts för att hitta brister i gång- och cykelvägnätet. Bristerna föreslås åtgärdas för att skapa ett sammanhängande, trafiksäkert och tryggt gång- och cykelnät. Även i grönstrukturplanen pekas utvecklingsbara gång- och cykelstråk ut.

För stora delar av vägnätet i Karlskrona kommun är det andra aktörer än Karlskrona kommun som är väghållare. Vägverket är väghållare för E22, riksväg 28 samt andra regionala och lokala vägar, men det finns även väghållare i form av vägföreningar i till exempel Jämjö, Nättraby och Rödeby. I översiktsplanen gör kommunen en strategisk planering för gång- och cykelvägnätet även längs vägar där kommunen inte är väghållare. Detta görs enligt samma modell som att kommunen lägger ut verksamhets- eller bostadsområden på mark som kommunen inte äger.

På lokalgator anser kommunen att det är acceptabelt att cykla i blandtrafik, det vill säga det är inte nödvändigt att gång- och cykeltrafiken får en egen separat bana.

Förnyelsebar energi

Fjärrvärme

I och med utbygganden av ett nytt biobränsleldat kraftvärmeverk i Bubbetorp kommer fjärrvärmekapaciteten att öka i kommunen. Driftstart beräknas ske under 2011. Det medför att fjärrvärmekapaciteten ökar och fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig till fjärrvärmenätet.

Fjärrvärme är ett miljövänligt uppvärmningsalternativ och kommunen strävar efter att såväl befintliga verksamhets- och bostadsområden som nya ska kunna anslutas där det är rimligt. Nya bostadsområden kan med fördel lokaliseras till fjärrvärmestråket.

I Jämjö och Nättraby planeras en utbyggnad av separata fjärrvärmenät inom en femårsperiod.

Vindkraft

Karlskrona har tagit fram en vindkraftsstrategi som ska utgöra underlag och policy för framtida vindkraftsetabelingar i kommunen. Vindkraftsstrategin pekar ut ett antal områden där Karlskrona kommun anser prioriterade för vindkraft.

Områdena har pekats ut med hänsyn till landskapets karaktär och dess känslighet samt utifrån gällande riksintressen och förordnanden i kommunen.

Utpekande av riksintresse för vindenergi kan komma att bli aktuellt inom dessa områden vilket betyder att andra intressen kan behöva stå tillbaka för vindkraften.

Vindkraftverk.

Vatten

Ytvatten (sjöar och vattendrag)

För att kunna bibehålla sjöars och vattendrags stora betydelse för växt- och djurlivet måste dessa beaktas i samhällsplaneringen. Enligt miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag” måste insatserna förstärkas för att målen med att behålla naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska nås samtidigt som förutsättningar för friluftsliv ska värnas. Ett viktigt led i detta är att fortsätta med kalkning av sjöarna i kommunen för att motverka försurning.

Grundvatten

Grundvatten ska ge oss en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samtidigt som det ska bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Grundvattnet räcker dock inte alltid till överallt. I vissa tätorter och i kustområden kan det råda brist på naturligt grundvatten. Dessutom kan det förekomma en del problem med vattenkvaliteten.

För att kunna skydda grundvattnet från alltför stora vattenuttag och påverkan från olika verksamheter behövs betydligt mer kunskap om grundvattnet, framför allt vad gäller enskilda brunnar.

Kust/hav

I kustzonen råder ett högt exploateringsstryck samtidigt som miljön är känslig för alltför stort nyttjande av de resurser som finns där. Att samtidigt både kunna utveckla kust- och skärgårdsområdet på ett hållbart sätt och bibehålla den höga biologiska mångfalden och de stora natur- och kulturvärden, är en utmaning för samhällsplaneringen.

Genom medvetna miljösatningar som exempelvis utbyggnad av kommunal vatten och avlopp, god vattenomsättning och cirkulation kan påverkan på kust- och skärgårdsområdet minimeras. Dessa satningar gynnar i sin tur Östersjön och den biologiska mångfalden.

Dricksvatten

För att kunna säkra framtida dricksvattenförsörjning finns ett behov av att skydda delar av landskapet under ett längre tidsperspektiv. Idag skyddas vattentäkterna genom så kallade vattenskyddsområden.

Hitills har tidsperspektivet som regel varit för kort för att det långsiktiga skyddet ska kunna upprätthållas. För detta krävs en god planering inte bara inom den egna kommunen utan även regionalt.

För att öka kunskapen om vattnets betydelse bör riktlinjer för att säkerställa en långsiktig vattenförsörjning tas fram och lyftas in i kommunens översiktsplan och även beaktas i detaljplaner och fördjupade översiktsplaner. Genom att upprätta vattenförsörjningsplaner med skyddsbestämmelser för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter följer kommunen de miljömål som beslutats.

Klimatförändringar

Att bygga upp ett motståndskraftigt samhälle mot de klimatförändringar som kommer är oerhört viktigt för en god vattensäkerhet, en säkerhet som är lika viktig för såväl medborgare som näringsliv och ekosystem.

Högsta högvatten beräknas till +1,86 meter fram till år 2100, här har man antagit att medelvattenytan stiger med 0,8 meter. Det finns dock olika studier som pekar på ännu större höjningar av medelvattenytan. Generellt sett kan man förbereda sig på någonstans mellan 0,6-1,5 meter. Ser man då till absolut värsta scenariot skulle det innebära ett högvattenstånd på ungefär +2,5 meter år 2100.

Kultur

En översyn av äldre detaljplaner på framför allt Trossö bör göras för att säkerställa kulturmiljövårdens intressen.

Utveckling av världsarvet

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är till stora delar skyddat som kulturminnen och byggnadsminnen enligt kulturminneslagen. Det finns dock objekt i världsarvet som inte omfattas av skyddande lagstiftning. En översyn av skydd för samtliga miljöer som ingår i världsarvet bör genomföras. Framtagande av ett kulturmiljöprogram föreslås för att underlätta beslutshandlingen.

Avgränsningen för världsarvet sammanfaller inte helt med riksintressebeskrivningarna för kulturmiljövård vilket de bör göra. En översyn av riksintressebeskrivningarna bör göras.

Fredrikskyrkan med Karl XI i förgrunden.

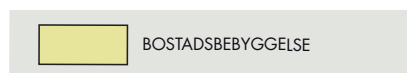
FÖRDJUPNINGSSOMRÅDEN

Översiktsplan 2030 innehåller fördjupningar för Trossö, Stadsbygden, Nättraby, Rödeby, Jämjö samt generella rekommendationer för landsbygden.

Översiktsplanen visar grunddragen i användningen av mark- och vattenområdena i fördjupningsområdena. En mer detaljerad markanvändning redovisas i form av fördjupningar av översiktsplanen och konkreta planer i senare skeden.

Förklaring till kartorna

Teckenförklaringen till kartorna innehåller följande indelning:

Område föreslagen för bostadsbebyggelse i form av lägenheter, villor, radhus med mera.

Område föreslagen för verksamhetsområde, i form av handel, industri, tjänsteföretag med mera.

Områden som föreslås innehålla flera funktioner som bostäder, verksamheter och service.

Områden som kräver fortsatt utredning i ett senare skede. Utredningsområdena i översiktsplanen finns för verksamheter, bostäder, rekreation och trafik.

Områden med höga naturvärden som är viktiga att bevara.

De strategiskt allra viktigaste ekologiska stråken genom tätorterna.

Föreslagna nya kopplingar för gång- och cykelvägnätet.

Föreslagna nya vägar samt förslag till nya vägkopplingar.

Översiktsplan 2030 innehåller fördjupningar för Trossö, stadsbygden, Nättraby, Rödby, Jämjö och landsbygden.

TROSSÖ

Trossö utgör Karlskrona kommuns stadskärna. Befolkningen i Trossöområdet (inklusive Saltö, Ekholmen, Björkholmen och Stumholmen) var drygt 11 000 personer år 2008. Detta motsvarar 17,2 procent av kommunens befolkning.

Utveckling av stadsmiljön

Stadens offentliga rum

Trossö har både stora och små stadsrum. Det finns en stor potential för att fortsätta att skapa ett levande och dynamiskt stadsliv om stadens offentliga rum görs mer attraktiva och om boende och besökare inbjuds att använda dem aktivt.

De viktigaste platserna i staden behöver vitaliseras och i högre grad användas som uppehållsplatser. En upprustning av Stortorget, Hoglands park och Borgmästaregatan har påbörjats. Även Fisktorget är föremål för utredning för att på ett tydligare sätt kopplas samman till centrumkärnan.

Förslag på utveckling av Stortorget.

Strategi Karlskrona

År 2007 tog Karlskrona kommun fram Strategi Karlskrona som är en utredning med målsättningar och förslag på hur stadsmiljön på Trossö kan förädlas. Utredningen pekar på hur man kan stärka vattenkontakten, göra offentliga platser mer attraktiva och minska trafikens negativa inverkan. Förslagen från ”Strategi Karlskrona” är inarbetade i planförslaget.

Stadsmiljöprogram

Stadens offentliga rum, parker och bebyggelse på Trossö ska hålla en hög kvalitet. Stadsmiljöprogrammet består av ett antal delrapporter som tillsammans tjänar som vägledning för gestaltning av de offentliga miljöerna på Trossö.

Bebyggelseutveckling

Tre större områden på Trossöområdet har bedömts som särskilt intressanta för stadens utveckling. Dessa tre områdena är Pottholmen, Skeppsbrokajen/Handelshamnen och Hattholmen/Kv Muddret.

Trossöområdet (inklusive Saltö, Ekholmen, Björkholmen och Stumholmen) föreslås kompletteras med cirka 1 000 bostäder i flerbostadsbebyggelse på följande sätt med ungefärligt antal lägenheter:

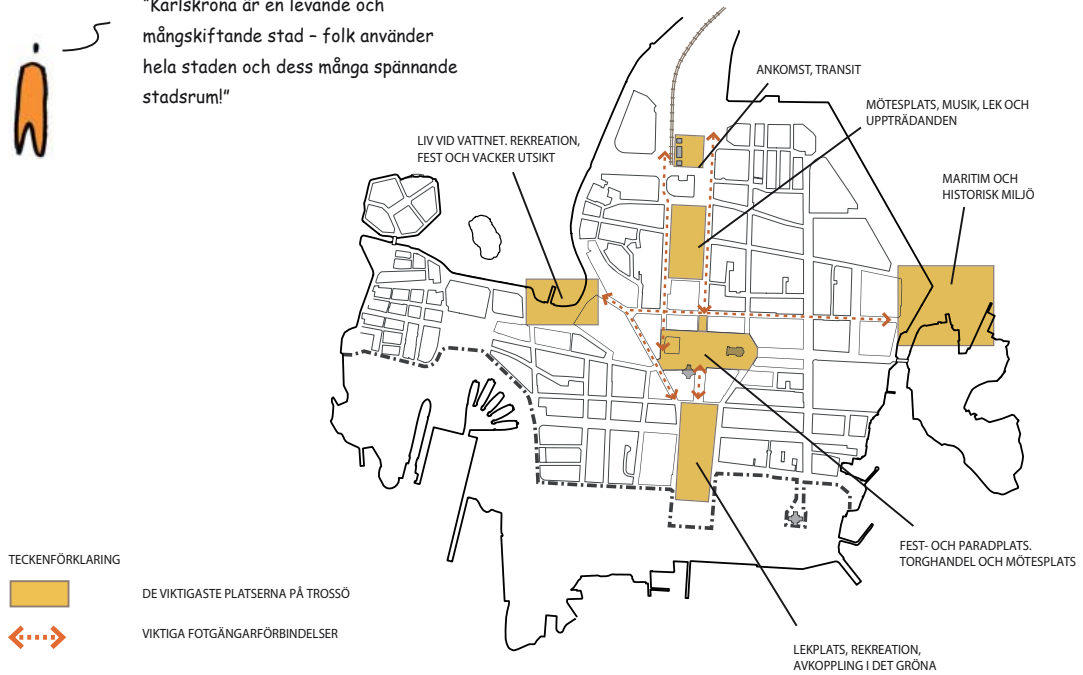
- Södra Saltö och Saltö torg, cirka 440 lägenheter
- Pottholmen, cirka 400 lägenheter
- Handelshamnen, cirka 100 lägenheter
- Kv Muddret och Hattholmen, cirka 100 lägenheter

Förutom dessa större utvecklingsområden föreslås ett antal mindre områden där det finns möjlighet till kompletterande bebyggelse. Planen redovisar inte förtätningar med enstaka tomter utan Trossö är ett ständigt pågående förändringsområde. Ett stort antal lägenheter på Trossö bedöms även kunna tillkomma genom att inreda vindar.

AKTIVERA STADENS PLATSER

"Karlskrona är en levande och mångskiftande stad - folk använder hela staden och dess många spännande stadsrum!"

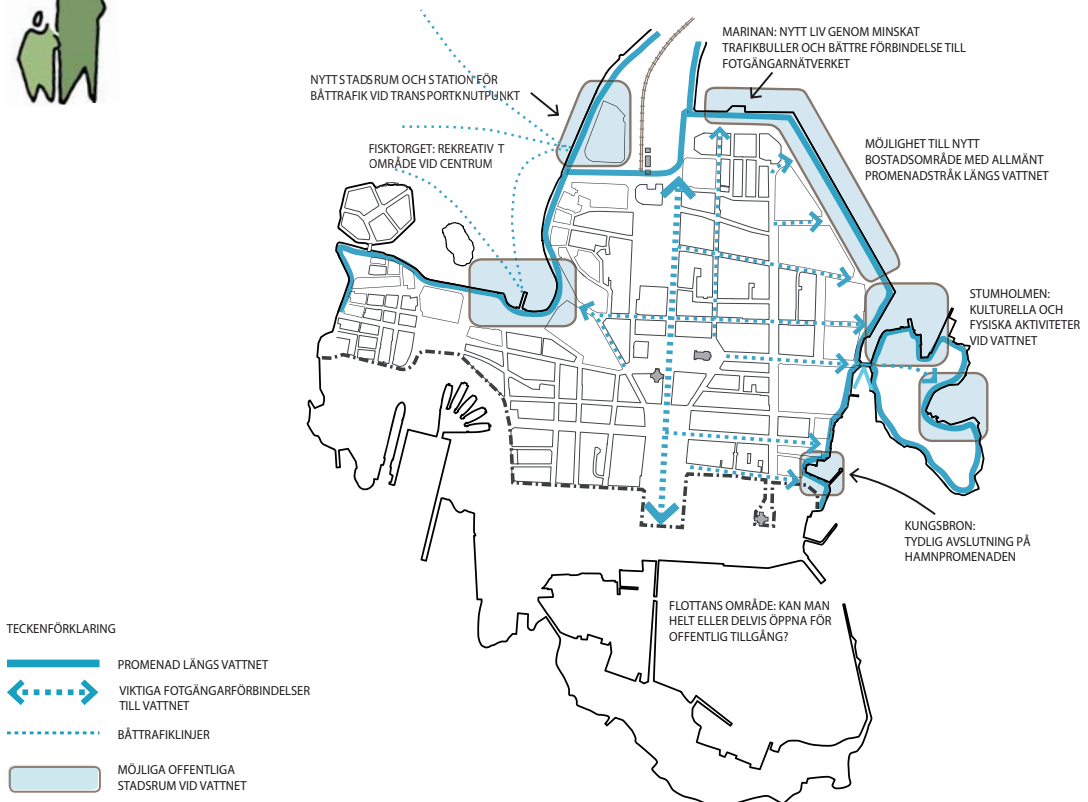

· GEHL ARCHITECTS · KARLSKRONA STRATEGI

MER STAD VID VATTEN

"Karlskrona är en stad omgiven av vatten - det ska kunna upplevas och njutas!"

· GEHL ARCHITECTS · KARLSKRONA STRATEGI

Illustration: Julia Nedersjö

En utveckling med bostäder och verksamheter föreslås på södra Saltö.

Illustration: White Arkitekter

Ett av förslagen på utveckling av Potholmen från parallella uppdrag 2009

Södra Saltö

Södra Saltö föreslås vidareutvecklas till en ny stadsdel med blandade funktioner och en stark koppling till vattnet. Allmänheten tillgång till strandlinjen är viktigt liksom att siktlinjer och platser vid havet kan skapas. Stadsdelen har potential att utvecklas till ett mångfacetterad stadsdel och bedöms inrymma cirka 400 lägenheter.

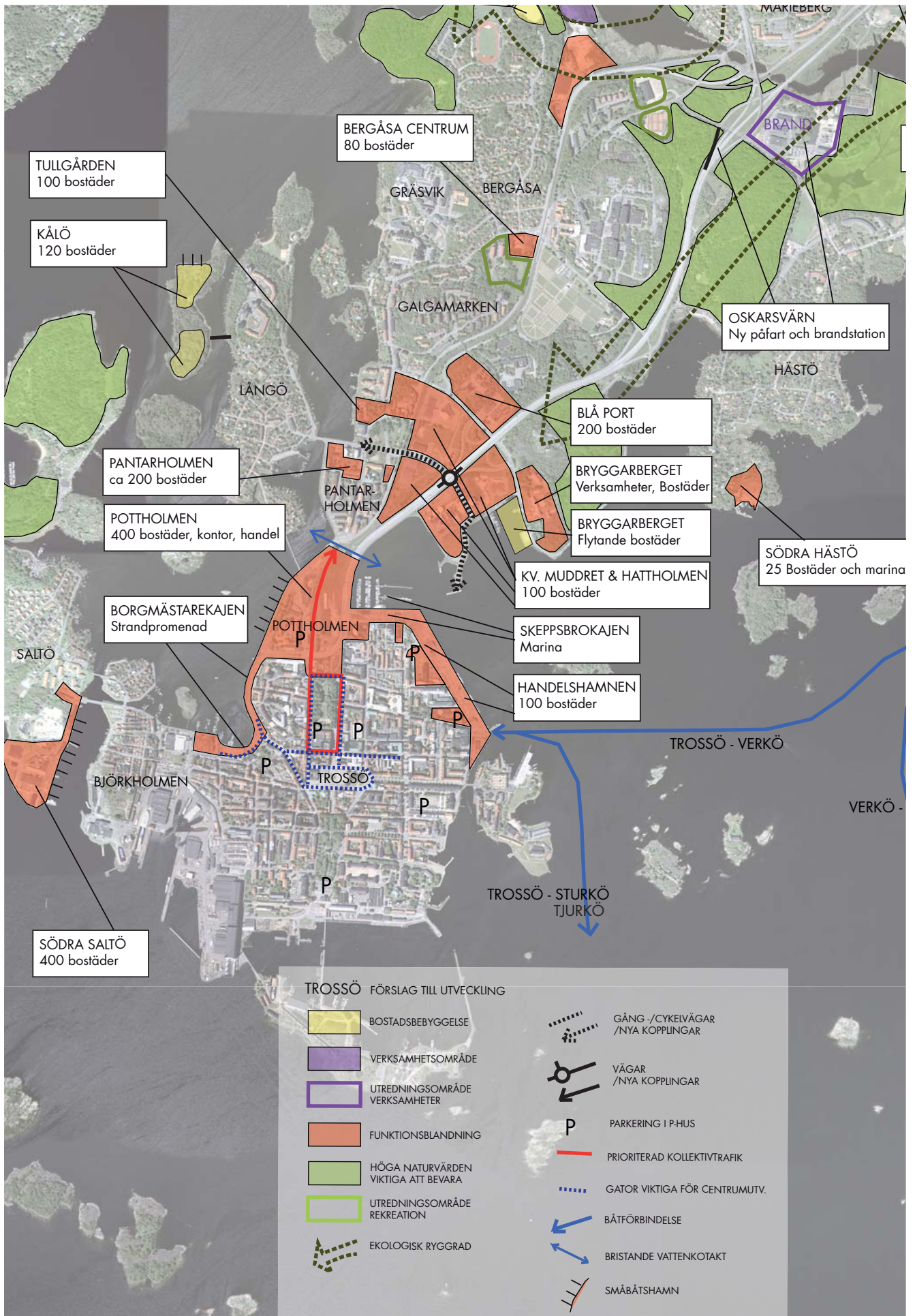
En utveckling av bostäder och verksamheter på Södra Saltö medför att dagens fiskeriverksamhet behöver omlokaliseras.

En ny stadsdel med blandade funktioner och en stark koppling till vattnet skapas. Allmänhetens tillgång till strandlinjen är viktig. Siktlinjer och platser vid havet kan skapas.

Potholmen

En ny attraktiv stadsdel i Karlskrona ska skapas i ett samarbete mellan Karlskrona kommun och Kärnhem AB. Stadsdelen ska innehålla blandade funktioner med bostäder tillsammans med kontor och butiker. Den befintliga järnvägsstationen ska förbättras och samordnas med en ny busstation. På det nuvarande busstorget Kungsplan planeras ett nytt stadsbibliotek. I ett centralt läge ska även kontorsbyggnad till World Trade Center finnas. Helheten ska upplevas som en attraktiv stadsdel och en naturlig del av Karlskrona. Den nya stadsdelen blir det nya mötet mellan Karlskrona stad och en koppling emellan stadskärna och de yttre delarna.

Infartsleden får en ny gestaltning och omges av stadsbebyggelse samtidigt som de havsnära läget tillvaratas på ett mycket bra sätt. Utformning av nya kvarter skapar god vattenkontakt och stadsdelen avses också stor omsorg läggas på de offentliga ytorna såsom torg och parktytor och kajer. Platsen har optimal tillgänglighet för kollektivtrafiken vilket är en viktigt förutsättning för ett långsiktigt hållbart samhälle. En utveckling av stadsdelen medför att brandstationen behöver omlokaliseras till Oskarsvärn.

Förslag till bebyggelseutveckling på Trossöområdet. (En stor karta över Trossöområdet samt Stadsbygden finns som bilaga längst bak i dokumentet)

Kv. Muddret och Hattholmen, Regleringsplan från 1877-82 som visar höga ambitioner att låta staden växa utanför Trossö i en rutnätsplan med kvarter i trädplanterade gator och torg samt anlagda kajer.

Kv. Muddret och Hattholmen, principskiss från 2002 med ny gatustruktur på Österleden som skulle ge möjlighet att omvandla en del av nuvarande stora trafikytor till nya kvarter.

Skeppbrokajen/Handelshamnen

Skeppbrokajen och vattenområdet i norr föreslås att utvecklas som en stadsmarina med tillhörande verksamheter. Området är detaljplanelagd för verksamheter i två våningar.

Handelshamnen används idag i huvudsak till andra verksamheter än hamnverksamhet. Det är parkering, evenemangsyta men även landning av fisk för stora trålare som inte får plats i Saltöhamnen.

Inom den södra delen av handelshamnen föreslås en storskalig bebyggelse i fyra till fem våningar med bostäder och andra funktioner. I övrigt föreslås området även fortsättningsvis användas för parkering, rekreation och evenemang samt som tillfällig tilläggsplats för större båtar.

Kv. Muddret och Hattholmen

Kvarteret Muddret föreslås tillsammans med Hattholmen omvandlas med tydligare stadsmässighet. Det skulle bidra till en positiv sammanlänkning mellan Trossö, Pantarholmen och Blå Port. Området kan utvecklas till en funktionsblandad grön stadsdel med närhet till vattnet där flytande flerbostadshus längs Saltsjöbadsvägen kan vara ett intressant inslag tillsammans med marina verksamheter och rekreationsytor.

Ett effektivt ianspråktagande av marken fodrar förändringar i infrastrukturen och utveckling av området kräver att järnvägens och framförallt infartsledens barriäreffekter minskas.

Infartsleden föreslås omgestaltas till en stadsgata istället för nuvarande utformning som trafikled. Blå Ports trafikplats ersätts med en cirkulationsplats som matar området i öst-väst.

Omgestaltningen innebär att byggbar mark frigörs och bullerspridning reduceras väsentligt.

Det är en ambition att stärka kopplingarna i såväl nord-sydlig riktning som öst-västlig. Gång- och cykelförbindelser görs mer attraktiva och kajpromenader kan utvecklas tillsammans med en mer utvecklad marina. Möjligheter att sammankoppla Hattholmen och Trossö med en framtida bro bör utredas.

Området belastas av kända föroreningar vilket måste åtgärdas. Lämplig markanvändning får avgöras utifrån rimlig saneringsgrad. Kopplat till den hårt exploaterade Trossö kan Hattholmen utgöra en viktig resurs för stadskärnans urbana rekreation.

Det finns en efterfrågan på stadsnära miljöer för barn och ungdomar med skateboard och cykelanläggningar

och dessutom finns förutsättningar att rymma segelklubbar etc.

Ett intressant grepp är att ge stadsdelen lummighet är att låta Tullparken växa österut och att ett grönt stråk skapas. I förlängningen skapas en sammanhängande stadsdel från vårdcentralen vid Tullgården via Tullskolan och Blå Port till nyplanerade bostäder Saltsjöbadsvägen och Bryggareberget. Att tillföra bostäder i området som idag domineras av verksamheter innebär en positiv blandning som skapar en trygg stadsdel på dygnets alla timmar.

Service

Karlskrona centrumhandel

Karlskrona centrum föreslås utvecklas mot Pottholmen med mer handel i fastigheterna utmed Hoglands park. En utveckling av centrum föreslås även mot Fisktorget och längs befintliga stråk.

Grönstruktur

Trossö är tätbebyggt och har få grönytor men desto fler blå ytor. Dragsö, Saltö, Stakholmen och Stumholmen är viktiga tätortsnära rekreationsområden för Trossöborna liksom de anlagda parkerna.

Trossös parker

Hoglands park är Karlskronas paradanläggning och den anlades år 1825. Arbetet med en förnyring av parken har påbörjats vilket innebär en förnyelse av parkens växtlighet och en ny scenbyggnad.

Förslag till förändring av Hoglands park.

En tävling har avgjorts om en ny utformningen av Amiralitetsparken. Det vinnande förslaget innehåller bland annat en ombyggnad av vaken till marinbasen som ger en trevligare entré till området.

Kajer och platser på Trossöområdet ska vara gröna och tilltalande för den urbana rekreationen.

Kommunikationer

Biltrafik

Biltrafiken är dominerande på Trossö. För att skapa en bättre stadsmiljö är det viktigt att minska biltrafikens negativa inverkan och förbättra förhållandena för kollektivtrafiken och gång- och cykeltrafiken.

För att minska trafikens påverkan på Trossö föreslås att infartsleden omvandlas till stadsgata för att skapa en bättre entré till staden samt för att minska dess bullerpåverkan vilket är av stor vikt för att kunna fortsätta att utveckla Trossö. Det är även viktigt att arbeta vidare med att minska barriäreffekten av infartsleden och stimulera byggandet av gång- och cykelvägar.

Vi omvandlingen av infartsleden till en stadsgata föreslås en ny cirkulationsplats i höjd med Hattholmen och kv Muddret. Vidare föreslås att vägbredden på Borgmästarkajen minskas för att skapa mer utrymme för en kajpromenad.

Större parkeringsanläggningar bör lokaliseras till en yttre parkeringsring med parkeringshus och garagelösningar.

Kollektivtrafik

En omläggning av stadstrafiken planeras till december 2010. Avsikten med denna omläggning är dels att få en mer miljö- och bebyggelseanpassad minibustrafik inne på Trossö, dels att frigöra Kungsplan från busstrafik då kommunen har planer att bygga bibliotek på denna plats.

Nya busshållplatser vid Parkgatan.

På Parkgatan planeras en modern och tillgänglighetsanpassad busshållplats som ska ersätta den som idag finns vid affärshuset Kronan. Stadsbussarna föreslås endast angöra Parkgatan och att Trossö istället kollektivtrafikförsörjs med minibussar.

Vid en utveckling av Pottholmen kommer Kungsplans funktion som omstigningsplats att flyttas till Blekingegatan vid järnvägsstationen. Blekingegatan, som ansluter till järnvägsstationen, bör vara den framtida körvägen in och ut från centrum.

Under år 2010-2012 kommer delsträckan på Kust till kustbanan Karlskrona-Emmaboda att rustas upp. Upprustningen kommer bland annat att innebära att restiden Karlskrona-Emmaboda minskas med tio minuter. Samtidigt planeras en fortsatt upprustning av Karlskrona centrals spårområde.

Förutsättningar för ny kollektivtrafikförbindelse med båt mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjurkö föreslås utvecklas. En sådan förbindelse skulle i vissa fall ge en väsentlig minskad restid för boende på öarna.

Gång- och cykeltrafik

Trossö är cirka en kvadratkilometer stor och man kan gå från den ena till andra änden av ön på en kvart. De korta avstånden gör ön speciell och väl lämpad för gång- och cykeltrafik. Det kan bidra till att minska biltrafiken samt skapa en mer levande stadsmiljö. Gång- och cykeltrafiken ska ha hög prioritet i hela staden och bör utvecklas kontinuerligt.

Ett förslag är att göra det tillåtet att cykla i stadsmiljön.

Gång- och cykelförbindelser föreslås mellan Hattholmen och Tullparken. En broförbindelse mellan Hattholmen och Trossö kan även bli aktuellt i framtiden.

Kultur

Karlskronas världsarv på Trossö består av stadplan, byggnader och monument. Delar av arvet uppfattas därför punktvis, medan de större byggnadsmässiga dragen upplevs under den dagligafärden i staden till exempel genom speciella vyer.

En fortsatt utveckling av Trossö och världsarvet ska ske genom:

- respekt för stadsplanen.
- respekt för Trossös topografi med dess mittpunkt och kyrkor på Stortorget.
- höga estetiska krav på byggnader och offentliga platser.

- GEHL ARCHITECTS - KARLSKRONA STRATEGI

TECKENFÖRKLARING

- STADSNUM SOM INGÅR I DEN STORA BERÄTTELSEN
- DEN STORA BERÄTTELSENS KÄRNPUNKT
- HISTORISKA FOKUSPUNKTER
- ANKOMST/ÖVERGÅNGSPUNKTER I DEN STORA BERÄTTELSEN

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Förslaget innehåller ett flertal förtätningsprojekt som går ut på att omvandla och funktionsblanda redan ianspråktagen mark.
- Samtliga projekt ligger inom gång- och cykelavstånd från viktiga målpunkter såväl service, arbetsplatser som kollektivtrafikanslutningar.
- I samband med omvandling finns möjlighet att göra tidigare ogästvänliga kajmiljöer attraktiva för stadens alla invånare.

STADSBYGDEN

Stadsbygden omfattar Pantarholmen i söder till Bastasjö i norr, Rosenholm i väst och Lösen i öst. Befolkningen i området (övriga delar av Karlskrona tätort och Lyckeby) var drygt 23 000 personer år 2008, vilket motsvarar 36,5 procent av kommunens befolkning.

Stadsbyggnadsprinciper

Karlskrona kommun eftersträvar att utnyttja marken så bra som möjligt och att skapa varierade bostadsområden. Det betyder att vid varje projekt måste exploateringar beaktas så att marken inte underutnyttjas. I lite mer perifera lägen ska grupphus och radhusbebyggelse övervägas vilket konsumerar mindre mark och gör att mer rekreationsytor kan sparas.

Inom det område vi kallar för stadsbygden finns ett antal centrummiljöer som behöver få en starkare identitet. Det är Pantarholmen, Bergåsa, Hästö, Kungsmarksplan, Gullberna Park, Marieberg och Lyckeby. Konsekvensen av en förtätning är att etablerade centrum kan få ett ökat serviceunderlag som breddar utbudet och ger förutsättningar för bättre kommunikationer.

Bebyggelseutveckling

Karlskronas stadsstruktur kan ses som ett antal öar förbundna med smala midjor. Dels beroende på de fysiska förutsättningarna, dels på att stadsutvecklingen skett i olika utbyggnadsetapper med olika karaktärer. Bostadsområdena är avgränsade från varandra med naturmark eller barriärer som vägar, järnväg eller vatten emellan.

Strategin är att blanda olika funktioner som boende, arbete och service i den mån det är möjligt. På vissa platser är dock inte verksamheter eller bostäder lämpliga. I föreslagna markanvändning finns det därför områden som enbart föreslås bli bostäder respektive verksamheter. I den fysiska planeringen ska däremot eftersträvas att skapa en flexibilitet för att göra det möjligt med alternativ användning.

Bostäder

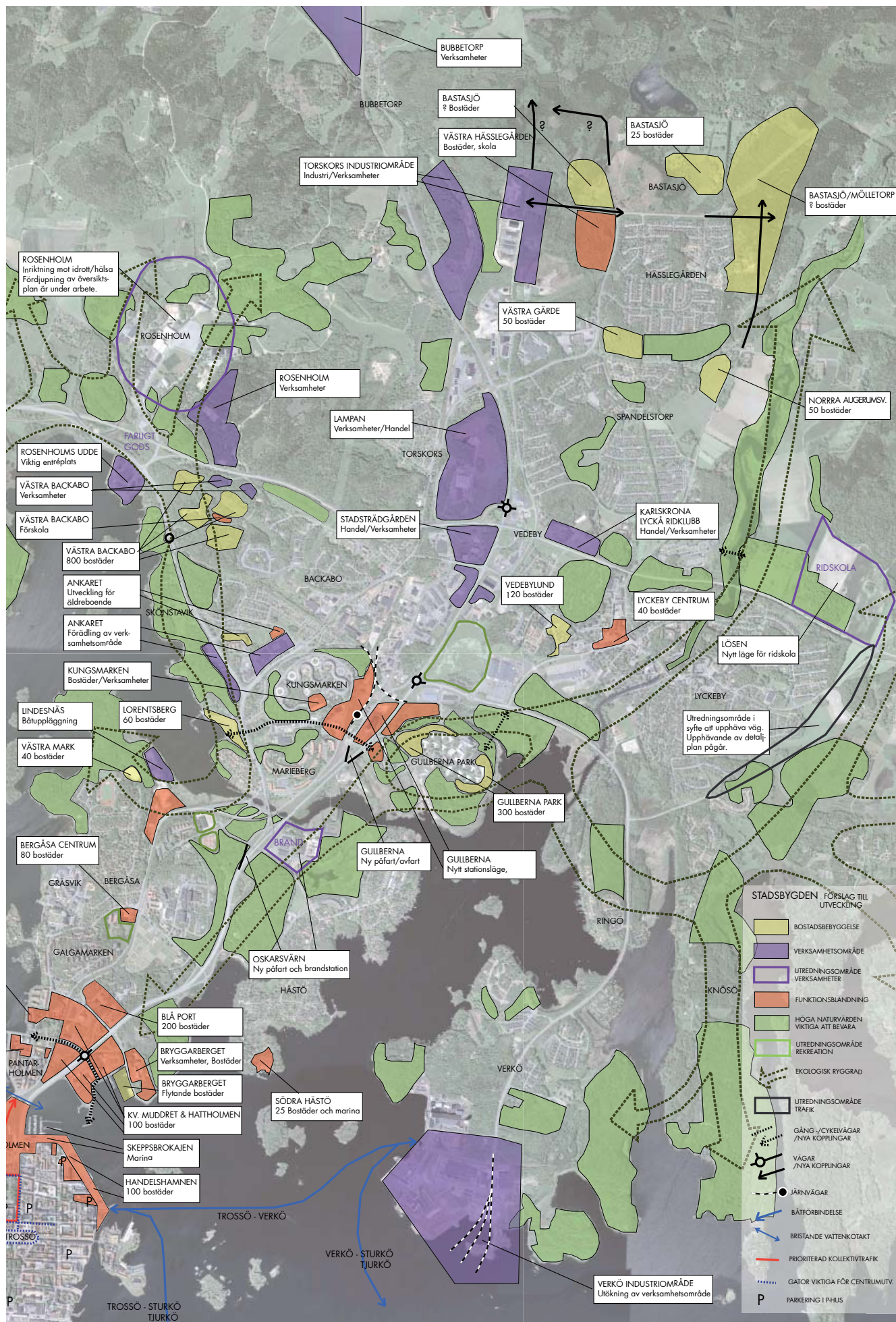
Stadsbygden föreslås kompletteras med cirka 2 000 bostäder.

Följande utvecklingsområden inom stadsbygden är tänkbara med ungefärligt antal lägenheter/ bostäder:

- Kälö, ca 120 bostäder
- Pantarholmen, ca 200 lägenheter
- Bergåsa centrum, ca 80 lägenheter
- Västra Mark, ca 40 lägenheter
- Lorentsberg, ca 60 lägenheter
- Gullberna, ca 300 lägenheter
- Västra Backabo, ca 800 bostäder
- Vedebylund, ca 120 lägenheter
- Lyckeby centrum, ca 40 lägenheter
- Hästö Marina, ca 25 bostäder
- Västra Gärde, ca 50 bostäder
- Norra Augerumsvägen, ca 50 bostäder.
- Bastasjö, ca 100 + 25 redan planlagda

Förutom redovisad bebyggelse kan ytterligare exploateringar ske genom delning av tomter, mindre planändringar, inredning av vindar och dylikt.

Behovet av studentbostäder, äldreboende och särskilt boende bör övervägas vid varje planbeslut och i varje bostadsprojekt. Studentbostäder bör koncentreras till området väster om Österleden, inom ett band mellan Trossö till Sunnakanal. Behovet av studentbostäder bedöms som stort i och med Blekinge Tekniska Högskolas lokalisering av huvudcampus till Karlskrona från 2010.

Förslag till bebyggelseutveckling i Stadsbygden (En stor karta över Stadsbygden samt Trossöområdet finns som bilaga längst bak i dokumentet)

Kålö

Kålö är beläget i sundet mellan Dragsö och Långö. På ön finns idag ett 20-tal masonitstugor. Kålö föreslås bebyggas med bostäder vilket skulle medföra att allmänheten får tillgång till en vacker naturmiljö och att ett underutnyttjat stadsnära område kan komma till större användning och till större glädje för fler människor. Ny bebyggelse föreslås underordnas terräng och vegetation för att bibehålla Kålö som ett naturområde med en blandning av flerbostadshus, villor, parhus och radhus. En bro föreslås placeras i anslutning till Lagmansgatan på Långö.

Förslag till ny bebyggelse på Kålö.

Pantarholmen- Högsolan

I stråket mellan Pantarholmen och Högsolan finns flera potentiella förtätningsområden som bidrar till att staden kan fortsätta att växa norrut, exempelvis kv Barken, kv Jagaren, kv Posse och spåravsnittarna.

Galgamarken bedöms möjligt att förtäta med inredda vindar lämpliga för studentbostäder. Galgamarken är strategiskt lokaliserat mellan campusmiljöerna Gräsvik och Blå Port.

Stadsdelcentrum

Bergåsa, Hästö, Lyckeby och Kungsmarksplan är exempel på centrummiljöer som har stor potential att utvecklas och förädlas med ett stort antal nya bostäder. Det ger mer underlag för service som breddar utbudet och ger bättre förutsättningar för kollektivtrafik.

Västra mark

Västra mark är ett idrotts- och rekreationsområde, men som är möjligt att utveckla med bostäder när den så kallade C-planen tas ur bruk.

Lorensberg

I Lindesnäs finns en båtuppläggningsplats i västerläge vilken föreslås flyttas eventuellt till Västra mark, vid det tidigare grustaget. På så sätt frigörs området till förmån för flerbostadsbebyggelse i västerläge.

Gullberna park

I Gullberna Park är det möjligt att bygga flerbostadshus med cirka 300 lägenheter.

Illustration över flerbostadshus i Gullberna.

Vedebylund

På tomten för den tidigare handelsträdgården i Vedeby utreds i dagsläget om marken är lämplig för bostäder och äldreboende.

Västra Backabo

Västra Backabo är ett skogsbevuxet kuperat område där det är möjligt att skapa attraktiva bostäder med havsutsikt. Området avgränsas av E22 och järnvägen men genom att exploatera området skapas kopplingar mellan idrottsområdet Rosenholm och Karlskrona. Det pågår dels en fördjupning av översiktsplanen, dels ett detaljplanearbete för området. Tanken är att här ska byggas en variation av bostäder med flerbostadshus och småhus.

Västra Gärde I

Västra Gärde II är planlagt för cirka 50 bostäder. Området innehåller även en förskola alternativt gruppboende.

Norra Augerumsvägen

Området föreslås planläggas för ca 50 bostäder.

Bastasjö

Bastasjö med förgreningar mot Mölletorp och Inglatorp har potential att utvecklas med mer bostäder. Det är ett område med en god infrastruktur i form av vattenförsörjning och avloppshantering som finns utbyggt i Kryddgatan. Området föreslås utvecklas med cirka 100 bostäder. Det är av stor vikt att området innehåller varierade bostadsformer som radhus, gruppbbyggda hus, parhus och friliggande villor för att ta tillvara marken på bästa sätt men även möta efterfrågan på mindre markbostäder.

En utveckling av området står bland annat i konflikt med elljusspår för rekreationsområdet Bastasjö. En fördjupning av översiktsplanen föreslås för området med analyser och ställningstagande för de olika frågorna.

Verksamheter

Inom Karlskrona finns verksamhetsytor som kan utvecklas, omvandlas, förädlas och förtätas.

I Torskors finns olika typer av verksamheter som till stor del behöver skyddsavstånd till boende. Det är möjligt att utveckla området vidare norrut i förlängningen av Tennvägen och Silvervägen.

I samband med utveckling av stadsdelen Pottholmen föreslås att brandstationen flyttas. Ny plats för brandstationen föreslås till Oskarsvärn.

Verkö hamn har stora utvecklingsmöjligheter. Både i form av tillgång till mark och att bygga ut Verköbanan för att transportera gods.

Service

Med en utbyggnad av bostäder kring Bastasjö, Inglatorp och Mölletorp behövs både förskola och en ny skola. Lämpligt område är väster om Norra Hässlegården.

Karlskrona/Lyckå Ridklubbs område har ett attraktivt annonsläge mot E22 och är lämpligt för handelsverksamheter. Tillsammans med kv Lampan och Stadsträdgården utgör de ett samlat område för nya handelsetableringar med annonsläge mot E22 och riksväg 28. Det är viktigt att knyta samman de tre områdena med bra gång- och cykelförbindelser.

Området utmed Ronnebyvägen och Lyckebyvägen föreslås vidareutvecklas med verksamheter med estetiskt

tilltalande byggnader för att skapa en attraktivare entré till Karlskrona.

Rekreation och fritid

Offentliga miljöer ska uppmuntra till rekreation och befintliga näridrottsplatser bör behållas. I nya större bostadsområden ska det finnas gröna ytor för spontanidrott och rekreation.

Friluftsområdet Bastasjö

Området bör fortsätta att utvecklas som Karlskrona kommuns stora rekreationsområde. Bastasjö, Mörtsjöåsen och Dackestugan i Rödeby föreslås kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

En omlokalisering av elljusspårerna kommer att behövas i samband med en utbyggnad av bostäder i Bastasjöområdet.

Västra mark

Västra mark är ett viktigt rekreationsområde som bör kopplas samman med Vämöparken. Dock utgör järnvägen en barriär.

Karlskrona/Lyckå ridklubb

Karlskrona Lyckå ridklubb har ett tveksamt läge ur flera synvinklar, bland annat brist på betesmark och på ridvägar, dess lokalisering nära bostadsbebyggelse samt att området är ett möjligt läge för handelsetableringar.

Översiktsplanen redovisar därför ett nytt läge för ridskolan vid Lösen som är ett mer utvecklingsbart läge med större markarealer. Området har ett stort upptagningsområde med närhet till Lyckeby, Spandelstorp/ Hässlegården. En omlokalisering av ridskolan kräver viss förbättring av gång- och cykelnätet för att skapa gena och bra gång- och cykellänkar. Området föreslås kollektivtrafikförsörjas med en utökning av busslinjen från Lyckeby

Skärva

Skärva är ett viktigt rekreationsområde med höga natur- och kulturvärden. Det är viktigt att bibehålla betesdriften för att säkerställa riksintresset för kulturlandskapet kring Skärva. Tätortsnära hästhållning föreslås kunna utvecklas i området kring Skärva.

Grönstruktur

Karlskronas stads grönstruktur är uppbyggd kring en ekologisk ”ryggrad” som når in i Karlskronas centrum. En östlig ryggrad löper från Bryggareberget via Vämöparken och Gullberna park, varefter den förgrenar sig dels längs Lyckebyån, dels mot Bastasjöområdet, och dels mot Knösö. En västlig ryggrad förbinder

Västra Mark, med Skönstavikområdet, Skärva, Rosenholmsområdet och Bubbetorpsområdet.

Generellt bör de ekologiska stråken ”på tvären”, det vill säga i öst-västlig riktning, förbättras. Söder om Sunna kanal sammanlänkas de två ryggraderna i öst-västlig riktning genom plantering av ekar vilket är av stort värde.

Ett annat samband som är angeläget att utveckla för spridning av flora och fauna är kopplingen mellan Ekebacken och Lyckeåborgsområdet i Lyckeby.

Karlskrona kommun strävar efter att bibehålla och utveckla värdefulla och artrika naturmiljöer. Ett exempel på värdefull natur är gamla ädellövträd som finns i och i anslutning till Karlskrona tätort. En del av denna grönstruktur är skyddad som reservat medan andra områden är oskyddade. För att skapa ett skydd för samtliga områden föreslås att de skyddas som naturreservat och samlas under namnet Karlskrona eklandskap. Utpekade områden utgör kärnor i grönstrukturen.

Före detta Gullbernatippen (området vid Österleden/Verköleden) föreslås utredas om det är möjligt att utveckla området till ett parkområde med hänsyn till områdets markföroreningar. Detsamma gäller Klinteberga, område vid den gamla ishallen, som också är en före detta soptipp.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Stadsbygden har god kollektivtrafik med buss och tågtrafik. Bergåsa är en stor kollektivtrafikknutpunkt med många buss- och tågresenärer. Passagen över järnvägen är besvärlig och innebär ofta långa väntetider för bussarna. Antalet bomfällningar kommer dessutom att öka väsentligt när nuvarande planer på utökad tågtrafik genomförs. En målsättning bör vara att göra en särskild utredning om hur man ska kunna underlätta framkomligheten för kollektivtrafiken vid Bergåsa.

Förutsättningar för ny kollektivtrafikförbindelse med båt mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjurkö föreslås utvecklas. En sådan förbindelse skulle i vissa fall ge en väsentlig minskad restid för boende på öarna.

Gullberna resecentrum

Under lång tid har ett resecentrum vid tidigare Gullberna station diskuterats. I samband med upprustningen av järnvägen Karlskrona-Emmaboda planeras en mötesstation med plattformar att byggas vid Gullberna för tågen på Kust- till kustbanan. Därmed möjliggörs tågstopp i Gullberna för tågen på både Blekinge

Kustbana och Kust- till kustbanan. Samtidigt skapats en knutpunkt för buss- och tågtrafiken, som ger stora möjligheter att utveckla kollektivtrafiken.

Med tågstopp vid Gullberna resecentrum förbättras tillgängligheten till tågtrafiken för omkring 70 procent av kommunens invånare. Restiden mot Skåne och Köpenhamn, Kalmar och Växjö reduceras med cirka tio minuter samtidigt som den verkliga restidsvinsten blir betydligt större genom att man slipper åka in till Karlskrona för på- och avstigning.

En första etapp av Gullberna resecentrum bör genomföras i samband med Banverkets byggande av mötesstationen som beräknas vara färdig i december 2012. En första etapp bör bland annat omfatta parkeringsplatser för bilar och cyklar och angöringsplats för bussar. En andra etapp av Gullberna resecentrum ska genomföras omkring år 2015. Genomförandet av denna etapp innebär att ett modernt resecentrum etableras i Gullberna.

En utveckling av området skulle även minska barriäreffekterna. Området kan även bli en viktigt knutpunkt för nya verksamhetsetableringar.

I samband med utbyggnad av Gullberna resecentrum föreslås en bussgata i Sunnadalsvägens förlängning till Ronnebyvägen. Detta för att skapa en bättre koppling till Gullberna resecentrum för kollektivtrafik västerut.

Möjligt nytt läge för resecentrum vid Gullberna.

Biltrafik

Befintligt vägnät inom stadsbygden ska utnyttjas så långt som möjligt. Stora investeringar fodras dock på infartsleden och Verköleden.

På Verköleden föreslås förbättringar för att klara av trafiken från Verkö hamn. Detaljplanearbete för ett upphävande av detaljplanen för Bengtsavägen pågår. I översiktsplanen är området utpekad som ett utredningsområde med det syftet.

En planskildhet mellan Österleden och Verköbanan bedöms att bli aktuell innan planperiodens slut. I avvaktan på denna kommer problematiken lösas med en ITS-lösning (Intelligent Transport Solutions) för att leda om vägtrafiken vid passage av godståg över Österleden. Brandstationens omlokalisering till Oskarsvärn påkallar behovet av en ny påfart till infartsleden i södergående riktning.

Med en ny tågstation i Gullberna finns det behov av ny av- och påfart på Österleden i höjd med Gullberna.

Gång- och cykelvägar

Det övergripande gång- och cykelvägnätet har en god täckningsgrad. Det som framför allt behöver åtgärdas är att minska avståden mellan tvärgående gång- och cykelvägar.

Gång- och cykelvägnätet behöver även förtydligas med hjälp av bättre skyltning. Även trygghets- och säkerhetsaspekten behöver förbättras i gång- och cykelvägnätet.

Grönstrukturplanen ger förslag på utveckling av överordnande rekreativstråk. Förslagen till nya gång- och cykelleder tar fasta på värdet att kunna ta sig fram i slingor eller rundor, istället för att behöva vända och

ta samma väg tillbaka. De kopplingar som saknas är bland annat en bro över från Hattholmen till Trossö (öppningsbar), mellan Hattholmen och Tullparken, mellan Gullberna och Kungsmarken och mellan Gullberna och Hästö.

Godstrafik

En upprustning av Verköbanan ger möjlighet att till spårbunden godstrafik.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Förslaget innehåller ett antal förtätningsprojekt som ligger i bra kollektivtrafiklägen.
- De projekt där staden utvecklar sina gränser sker det på ett sätt som är förenligt med utbyggd infrastruktur och i befintliga kollektivtrafikstråk.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse. Grönstrukturen föreslås bindas samman vid Sunna kanal.

NÄTTRABY

Nättraby ligger cirka 12 km väster om Karlskrona och hade drygt 3 200 invånare år 2008, vilket motsvarar 5,2 procent av kommunens befolkning.

Samhället präglas av villor med endast ett fåtal flerfamiljshus. Nättraby är uppbyggd kring tre dalgångar vilka ger långa siktlinjer och utblickar i landskapet. Dessa öppna dalgångar är viktiga att bevara vid en utbyggnad av Nättraby.

Bebyggelseutveckling

Utvecklingen av Nättraby har varit kraftig sedan översiktsplanen 2002 antogs. Bostadsområden som Skillingenäs, Skavkulla och Skärva by har tillkommit vilket har medfört att Nättraby idag är ett relativt utspritt samhälle.

Verksamheterna har framförallt utvecklats omkring E22 och en viss centrumförskjutning har skett mot E22.

Nättraby föreslås förtätas med bebyggelse framförallt relativt centralt i samhället. I Nättraby finns brist på bostadsrätter och mindre hus.

Bostäder

Nättraby föreslås kompletteras med cirka 400 nya bostäder. Följande områden föreslås utvecklas inom planperioden:

- Nättraby centrum, cirka 50-70 lägenheter
- Skavkulla, cirka 30-50 bostäder
- Lövenäs, cirka 20-30 bostäder
- Mjövikstrandsvägen 10-15 bostäder
- Orredalsvägen, cirka 10-15 bostäder
- Bjärby dalgång, cirka 100-150 bostäder
- Tegelbacken, cirka 15-20 lägenheter
- Vrängö, cirka 30-40 bostäder
- Stora Vörta, cirka 60-80 bostäder
- Sjuhalla, cirka 20 bostäder.

Nättraby centrum

Nättraby centrum föreslås förtätas med cirka 40 bostäder i flerbostadshus. En förtätning av centrum skapar möjlighet till ett attraktivare centrum, större

kundunderlag till befintlig service och en tydligare centrumbildning mitt i byn.

Skavkulla

Området föreslås planläggas för 40-50 bostäder.

Lövenäs

Området föreslås planläggas för cirka 20-30 friliggande bostäder. Dessutom finns befintligt fritidshusområde söder om området. Lövenäs är anslutet till kommunalt vatten och avlopp.

Mjövikstrandsvägen

Området föreslås bebyggas med cirka 10-15 bostäder.

Orredalsvägen

Orredalsvägen cirka 10-15 hus. Området är angeläget att vatten och avloppsförsörjas.

Bjärby dalgång

För att kunna möjliggöra en utveckling av Nättraby centralt föreslås att området kring idrottsplatsen tas i anspråk för bostadsbebyggelse. Området föreslås planläggas för cirka 100-150 bostäder. Detta medför att delar av motionsområdet behöver flyttas. I samband med föreslagen exploatering föreslås även en ny vägdragnings mellan E22 och Parkvägen. Även upprustning av Parkvägen kan bli aktuellt. Området föreslås även innehålla läge för skola/förskola.

Tegelbacken

Tegelbacken föreslås planläggas för cirka 15-20 lägenheter i flerbostadshus.

Vrängö

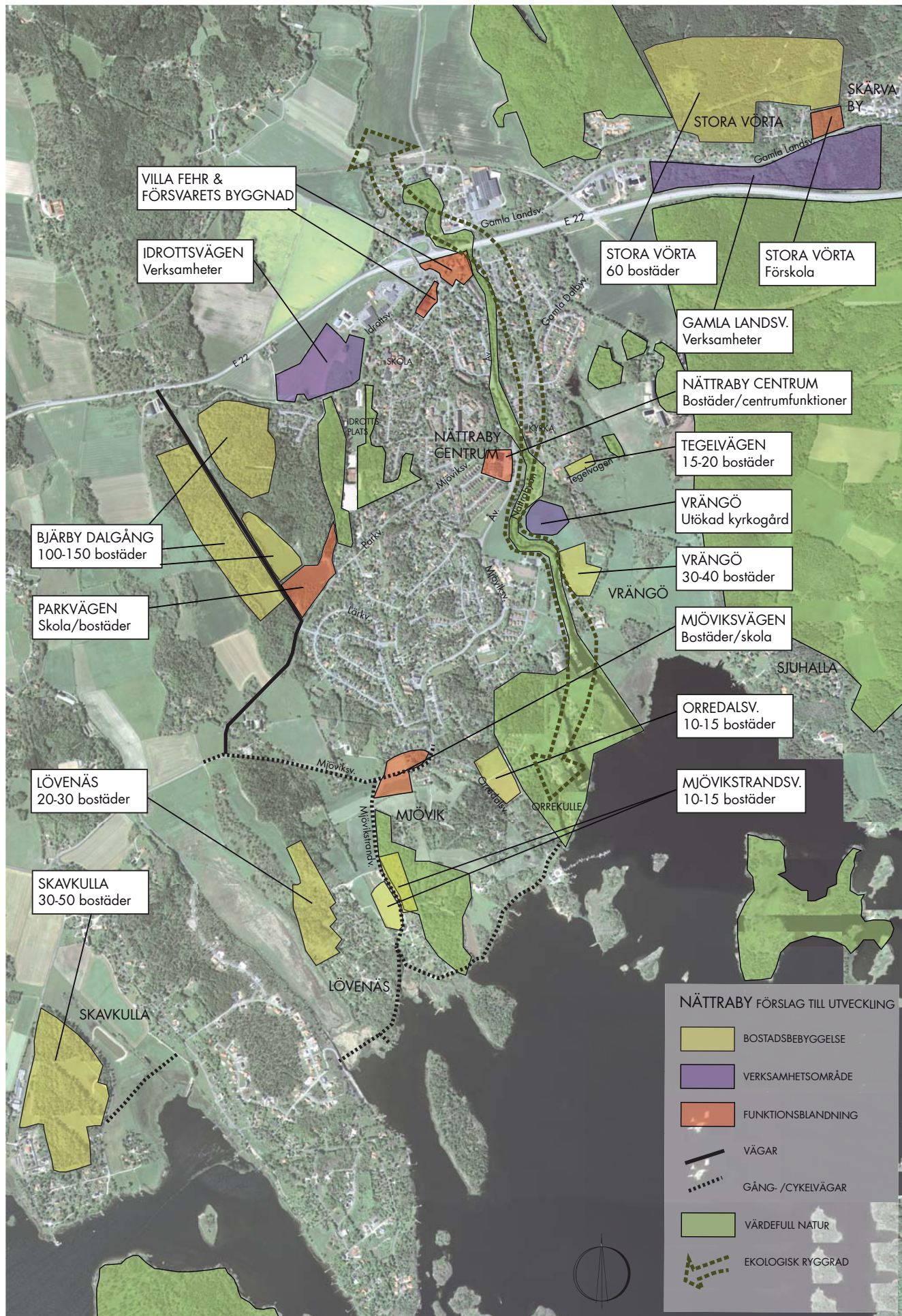
Området föreslås planläggas för cirka 30-40 radhus.

Stora Vörta

Området innehåller förutsättningar för kompletteringsbebyggelse och föreslås planläggas för ca 60-80 bostäder. En del av området är redan planlagt för bostäder samt en förskola.

Sjuhalla

En omvandling av området pågår från fritidshusområde

Förslag på bebyggelseutveckling i Nätraby.

till permanentbebyggelse. En förtätning av området är möjlig enligt befintlig byggnadsplan med cirka 20 bostäder. I samband med förtätning av området fodras en översyn av vägnätet.

Verksamheter

Två nya verksamhetsområden föreslås lokaliseras utmed E22. Ett område mellan E22 och Idrottvägen och ett område mellan E22 och Gamla Landsvägen.

Service

För att förstärka och utveckla centrum vid kyrkan samt för att stärka kundunderlaget och möjligheterna att bibehålla befintlig service föreslås att området byggs på i ett antal våningar så att området får en tydligare stadskarakter samt blir mer tilltalande.

En kraftig bebyggelseutveckling med villatomter har skett i Nättraby sedan översiktsplanen från 2002. Ett stort behov finns idag av flerbostadshus, radhus och ytterligare förskolor samt ny skola.

Ett nytt skolläge föreslås tillkomma i de västra delarna av Nättraby för att täcka upp den förskjutning av bebyggelsen som har skett i Nättraby. Två områden för ny skola föreslås Mjöviksvägen/ Mjövikstrandsvägen samt Parkvägen/ Lärkvägen.

I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/ skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

Försvarets område vid Nättraby skolan och Villa Fehr föreslås på sikt att utvecklas med ny markanvändning. Området kan vara en resurs för skola/ förskola.

Förslag till detaljplan för förskola för området vid Fasanstigen pågår.

En möjlig expansion av Nättraby kyrkogård har säkerställts med bland annat minneslund.

Grönstruktur

I Nättraby finns en mycket entydig ekologisk ”ryggrad” som sträcker sig i nord-sydlig riktning genom samhället, till stora delar längs Nättrabyån. Denna ekologiska korridor är viktig att bevara.

De öppna dalgångarna i nord-sydlig riktning, som är karaktäristiskt för Nättraby, är även viktigt att bevara.

Kommunikationer

En vägutredning för E22, delen Björketorp-Nättraby, finns framtagen från 1996. Den föreslår en ny väg i befintlig vägkorridor.

En utveckling av Bjarby dalgång medför förslag på en utveckling av infrastrukturen. För att skapa en genförbindelse mellan E22 och utvecklingsområdet föreslås en ny väg från Parkvägen till E22. Denna vägdragning fodrar även förbättringar på Parkvägen.

Kollektivtrafik

Nättraby har 20 minuters busstrafik till Karlskrona centrum. Dessutom trafikerar sommartid skärgårdsbåten Axel Trossö centrum- Nättraby centrum.

En översyn av linjestrukturen för kollektivtrafiken bör göras vid en exploatering av Bjarby dalgång.

Gång- och cykelvägar

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. I Nättraby saknas det bland annat gång- och cykelvägar till badplatserna vid Sjuhalla, Tallholmen och Mjövikstrand. Det saknas dessutom gång- och cykelväg på Parkvägen och Mjöviksvägen på delen Parkvägen-Nättraby centrum. Denna gång- och cykelväg är framför allt viktig för de boende i Skillingenäs och Skavkulla för att på ett säkert sätt nå Nättrabyskolan, centrum och idrottsplatsen. Längs med Idrottsvägen föreslås också en ny gång- och cykelväg fram till Nättrabyskolan och idrottsplatsen.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Nättraby centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.
- Tidigare utspridda områden byggs ihop och länkas samman med ett utvecklat gång- och cykelnät.

RÖDEBY

Rödeby ligger cirka 15 km norr om Karlskrona och hade drygt 3 400 invånare år 2008, vilket motsvarar 5,5 procent av kommunens befolkning.

Samhället är tydligt delat av järnvägen, Silletorpsån och riksväg 28. Rödeby präglas av villabebyggelse med endast ett fåtal två- och trevåningshus.

Bebyggelseutveckling

Det finns en efterfrågan på seniorboende men även på villor, enplanshus och flerbostadshus. Sedan förra översiktsplan 2002 har nya villor samt förskola tillkommit i Johannesberg.

Bostäder

Rödeby föreslås kompletteras med cirka 200 nya bostäder. Följande områden föreslås utvecklas inom planperioden:

- Rödeby centrum, cirka 40-60 lägenheter
- Mosirgen, cirka 15-30 bostäder
- Älgvägen, cirka 50-70 bostäder
- Johannesberg, cirka 60-80 bostäder
- Sofielund, cirka 50-70 bostäder
- Gamla trädgårdsmästeriet, cirka 10-15 bostäder

Rödeby centrum

Området föreslås förtätas med cirka 40-60 lägenheter. En förtätning av centrum skapar möjlighet till större kundunderlag till befintlig service, ger möjlighet till en tydligare centrumbildning och ett attraktivare centrum.

Mostigen

Området föreslås planläggas för cirka 15-30 lägenheter.

Älgvägen

Området föreslås planläggas för cirka 50-70 bostäder.

Johannesberg

Området föreslås utvecklas med cirka 60-80 bostäder.

Sofielund

Området föreslås planläggas med cirka 50-70 bostäder.

Gamla trädgårdsmästeriet

Området föreslås planläggas för cirka 10-15 bostäder.

Verksamheter

Planlagd markreserv för verksamheter finns kvar i liten omfattning centralt utmed riksväg 28. Två områden utmed riksväg 28 i höjd med Kassabrovägen och korsningen Rödebyvägen föreslås utvecklas. Liksom området kring före detta stationen och området mellan riksväg 28 och Sofielundsvägen.

Service

I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

Liksom tätorterna Jämjö och Nätraby har Rödeby ett centrum som kan vidareutvecklas. Befintliga byggnader kan med fördel höjas för att skapa en tydligare centrumbildning. En annan lokalisering av busshållplatsen i centrum kan frigöra mark som på sikt kan vara attraktiv för etablering av flerbostadshus eller centrumfunktioner.

Grönstruktur

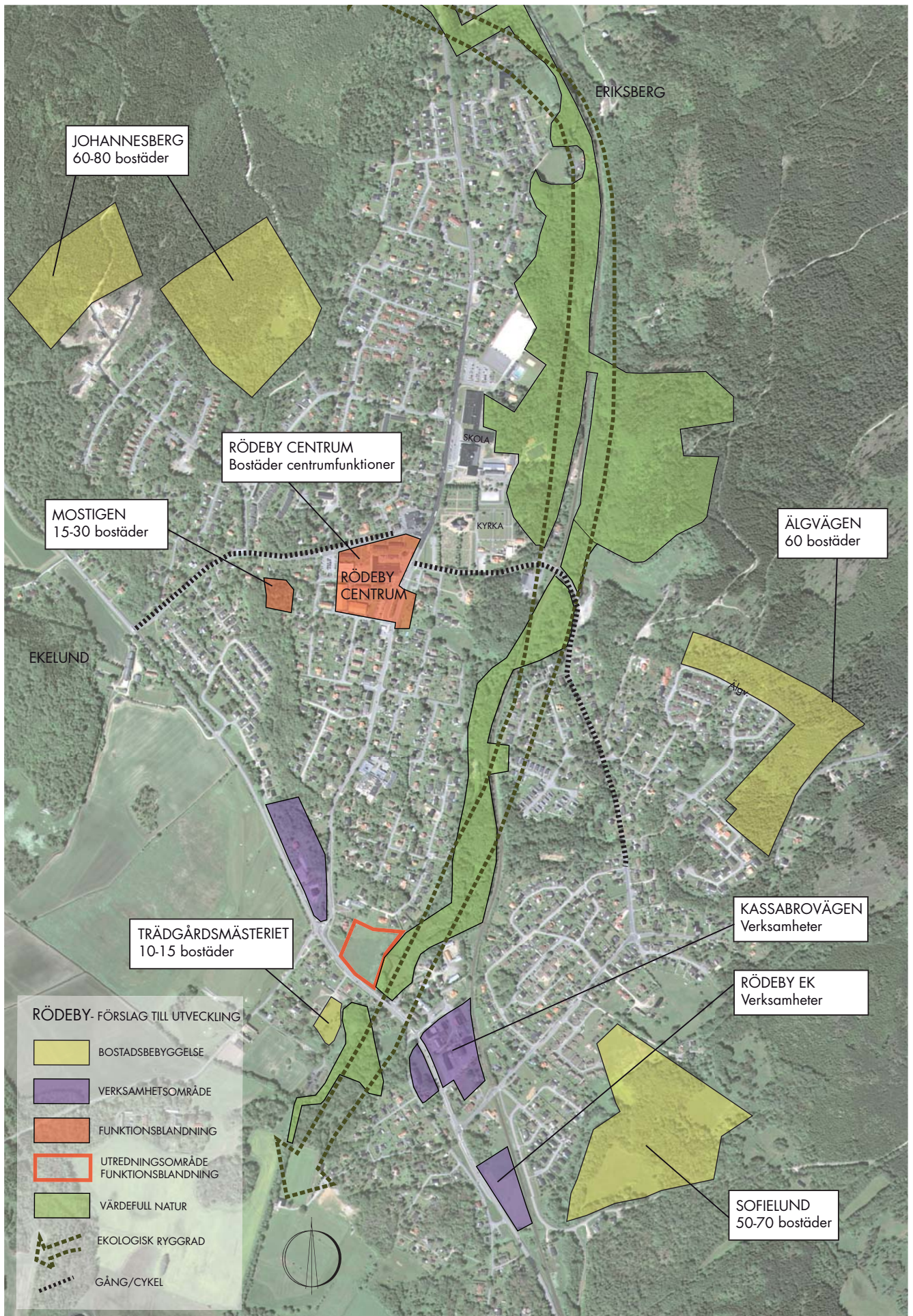
I Rödeby finns en mycket tydlig ekologisk ”rygggrad” som sträcker sig i nord-sydlig riktning igenom samhället, till stora delar längs Silletorpsån. Denna ekologiska korridor är viktig att bevara. Vidare bör spridningskorridoren för flora och fauna mot Bubbetorp vidareutvecklas.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Rödeby har 20-minuters trafik med buss till Karlskrona centrum. Kust-till kustbanan går genom Rödeby och en tänkbar utveckling är ett tågstopp i samhället. Den gamla stationen i Rödeby ligger avståndsmässigt nära centrum men med branta stigningar på bägge sidor om stationen.

En fortsatt utveckling av busstrafiken i Rödeby ger bättre möjlighet att trafikera centrum.

Förslag på bebyggelseutveckling i Rödeby.

Gång- och cykeltrafik

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. I Rödeby är det framför allt Rödebyskolan och Rödeby centrum som är de stora målpunkterna tillsammans med fotbollsplanen Åvallen. På huvudgatunätet i Rödeby finns det gång- och cykelbana längs med Rödebyvägen och längs med Mörtövägen och del av Stationsvägen. Däremot saknas det gång- och cykelbana på delen Stationsvägen-Rödeby centrum och på Johannesbergsvägen. För att komma till Åvallen krävs det att man passerar riksväg 28 och här måste det finnas trafiksäkra passager.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Rödeby centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.

JÄMJÖ

Jämjö ligger cirka 19 km öster om Karlskrona och hade år 2008 cirka 2 500 invånare, vilket motsvarar 4,0 procent av kommunens befolkning.

Jämjö domineras av villabebyggelse, med vissa inslag av flerbostadshus. Samhället ligger i ett öppet jordbrukslandskap med närhet till skärgård och skog, men präglas utav E22 som går genom samhället.

Bebyggelseutveckling

Jämjö föreslås kompletteras med bebyggelse framförallt relativt centralt i samhället. I Jämjö finns efterfrågan på villor och flerbostadsbebyggelse, särskilt serviceboende. Byggande av flerbostadshus och serviceboenden skulle kunna skapa en rotation på bostadsmarknaden. Sedan förra översiktsplanen 2002 har detaljplaner upprättats för villabebyggelse och förskola.

Bostäder

Jämjö föreslås kompletteras med cirka 200 nya bostäder i flerbostadshus och markbostäder. Följande områden föreslås utvecklas inom plan-perioden:

- Jämjö centrum, cirka 40-60 lägenheter
- Ekedalsvägen, cirka 15-20 bostäder
- Kråkerumsvägen, cirka 20-30 bostäder
- Villavägen, cirka 20-30 lägenheter
- Trädgårdsvägen, cirka 50-60 bostäder
- Sofieborgsvägen, cirka 20-30 bostäder
- Tallet, cirka 10-15 bostäder

Jämjö centrum

Jämjö centrum, föreslås förtätas med högre bebyggelse vilket ger cirka 40 lägenheter. En förtätning av centrum skapar möjlighet till större kundunderlag till befintlig service, ger möjlighet till ett tydligare centrumbildning och ett attraktivare centrum.

Kråkerumsvägen

Kråkerumsvägen föreslås planläggas för cirka 20-30 bostäder.

Villavägen

Området föreslås förtätas med cirka 20- 30 lägenheter.

Trädgårdsvägen

Trädgårdsvägens förlängning föreslås bebyggas med cirka 50-60 bostäder.

Sofieborgsvägen

Sofieborgsvägens förlängning föreslås bebyggas med cirka 20-30 bostäder.

Tallet

Tallet föreslås planläggas för cirka 10-15 bostäder.

Verksamheter

Verksamhetsområdet i den nordöstra delen av samhället utmed E22 föreslås vidareutvecklas.

Service

I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

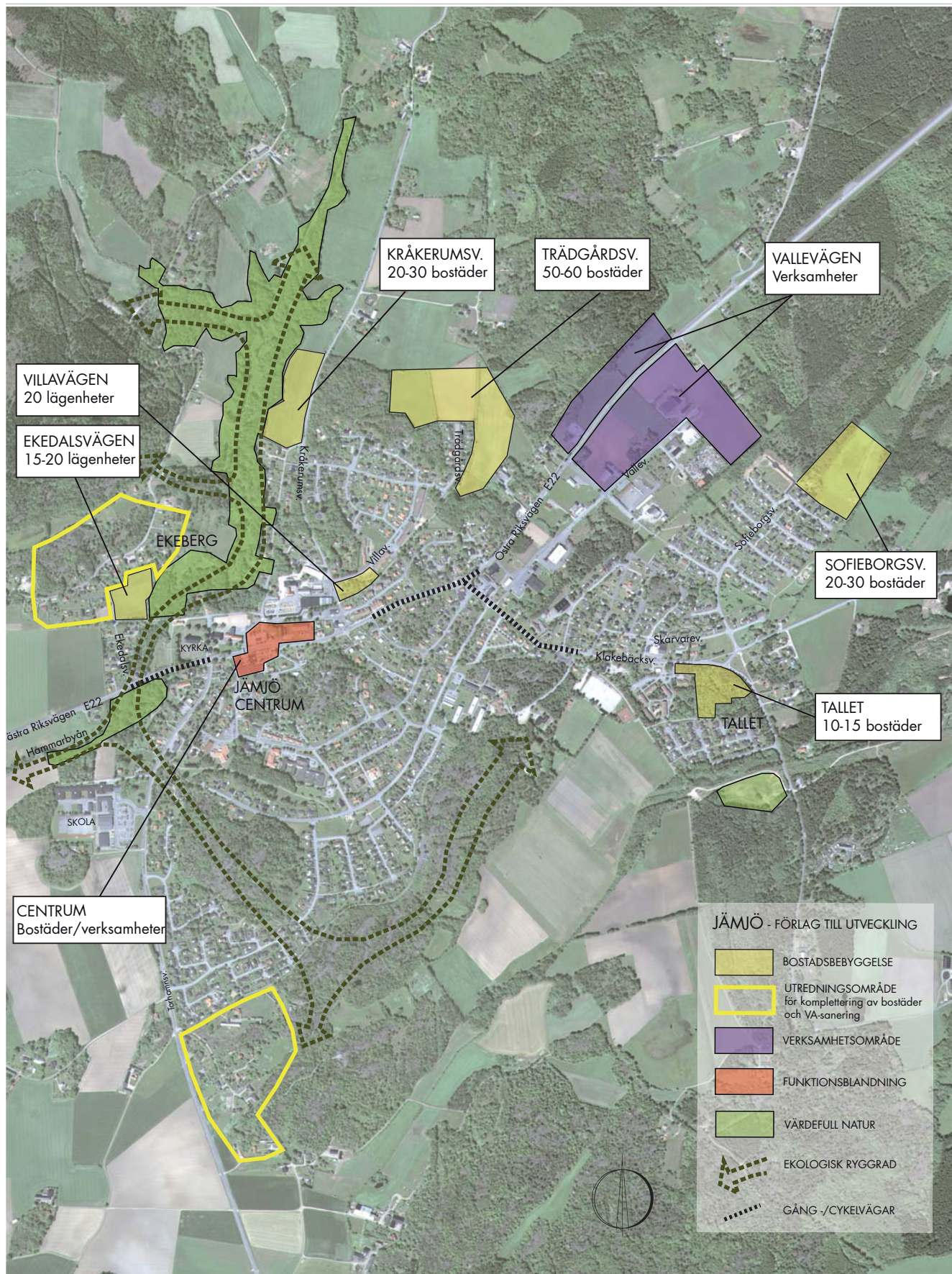
I centrum finns ett starkt behov av att förbättra den fysiska miljön. Sedan huvudentrén till mataffären flyttades från torget till kundparkeringen vänder sig centrum mer mot parkeringen än tidigare mot torget.

Förslag till utveckling av torget, vy från nordväst.

Befintligt torg upplevs idag anonymt och utgör en baksida av befintliga byggnader.

En utveckling av miljön kring Jämjö centrum pågår där det bland annat finns förslag på att göra om torget och att rusta upp fasader kring torget samt att förändra miljön utmed E22 i centrum.

Förslag på bebyggelseutveckling i Jämsjö..

På längre sikt föreslås att Jämjö centrum byggs om och att bebyggelsen byggs på till cirka tre-fyra våningar för att förstärka centrumets attraktivitet. En komplettering av bebyggelse föreslås även norr om E22 för att skapa en tydligare centrumbildning.

Grönstruktur

I Jämjö är det till stor del Ådalen kring Hammarbyån som utgör den viktigaste ekologiska ryggraden, med förgreningar dels mot skogsområdena i nordväst och dels mot de skogsdominerade naturområdena söder om samhället. Ådalen kring Hammarbyån är även ett viktigt rekreationsområde.

Denna ekologiska korridor är mycket viktig att bevara för spridning av flora och fauna. Kopplingar som är viktiga att förbättra är mellan Jämjö centrala delar och Häljarums naturreservat.

Kommunikationer

E22:ans sträckning genom Jämjö utgör idag en kraftig barriär i samhället. Vägverket har för avsikt att bygga om genomfart Jämjö för att få en trafiksäkrare, tryggare och tillgänglig väg.

Vägverket har föreslagit tre alternativa sträckningar för E22 mellan Lösen och Jämjö. Karlskrona kommun förordar det alternativ som benämns som alternativ 1 som innebär en ombyggnad av befintlig väg till fyra körfält för sträckan Lösen-Torstäva och 2+1 väg för sträckan Torstäva-Jämjö. För långsamtgående trafik och cykeltrafik byggs ett nytt lokalvägnät parallellt med E22 där befintliga vägar nyttjas så långt det är möjligt.

Kollektivtrafik

Jämjö har 20 minuters trafik med Karlskrona. Busstrafik finns även mellan Jämjö och Fågelmara.

Jämjö kollektivtrafikförsörjs regionalt i och med kustbussen som har hållplats i samhället.

Gång- och cykeltrafik

Vägverket arbetar för att öka trafiksäkerheten och minska E22:ans barriär genom Jämjö för gående och cyklister. Bland annat finns förslag på att förbättra miljön utmed centrum med förbättrade gång- och cykelvägar, tydligare passager och ny belysning. Vägverkets arbeten beräknas påbörjas 2010.

Gång- och cykelbro finns över E22 vid Jämjö centrum, tanken är att denna bro ska tas bort när den nya sträckningen av E22 är klar.

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. Idag saknas det framför allt gång- och cykelväg till Hallarumsviken som är en väldigt stor målpunkt sommartid med sin badplats och med sina båtplatser. I övrigt saknas separat gång- och cykelbana längs Klakebäcksvägen från korsningen med E22 via idrottsplatsen och fram till Konungshamnsvägen. Det finns dessutom en välanvänd gång- och cykelväg mellan Torhamnsvägen och Parkvägen där trygghetsaspekten behöver förbättras och detta föreslås göras genom att sätta upp belysning längs vägen. Med dessa tre förbättringsåtgärder fås ett relativt heltäckande övergripande gång- och cykelvägnät i Jämjö.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Jämjö centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.

UTVECKLINGSTRATEGI FÖR LANDSBYGDEN

Landsbygden i Karlskrona kommun utgör geografiskt sett en stor del av kommunens yta. Cirka hälften av Karlskronas invånare bor på landsbygden.

Landsbygden utgör en stor resurs genom sina skogs- och livsmedelsråvaror, natur- och kulturvärden, sjöar och vattendrag men även genom befintliga samhällen och infrastruktur. Landsbygden ger även möjlighet till andra boendeformer än vad tätorter kan erbjuda vilket bidrar till en positiv mångfald i kommunens bostadsutbud.

Foto: Nils-Erik Larsson

Blåningsmåla.

Landsbygden omfattar hela kommunen förutom de fördjupningsområden som presenteras särskilt. Landsbygden omfattar här inte heller skärgården på grund av pågående arbete med biosfärsområden Blekinge arkipelag. Skärgården kommer att utredas vidare i en kommande fördjupning av översiktsplanen.

En viktig förutsättning för landsbygdens utveckling är goda kommunikationer, såväl fysiska som digitala. Nya förutsättningar för bredbandsuppkoppling på landsbygd kan förväntas genom utbyggnad av trådlöst nät.

Bebyggelseutveckling

Landsbygden har under senare år upplevt en omvandling där i flera fall permanentboende har övergått till fritidsboende. Detta leder till försämrade underlag för service vilket i sin tur ger försämrade förutsättningar för boende och verksamheter. För att landsbygden skall förbli levande är det viktigt att människor bor där.

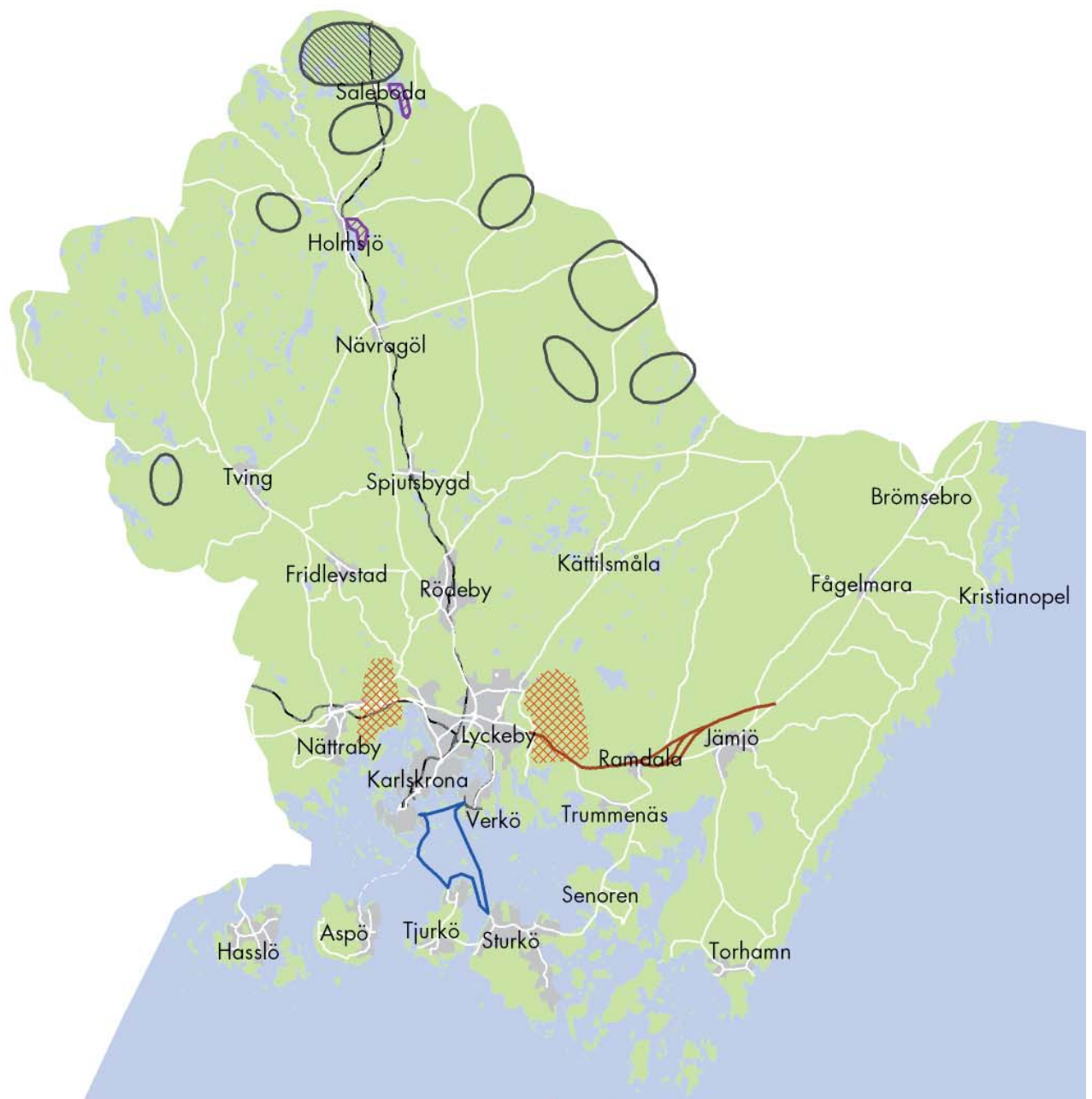
Översiktsplanens inriktning är att Nätraby, Jämjö och Rödeby i första hand skall fungera som utvecklingsorter för respektive omland med en god lokal service, en lokal arbetsmarknad och goda kollektiva förbindelser med staden. En utveckling av service i de mindre orterna förutsätter nya och kanske okonventionella lösningar men även god infrastruktur i form av vägar, bredband och elsäkerhet.

För mindre samhällen och landsbygden gäller i princip samma strategi som för tätorterna, det vill säga att bebyggelseutvecklingen sker i första hand som komplettering. På detta sätt utnyttja befintlig infrastruktur och det skapas underlag för att bibehålla och utveckla service.

Planeringsprocessen på landsbygden måste bygga på ett lokalt inflytande och engagemang. Det rika nätet av samhälls-, intresse- och företagarföreningar skall ges goda möjligheter att medverka i och påverka utvecklingen. Aktörer med lokal förankring är bl a Ekriket och Öriket.

Erfarenhet visar att flera byggnadsplaner i befintliga samhällen är inaktuella och det bör övervägas att upphäva dessa.

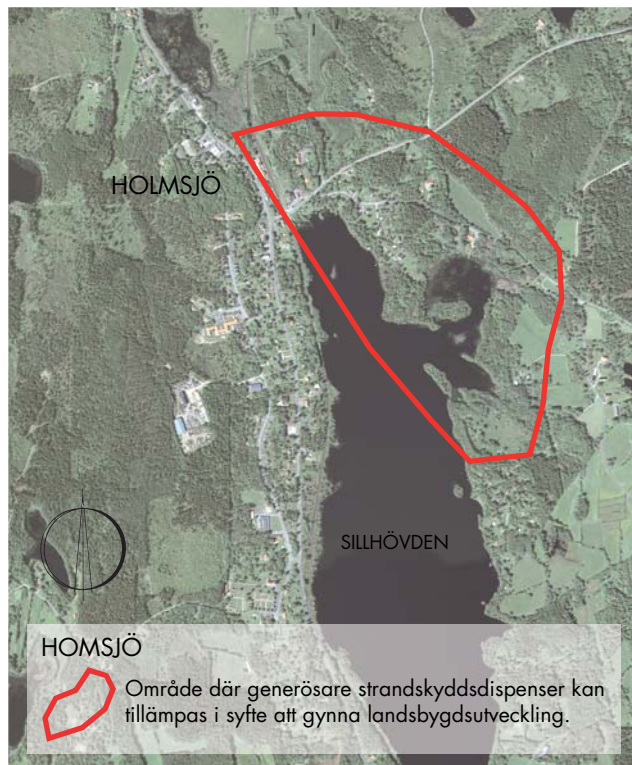
- Förslag till båtförbindelse
- Förslag till ny sträckning för E22
- Tätortnära hästgårdar
- Strandskyddslättnader
- Område för vindkraft (prioriterat)
- Område för vindkraft (efter analys av försvaret)

Utbyggnadsstrategier på landsbygden.

Holmsjö.

Foto: Mats Kockum

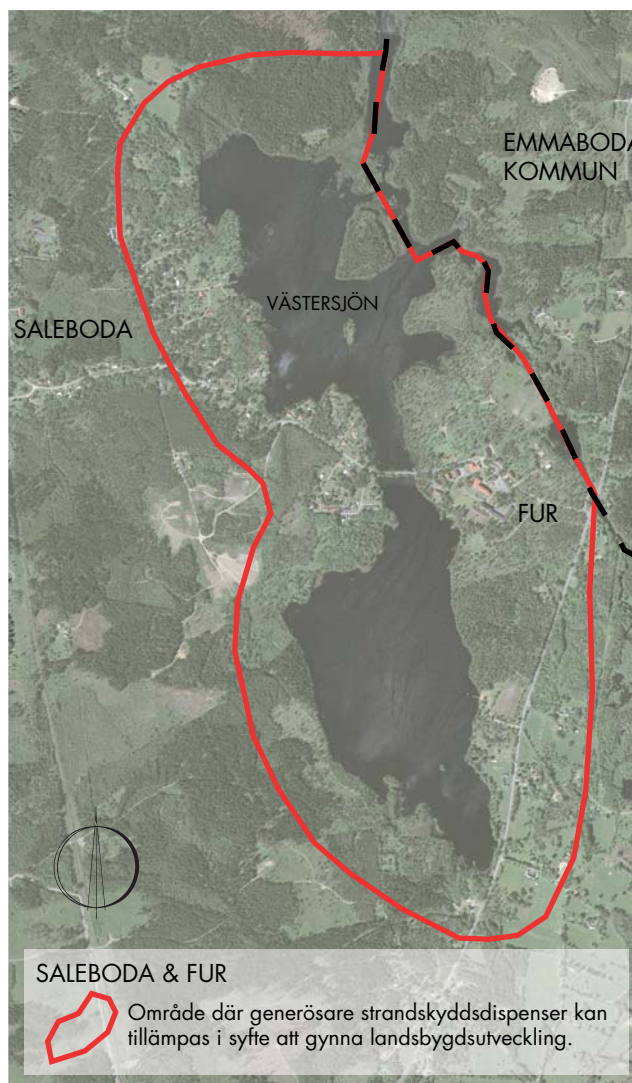

Förslag till utveckling av sjönära områden.

Västersjön.

Foto: Nils-Erik Larsson

Förslag till utveckling av sjönära områden.

Tätortsnära hästgårdar

I syfte att skapa stor valfrihet i boendemiljö föreslås i översiktsplanen områden där tätortsnära hästgårdar kan etableras. Det finns en ökad efterfrågan på mindre gårdar med närhet till samhällets service.

Områden direkt väster och öster om stadsbygden föreslås möjliga för etablering av tätortsnära hästgårdar. Det innebär att landskapsbilden samt områdenas natur- och kulturvärden kan bibehållas med beteshävd. Såväl öster som väster om stadsbygden finns etablerade hästgårdar och Karlskrona Lyckå Ridklubb förslås dessutom omlokaliseras till Lösen.

Sjönära bebyggelse för landsbygdsutveckling

Områden med nya sjönära boenden och verksamheter som har betydelse för utveckling av bygden kan med den nya strandskyddslagstiftningen pekats ut i kommunens översiktsplaner med möjlighet att frånga det generella strandskyddet med generösa dispensregler. Ianspråktagande av områdena är lämpliga att pröva genom detaljplan för att säkerställa människors tillgång till stränderna och livsmiljön för växter och djur.

I den norra kommundelen finns möjlighet att utveckla Holmsjö som serviceort för omlandet. I Holmsjö finns ett relativt bra serviceutbud som kan utvecklas ytterligare. I samhället finns en F-6 skola. Holmsjö är beläget vid sjön Sillhövden och norra och nordöstra delarna av sjön föreslås utvecklas för ny bebyggelse. Orten har bra kommunikationsläge utmed riksväg 28 och Kust-till kustbanan. Såväl norr som söder om samhället finns förutsättningar för nya verksamhetsetableringar tillsammans med området intill lastbilsdemonteringen i väster. I centrala Holmsjö finns planlagd mark för bostadsbebyggelse som ännu ej är utnyttjad.

I Fur och Saleboda finns på motsvarande sätt möjlighet att etablera ny bebyggelse utmed Västersjön. Det gamla sanatorieområdet i Fur föreslås förtätas och funktionsomvandlas. Runt hela Västersjön finns dessutom möjlighet att skapa helt nya miljöer för bostäder, verksamheter och rekreation. Samhället trafikeras av Blekingetrafikens bussar. Kommunikationerna norrut har avsevärt förbättrats genom upprustning av riksväg 28 vilket minskar restiden till Emmaboda.

Generella rekommendationer

- Landsbygden med de mindre samhällena skall ge möjligheter till ett varierat, fritt och naturnära boende i skilda natur- och kulturmiljöer. Varje tillskott av boende är av värde och betraktas i grunden som positivt. Lokalisering och utformning är viktigt för att bevara de värden som finns och för att möjliggöra hållbara, samhälleliga lösningar sett ur ett ekologiskt perspektiv.
- Ny bebyggelse på landsbygd och i kust- och skärgårdsområdena ska på ett naturligt sätt ansluta till befintlig bebyggelse. Generellt är förtätning och funktionsomvandling att föredra framför helt nya områden eller enskilda lokaliseringar, vilka kan medföra att samhällets service blir lägre för den enskilde, och att konflikter uppstår med andra intressen så som möjlighet till friluftsliv i orörda naturområden.
- I skogsbygden och inlandet kan en mildare tillämpning gälla där grundregeln är att områdets skall vara lämpligt för byggande avseende vattenlösning och avloppslösning lokalt, att onödiga vägdragningar undviks och att hänsyn tas till landskapsbilden.
- I kustbygden finns ett stort antal konkurrerande intressen som innebär att lokaliseringssprövningen blir mer omfattande. I närheten av stadsbygden bör inga helt nya områden tillkomma utan här bör ny bebyggelse tillkomma i anslutning till befintliga områden bland annat för vatten- och avloppsanering eller genom funktionsomvandling av fritidshus.
- Större orörda sammanhängande områden skall bibehållas. Stränder och även andra natursköna eller karaktärsskapande områden ska hållas fria från bebyggelse och vara allmänt tillgängliga.
- Vid nya områden eller nybyggnation skall samma krav ställas oavsett om inriktningen på användningen är fritidsboende eller permanentboende. Alla nya planer samt ändringar av befintliga planer skall därmed kunna inrymma permanentboende. Skyddszoner till vägar, ledningar, skjutbanor, täkter, tippar, aktiva jordbruk och dess brukningsenheter eller andra anläggningar som kan medföra störning skall beaktas.

Fritidshusbebyggelse

- Karlskrona kommun skiljer inte på fritids- eller permanent användning av bebyggelsen vid ny planläggning. Kommunen har inte heller någon principiell invändning mot funktionsomvandling av den befintliga bebyggelsen.
- Befintliga detaljplanelagda områden i kustnära lägen är i många fall avsedda för fritidsbebyggelse och har därmed begränsade byggrätter. I vissa fall har områdena bristfälliga vatten- och avloppslösningar och underdimensionerade vägar som dock gör dem mindre lämpliga att funktionsomvandla och/eller förtäta.

Lokalisering av nya hus

- Komplettering av byar bör ske genom förtätning. Den ursprungliga bebyggelsestrukturen bör vara till ledning vid val av läge och placering av nya hus.
- Höga, torra lägen som lämnar jordbruksmarken obebyggd är traditionella byggnadsplatser.
- Stor hänsyn måste tas till befintliga terrängförhållanden och vegetation. Vid placering av byggnader i slänter bör nivåskillnader tas upp av husgrunden istället för att marknivån förändras. Nylokaliseringar som förutsätter stora ingrepp i orörd natur ska undvikas

Om- och tillbyggnader

Vid ombyggnad och upprustning bör man så långt som möjligt bevara äldre fönster och dörrar, som oftast är av hög kvalitet och endast i behov av justering, tätning och målning.

I en enhetlig och traditionsbunden miljö kan förändringar av ett enda hus utgöra ett stort ingrepp. Ett välbevarat hus har i allmänhet större värde och är mer eftertraktat än ett hus som byggts om eller kraftigt förändrats genom åren.

Utvändig tilläggsisolering kan ofta förvanska en byggnad, varför invändig isolering är att föredra i många fall. Enbart vindsisolering tillsammans med tätning av fönster och dörrar kan ofta ge en tillräcklig energibesparing.

Kommunikationer

E22

Markreservat för E22:s framtida sträckning Lösen-Jämjö pekats ut i enlighet med vägverkets pågående utredning, alternativ 1a respektive 1b. För sträckan Björketorp-Nättraby reserveras möjlighet för utbyggnad enligt vägverkets utredning i princip enligt nuvarande sträckning med erforderliga parallellvägar.

Kollektivtrafik

Redan i den fördjupade översiktsplan för skärgården 1999 väcktes frågan om att utveckla kollektivtrafik på vattnet mellan Trossö och storöarna. Detta skulle innebära avsevärt mycket snabbare restider och mindre miljöbelastning. På öarna finns idag ett stort bebyggelsetryck och i många delar pågår utredning om kommunalt vatten- och avlopp, vilket kommer att underlätta nya etableringar. Frågan avser att lyftas i samband med en revidering av gällande skärgårdsplan och kan då även samordnas med resultatet av arbetet med Blekinge Arkipelag. Blekinge Arkipelag är ett UNESCO-projekt som syftar till att skapa långsiktigt hållbara lösningar för utveckling av skärgården.

Vindkraft

Enligt den strategi för vindkraft som tagits fram som underlag för översiktsplanen har ett antal områden pekats ut som prioriterade. Utpekande av riksintresse för vindenergi kan komma att bli aktuellt inom dessa områden vilket betyder att andra intressen kan behöva stå tillbaka för vindkraften.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Med etablering av tätortsnära hästgårdar och möjlighet till generösare dispensregler bidrar till en levande landsbygd.
- Utbyggnad av vindkraft ger förnyelsebar energi.
- Utveckling av kollektivtrafik på vattnet ger kortare restider för boende i skärgården och minskar miljöbelastningen.
- En förtätning av befintliga samhällen ger underlag för service och kollektivtrafik.

KONSEKVENSER

INLEDNING	64
PLANFÖRSLAG	65
MILJÖKONSEKVENSER	66
SOCIALA KONSEKVENSER	70
EKONOMISKA KONSEKVENSER	71
OMRÅDESVISA KONSEKVENSER	72
UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING	85

INLEDNING

Bakgrund och syfte

Enligt miljöbalken tillhör översiktsplaner den typ av planer som ska åtföljas av en miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen av översiktsplanen är ett beslutsunderlag och ska utgöra ett stöd i planeringsprocessen samt för framtida detaljerad planering.

Denna miljökonsekvensbeskrivning har en övergripande detaljeringsgrad på samma sätt som översiktsplanen. I vissa områden kan miljökonsekvensbeskrivningen fungera som ett programunderlag till framtida detaljplaner. Bedömningen får göras från fall till fall.

Miljökonsekvenser som kan uppstå av översiktsplanens förslag beskrivs och möjliga konflikter mellan intresseområden pekas ut.

Vad är en miljöbedömning?

Enligt 4 kap 2 § i plan och bygglagen, PBL, ska bestämmelserna i 6 kap 11-18 §§ i miljöbalken, MB, tillämpas om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Enligt 4 § MKB-förordningen bedöms översiktsplaner alltid medföra betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas.

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömning är benämningen på processen då miljökonsekvensbeskrivningen arbetas fram.

I en översiktsplan ska även konsekvenserna av förslaget för sociala och ekonomiska beskrivas. I den här konsekvensbeskrivningen finns alla delar med.

Avgränsning

Samråd om omfattning och detaljeringsgrad av miljökonsekvensbeskrivningen har hållits med länsstyrelsen i Blekinge län den 5 augusti 2009. Slutsatsen av samrådet om avgränsningen var att fokus ska läggas på följande aspekter: hälsa och säkerhet, riksintressen, naturmiljö, klimat och transporter.

Den geografiska avgränsningen är den samma som planens avgränsning. Kommunen har även valt att mer detaljerat beskriva konsekvenserna för tio delområden:

- Trossö-Pottholmen
- Pantarholmen-Kålö-Sunnakanal
- Marieberg-Kungsmarken-Gullberna
- Verkö-Lyckeby-Vedeby-Gullbernavägen
- Spandelstorp-Hässlegården-Bastasjö
- Backabo-Mariedal-Rosenholm
- Nättraby
- Rödeby
- Jämjö
- Landsbygden

Den tidsmässiga avgränsningen för översiktsplanen är cirka 20 år framåt i tiden.

PLANFÖRSLAG

Förslag till översiktsplan

Karlskrona kommuns vision grundar sig på ett hållbart samhälle och de fyra hörnstenarna; Den attraktiva livsmiljön, Det växande näringslivet, Den bästa kunskapen och Det öppna sinnet.

Utvecklingsriktningen för staden föreslås norrut mot Rödeby för att skapa en bandstad som är lätt att kollektivtrafikförsörja. Bebyggelseutvecklingen bygger på förtätning av befintliga orter. För mindre samhällen, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen i första hand sker som komplettering av befintlig bebyggelse.

Karlskrona kommun ska arbeta för att bibehålla de samband som grönstrukturplanen anser som viktigast och stärka de länkar som saknas. Stora rekreationsområden som Bastasjö, Mörtsjöåsen och området kring Dackestugan i Rödebyområdet föreslås kopplas samman för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde. De tätortsnära rekreationsområdena föreslås bevaras och underhållas.

Ny bebyggelse ska lokaliseras i goda kollektivtrafikstråk. Gullberna föreslås bli ett kommunikationsnav med en ny station. Brister i gång- och cykelnätet ska åtgärdas för att skapa ett sammanhängande, trafiksäkert och tryggt nät.

Fjärrvärme från biobränsle och framtagande av en vindkraftsstrategi bidrar till utveckling av förnyelsebar energi. Vattenförsörjningsplaner med vattenskyddsområden för både yt- och grundvattentäkter föreslås tas fram.

Riksintresset för kulturmiljövård bör sammanfalla med avgränsningen för Världsarvet. Riksintresset för yrkesfiske på södra Saltö föreslås omlokaliseras till andra hamnar.

Nollalternativ

Konsekvenserna för ett utbyggnadsförslag ska jämföras mot ett nollalternativ. Nollalternativet utgår från en fortsatt utbyggnad enligt den nuvarande översiktsplanen från 2002.

MILJÖKONSEKVENSER

Hälsa och säkerhet

Buller

Karlskrona kommuns ambition om en tät och funktionsblandad stad gör att noggrannare avvägningar mellan exempel-vis bostäder och störande verksamheter måste göras samt att frågan om buller blir mer aktuell.

En utbyggnad av bostäder och verksamheter i anslutning till både vägar och järnväg kan medföra negativa konsekvenser som exempelvis buller. I föreslagna utbyggnadsområden som ligger i centrala lägen kan avsteg från riktvärdena behöva göras. Avstegen måste hanteras med särskild noggrannhet och kräver utförliga bullerutredningar. Förtätningen i stadsbygden kan bidra till att minska barriärer. Genom att bullerfrågorna måste hanteras vid en förtätning så kan det leda till en förbättring för befintliga bostadsområden i redan utsatta lägen.

Buller från skjutbanor och lösskjutning i Rosenholmsområdet förekommer. Planen föreslår utbyggnad av bostäder i Västra Backabo där ett aktivt arbete med bullerfrågorna krävs för att klara riktvärdena för bostäder.

Vindkraftverk medför en ökad ljudnivå. Enstaka vindkraftverk kan komma närmare än planens föreslagna skyddsavstånd på 500 m och därmed få en ljudnivå högre än rekommenderad ljudnivå på 40 dBA för vindkraft prioriterade områden.

Förorenad mark

Till de mest förorenade områdena i kommunen hör Gullbernatippen i Vedeby och Oljehamnen/Hattholmen. Översiktsplanen föreslår bebyggelse på Oljehamnen/Hattholmen och en sanering av området kommer att krävas för att kunna bebyggas. Detta kan vara både kostsamt och tidskrävande men vinsten blir att en stor central markareal frigörs för byggnation.

Gullberna tippen föreslås saneras för att området ska kunna utvecklas till ett rekreationsområde.

Farligt gods

Rekommenderat skyddsavstånd föreslås i översiktsplanen till 50 m för E22 och 30 m för riksväg 28 och länsväg 122. Föreslagen utbyggnad i närheten av E22, riksväg 28, länsväg 122 samt Verköleden måste anpassas till skyddsavståndet för farligt gods eller åtföljas av en riskanalys om bebyggelsen hamnar innanför skyddsavståndet. Både bostäder och verksamheter som föreslås i nära anslutning till dessa vägar måste vid en detaljerad planering anpassas efter rekommenderat skyddsavstånd.

Elektromagnetisk strålning

Några utbyggnadsområden föreslås i närheten till kraftledningar. Även om ny bebyggelse hamnar inom rimligt skyddsavstånd (mindre än 0,2 microtesla och minst 40 meter) från kraftledning kan en oro ändå finnas hos de boende samt att kunskapen inte finns om svaga magnetfält under lång tid kan innebära hälsorisker. Genom att använda försiktighetsprincipen samt sprida information vid varje planeringsområde kan man till viss del minska den oron.

Vatten och vattenkvalitet

Översiktsplanen medger flera större utbyggnadsområden som kan bidra till att andelen hårdgjord yta ökar. Mängden dagvatten som måste tas om hand blir därmed större och kan komma att påverka vattenområden i anslutning till dessa. Vid större exploateringar finns dock större möjligheter att bekosta och bygga nya dagvattensystem med hänsyn tagna till kommande klimatförändringar. En strategi för dagvattenhantering ska tas fram hur dagvatten av olika typ och ursprung ska hanteras.

Enskilt vatten och avlopp

Ett ökat helårsboende i områden där kommunalt vatten- och avlopp saknas kan medföra en ökad belastning på enskilda brunnar. Cirka 60% av undersökta enskilda avlopp uppvisar idag brister vilket kan leda till bland annat påverkan på lokala vattentäkter.

Översiktsplanen föreslår att en vatten- och avloppsplan för hela kommunen ska tas fram. Stor restriktivitet till

nybyggnation med enskilt vatten- och avlopp föreslås i kust och skärgård till dess att en sådan är framtagen. Översiktsplanen föreslår även skyddade grönområden vid Lyckebyåns dalgång som bidrar till att skydda vattenförsörjningen.

Riksintressen

Yrkesfiske

Översiktsplanen föreslår en ny stadsdel på södra Saltö vilket står i konflikt med riksintresset för yrkesfisket. Riksintresset för yrkesfiske föreslås omlokaliseras och säkerställs på annan plats förslagsvis Ekenabben och Sandhamn.

Vindkraft

Riksintresseområdet för Trolleboda vindkraftspark kan komma att påverka befintlig bebyggelse på fastlandet, framför allt bebyggelseområdena norr om Kristianopol. Påverkan gäller framför allt ljudutbredning från vindkraftverken samt förändrad landskapsbild. Vindkraftsetableringen kan dock ses som ett steg i rätt riktning mot ett mer hållbart samhälle.

Vindkraftsstrategin pekar ut områden som kan komma att bli akutella riksintressen för vindkraft. Detta innebär att det i de områdena kommer att råda stor restriktivitet för framtida bostadsbebyggelse.

Totalförsvaret

I anslutning till riksintresse för totalförsvaret föreslås bebyggelse som bostäder och verksamheter (både handel, kontor och skolverksamhet). Inom försvarets område förekommer verksamheter som bland annat orsakar buller vilket står i konflikt med föreslagna utbyggnadsområden. Det gäller i första hand Rosenholms övningsområde.

Vindkraftsstrategin föreslår vindkraftsanläggningar i närheten av försvarets väderradar norr om Rödeby. De internationella riktlinjerna gällande vindkraftsutbyggnad gällande radar, signalspaning med mera kan komma i konflikt med Försvaretsmaktens regler om avstånd. Tidiga samråd med Försvaretsmakten bör hållas.

Kulturmiljövård

Trossö är skyddat som riksintresse för kulturmiljövård. Föreslagna nybebyggelse inom Trossö föreslås ha respekt för stadsplanen, topografin med kyrkorna på torget samt höga arkitektoniska och estetiska krav på byggnader och offentliga platser. Detta gör att riksintresset stärks och att en negativ påverkan förväntas bli liten.

Föreslagna utbyggnadsområden i Jämjö och Nättraby tangerar riksintresseområden för kulturmiljövården. I Nättraby är det herrgårdsmiljöer med tillhörande åkerlandskap som ingår i riksintresset. Det föreslagna bebyggelseområdet ingår inte i den beskrivningen och anses därför inte påverka riksintresset.

I Jämjö är det strandbunden fornlämningsmiljö som avses att skyddas med riksintresset. Inte heller här bedöms den föreslagna bebyggelsen påverka riksintresset negativt. I en mer detaljerad planering kan samråd med länsstyrelsen behöva göras för dessa områden.

Naturvård

Strandnära bebyggelse

Föreslagna utbyggnadsområden i strandnära lägen, exempelvis Saltö, Hattholmen med flera, är områden med redan ianspråktagen mark. En utbyggnad av dessa områden kan höja dess lättillgänglighet. Det är viktigt att vid en mer detaljerad planering lägga stor vikt på allmänhetens tillgänglighet till strandnära områden.

Områden med höga naturvärden

Översiktsplanens utgångspunkt är att i första hand bygga vidare på nuvarande markanvändning och att förtäta inom befintliga bebyggelseområden. Detta bidrar till att i första hand inte ta ny naturmark i anspråk vid ny bebyggelse och på så sätt sparar man större opåverkade områden.

Tillgången till grönområden har stor betydelse för folkhälsa, god livsmiljö och biologisk mångfald. I grönstrukturplanen beskrivs det ekologiska perspektivet som mycket viktigt och de utpekade ekologiska ryggraderna för de olika orterna är de strategiskt

viktigaste ekologiska stråken att bevara och förstärka. Några av utbyggnadsområdena föreslås dock inom den ekologiska ryggraden även om utgångspunkten är att dessa i första hand ska bevaras. I de fall är de noggrant genomarbetade för att minimera påverkan och strider då ej mot de ekologiska värdena, men erbjuder de boende god tillgång till värdefulla rekreatiomsområden.

Föreslagna utbyggnadsområden tangerar områden klassade som natur med höga naturvärden eller natur med mycket höga naturvärden enligt grönstrukturplanen. Det är viktigt att göra en bedömning för varje område i en mer detaljerad planering av hur mycket förändring varje område tål samt sätta det i förhållande till nyttan av att bygga på platsen.

Klimat

Ökade vattenflöden och höjd havsnivå Utbyggnadsområdena som föreslås i översiktsplanen ska anpassas till förväntade höjda havsvattennivåer och ökade flöden i vattendrag. Riskbilden till följd av höjda grundvattennivåer är viktigt att belysa då grundvattennivån i flera områden kan vara dimensionerande för olika typer av infrastruktur. Energiförsörjning kan slås ut, viktig infrastruktur kan drabbas av stigande havsvattenyta som delar av E22, Blekinge kustbana och Österleden.

Översiktsplanen föreslår flera bebyggelseområden strandnära och risk finns att en höjd havsnivå kan påverka dessa områden. En lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse behöver tillämpas.

Energiförsörjning och förbrukning

Översiktsplanen föreslår i första hand förtätning av befintliga bebyggelseområden och större utbyggnadsområden i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta skapar underlag till att behålla och skapa nya förutsättningar för kommersiell och offentlig service samt minskar behovet av energi och transporter. Ny bebyggelse i närhet av befintliga bebyggelseområden har större möjlighet till anslutning till befintligt fjärrvärmenät.

Det biobränsleeldade kraftvärmeverket i Bubbetorp, som tas i drift år 2011, bidrar till att Karlskrona kommun får ett mer miljövänligt uppvärmningsalternativ samtidigt som fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig. Vindkraftsstrategin är ett steg i rätt riktning för att skapa förnyelsebar och miljövänligt energi.

Genom att Karlskrona kommun satsar på nya, energieffektiva tekniker minskas koldioxiden i atmosfären och bidrar i sin tur till att minska den negativa påverkan på klimatet. Vid nybyggnation är det

positivt att så långt som möjligt använda nya tekniker för att energieffektivisera.

Transporter

Översiktsplanen föreslår lokalisering av ny bebyggelse i goda kollektivtrafikstråk vilket skapar miljövinster och ökad valfrihet av transportmedel.

En förändring av kollektivtrafiken på Trossö till en mer centraliserad knutpunkt med både buss och järnvägsstation inom samma område bidrar till effektivare resande. Det går snabbare att byta trafikslag och det bli lättare för människor att kanske välja ett kollektivt resande istället för bil.

En förändring av infartsleden minskar barriäreffekten, ökar trafiksäkerheten och stimulerar gång- och cykeltrafik till och från Trossö. Översiktsplanen föreslår en utveckling av gång- och cykeltrafiken centralt på Trossö. Genom att tillåta cykeltrafik i stadsmiljö leder detta till att det blir betydligt lättare att ta sig fram utan bil i staden och bidrar till en bra miljö och till viss del uppfyllelse av folkhälsomål.

En ny föreslagen tågstation i Gullberna blir en betydelsefull knutpunkt för stadsbygden och landsbygden då två tredjedelar av Karlskronas befolkning bor norr om Sunna kanal. En ny station i Gullberna bidrar bättre kollektivtrafikförbindelser i öst-västlig riktning.

Sjöfarts- och transittrafik

Färjetrafiken mellan Sverige och Polen förväntas fortsätta utvecklas positivt under planperioden. Av miljöskäl finns det anledning att tro att järnvägen kommer att få en ökad betydelse för godstrafiken. Hur en utveckling av färjetrafiken kommer att påverka trafikerörelser, vägar och omgivande områden måste vidare utredas parallellt med översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer utgår ifrån hur vår miljö ska vara beskaffad för att det inte ska vara skadligt för människors liv eller hälsa, eller för miljön. Miljökvalitetsnormer kan ange kvalitet på mark, vatten, luft eller miljö i övrigt. I miljöbalkens 5 kap 3 § anges att miljökvalitetsnormerna ska iaktas vid den fysiska planeringen.

Miljökvalitetsnormer vad gäller partiklar avser främst utomhusluft. Karlskrona kommun gör mätningar kontinuerligt och miljökvalitetsnormerna för utomhusluft ligger långt under normvärden och bedöms inte heller överskridas i föreslagna mark- och vattenanvändning.

Miljömål

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och tillstånd för Sveriges miljö-, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Miljö kvalitetsmålen syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, ta tillvara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga samt trygga en god hushållning med naturresurserna.

Under 2009 kommer regeringen att göra en översyn av miljömålssystemet för att öka dess relevans och kvalitet. De regionala miljö kvalitetsmålen som bedöms påverkas av planförslaget presenteras nedan.

Begränsad miljö påverkan

Karlskrona kommuns befolkning ökar vilket gör att påverkan på miljön i form av energianvändning och utsläpp ökar.

Satsningen på fjärrvärme kommer att minska olje användningen för uppvärmning av bostäder vilket bidrar till att uppnå miljömålet Begränsad miljö påverkan. El och energin från bioenergi och en utvecklad kollektivtrafik bidrar ytterligare till att begränsa miljö påverkan. Kommunens framtagna vindkraftsstrategi är också ett steg i rätt riktning för en minskad miljö påverkan.

Giffri miljö

Gullbernatippen i Vedeby och Oljehamnen/Hattholmen är inte sanerade områden och redovisas i planen som förorenade områden. Dessa områden kommer sannolikt inte saneras förrän områdena planeras mer i detalj och då får saneringsnivån bedömas av framtida markanvändning.

Säker strålmiljö

Några av de föreslagna utbyggnadsområdena ligger i närheten av kraftledningar. Även om ny bebyggelse hamnar inom rimligt skyddsavstånd från kraftledning kan en oro ändå finnas hos de boende samt att kunskapen inte finns om svaga magnetfält under lång tid kan innebära hälsorisker. Ambitionen är att så långt som möjligt kabelförlägga kraftledningar för att minska hälsorisker. Försiktighetsprincipen ska alltid gälla.

Ingen övergödning

Ett ökat helårsboende i områden där kommunalt vatten och avlopp saknas kan medföra ökad belastning på enskilda brunnar. Det är därför särskilt angeläget att se över förhållandena i de kustnära områdena och ta ställning till hur vatten- och avloppsfrågan ska lösas. I översiktsplanen anges att en strategi för dagvattenhantering ska tas fram. Vid ny bebyggelse gäller ett lokalt omhändertagande av dagvatten.

Ett rikt odlingslandskap

Det är viktigt att bevara och sköta befintliga ängs- och hagmarker genom bland annat betning och skötsel. Det är viktigt vid en mer detaljerad planering att se till att framförallt jordbruksenheterna måste vara tillräckligt stora för att bland annat kunna hålla djur och ekonomisk lönsamhet.

God bebyggd miljö

Flera planeringsunderlag föreslås i översiktsplanen. För att underlätta för en fortsatt planering behöver följande planeringsunderlag tas fram; Vatten- och avloppsplan, strategi för dagvattenhanteringen, strategi för hur man arbetar med buller samt ett antal fördjupningar av översiktsplanen.

Översiktsplanen redovisar tätortsnära rekreation- och skogsområden i mark- och vattenanvändningen. Dessa ska i första hand bevaras men ingen värdering har dock gjorts för vilka områden som är av störst betydelse att skydda.

Förtätning och funktionsblandning bidrar till en förädling av befintliga bebyggelse- och offentliga miljöer vilket kan bidra till att länka samman stadsstrukturer.

Kommunens ambition om en tät och funktionsblandad stad gör att frågan om buller blir mer aktuell. Avsteg från riktlinjer vid buller kan komma att göras i vissa fall för att tillgodose viktiga behov som bland annat närhet till service och kollektivtrafik.

Kommunens satsning på fjärrvärme kommer att minska olje användningen för uppvärmning av bostäder och bidrar till ett försök att uppnå miljömålet God bebyggd miljö. El och energin från bioenergi bidrar ytterligare till att begränsa miljö påverkan.

SOCIALA KONSEKVENSER

Barnperspektivet

För att uppnå barnkonventionens strategier om barns medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det viktigt att Karlskrona kommun beaktar även dessa frågor i planeringen. Förutom att kommunen har startat en Ung demokratigrupp så är det även viktigt att översiktsplanen visar på barnperspektivet när det gäller möjlighet till fritidsaktiviteter, näridrottsplatser, närrekreationsområden och även säkerheten för barn och ungdomar. Ung demokratigrupp har till uppgift att höra barnens perspektiv.

Idrottsplatser, sporthallar och gymnastikhallar finns på flera ställen i Karlskrona. Översiktsplanen föreslår att möjligheten till spontanidrott likväl som organiserad verksamhet i större tätorter eller stadsdelar ska ökas. Gröna ytor för spontanidrott kan bli aktuellt att anlägga på olika orter i samband med ny bebyggelse. Grönstrukturplanen ligger till grund för stor del av föreslagen mark- och vattenanvändning vilket bidrar till att många närrekreationsområden bevaras för framtiden. Detta bidrar till att barn och ungdomar får ökade möjligheter till fysisk aktivitet och spontanlek.

Översiktsplanen pekar på vikten av att ha kvar och värna om de befintliga idrottsplatser och platser för spontanlek genom att ha en kontinuerlig skötsel av dessa.

Översiktsplanens föreslår en utbyggnad av gång- och cykelvägar samt en förbättrad kollektivtrafik vilket även är positivt ur ett barnperspektiv.

Jämställdhet

Inom fysisk planering jämställdhet handlar om att alla ska ha samma förutsättningar för att få ihop ett fungerande livspussel. Det kan handla om att alla ska ha lika bra förutsättningar att ta sig till och från arbete, hämta och

lämna barn på skola och dagis, handla, möjlighet till aktiviteter, möjlighet till ett boende för hela livet mm. Oavsett om man har bil, åker kollektivt eller går och cyklar.

Genom förtätning i områden med god kollektivtrafikförsörjning, gång- och cykelväg och service bidrar översiktsplanens intentioner till att underlätta dessa vardagsysslor. En blandning av radhus, villor och flerbostadshus bidrar också till integration och möjlighet att bo kvar i ett område.

Ett funktionsblandat område där bostäder, arbetsplatser och service integreras bidrar till en god stadsmiljö. Det skapar även förutsättningar för människor att kunna få ihop sin vardag lättare om det som efterfrågas finns inom rimligt avstånd.

Folkhälsomål

De folkhälsomål som behandlar den fysiska planeringen är social trygghet, trygga och goda uppväxtvillkor och ökad fysisk aktivitet. Det handlar till stor del om boende, arbete och transporter.

Översiktsplanens utvecklingsriktning för staden där huvudförslaget är att bygga norrut, för att skapa en bandstad som är lätt att kollektivtrafikförsörja, bidrar till att underlätta att åka kollektivt. Goda kollektivtrafikstråk och en föreslagen ny tågstation i Gullberna kan bidra till att fler av folkhälsomålen kan uppnås.

Kompletteringar och förtätningar enligt översiktsplanen bidrar till ett ökat utnyttjande av befintligt gång- och cykelnät samt utvecklingsmöjligheter. Detta kan ge förutsättningar till att människor går eller tar cykeln till jobbet/kollektivtrafikanslutning och bidrar till att målen om ökad fysisk aktivitet kan uppnås.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Den största delen av den föreslagna bebyggelsen föreslås i befintliga bostads- och verksamhetsområden vilket ökar möjligheterna att ordna ekonomiskt gynnsamma samhällsstrukturer. Nya bebyggelseområden kan hjälpa till att bekosta exempelvis utbyggnad och upprustning av vatten- och avloppssystem där dessa är bristfälliga eller behöver större kapacitet. Även vägar, gång- och cykelvägar och kollektivtrafik behöver byggas ut och kan till stor del bekostas av nya exploateringar. I förlängningen minskar samhällets kostnader om fler kan utnyttja samma infrastruktur, service med mera.

Näringsliv

Ett dynamiskt näringsliv är viktigt för att Karlskrona kommun ska ha en god ekonomisk utveckling. Planens föreslagna utbyggnadsområden för verksamheter har bra lokalisering ur transportsynpunkt och ligger på bra avstånd till kommunikationsstråk.

En utveckling av tätorternas centrum bedöms leda till höjd attraktionskraft och ett stärkt näringsliv.

Infrastruktur

Ny bebyggelse på landsbygden kan medföra skolskjuts vilket är kostsamt för kommunen. Även kostnad för hemtjänst kan öka om fler väljer att bo på landsbygden.

Den föreslagna utvecklingen av ett mer miljöanpassat transportsystem kan innebära stora ekonomiska

kostnader för exempelvis utökad kollektivtrafik, nya gång- och cykelvägar etc. I gengäld minskar miljöpåverkan samt bilberoende för den enskilda.

Vatten- och avloppsnätets status är i allmänhet god i Karlskrona kommun. Nya huvudledningar kan komma att behövas vid större exploateringar.

Översiktsplanen föreslår en utveckling av fjärrvärmenätet. Fler abonnenter på kort avstånd är ekonomiskt fördelaktigt. Dels handlar det att lokalisera ny bebyggelse till befintligt fjärrvärmenät och dels handlar det om att exploatera i så omfattning att det är ekonomiskt försvarbart att bygga ut fjärrvärmenätet.

Elddistributionen kan behöva utvecklas genom ett antal transformatorstationer för att försörja flera utbyggnadsområden.

Boendemiljö

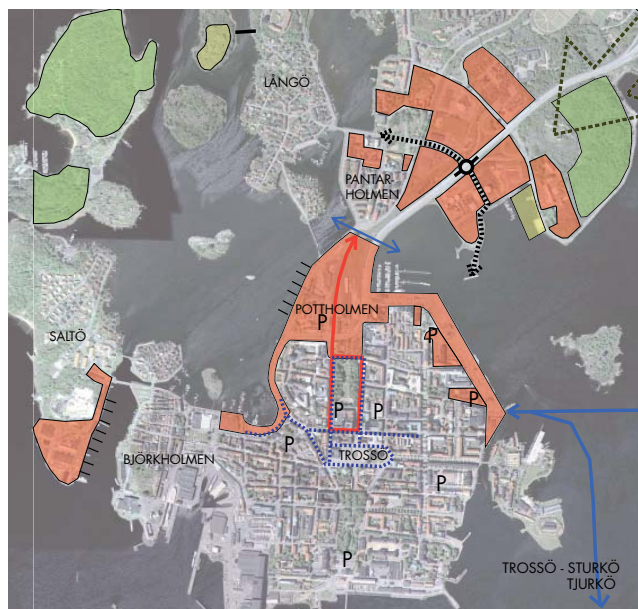
Genom omvandling eller förtätning av redan ianspråktagen mark kan kommunen erbjuda boendemiljöer med närhet till den service som finns (skolor, barnomsorg, vård med mera) och utnyttja redan befintliga kommunikationer.

Den utveckling som föreslås i centrum i flera tätorter ger ett ökat serviceunderlag som breddar utbudet och ger förutsättningar för bättre kollektivtrafik.

OMRÅDESVISA KONSEKVENSER

Trossö – Pottholmen – Saltö– Dragsö

Pottholmen, Saltö och Skeppsbrokajen/Handelshamnen bedöms som de mest intressanta områdena att förädla på Trossöområdet. Förutom de större förädlingsområdena föreslås ett antal mindre områden för kompletterande bebyggelse. En samlad plats för kollektivtrafiken föreslås i anslutning till den befintliga tågstationen.

	BOSTADSBEBYGGELSE		FUNKTIONSBLANDNING
	VERKSAMHETSOMRÅDE		HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
	EKOLOGISK RYGGRAD		VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Ny bebyggelse på Pottholmen kan komma att påverkas av trafikbuller från Österleden. Andelen hårdgjord yta blir i stort sett densamma men dagvattnet kan få ett ändrat flöde. Dagvattenhanteringen är därför viktig när det saknas en naturlig infiltration.

Riksintressen

De stora utvecklingarna på Trossö kan vid en oförsiktig planering stå i konflikt med riksintresse för kulturmiljövård. Bostadsbebyggelsen på Saltö står i konflikt med riksintresset för yrkesfiske men det föreslås omlokaliseras på annan plats.

Naturvård

Dragsö pekas ut som ett område med mycket värdefull natur och utgör ett närreklamationsområde för de boende.

Klimat

Strandnära bebyggelse föreslås bland annat på Pottholmen och där stor hänsyn måste tas till förväntade höjda vattennivåer.

Transporter

Ny kollektivtrafikknutpunkt vid stationen bidrar till att det blir lättare att välja ett mer miljövänligt resande. Ny bebyggelse föreslås generellt i kollektivtrafiktäta stråk.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas negativt då förtätning i trafiktäta områden kan komma att innebära problem med trafikbuller. Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt med bättre kollektivtrafikmöjligheter om fler åker kollektivt istället för bil.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Barn och ungdomar som bor på Trossöområdet har stadsparker, skolgårdar samt naturområdena på Saltö och Dragsö till sitt förfogande för spontanidrott. På Hattholmen föreslås även en plats för framtida spontanidrott.

Jämställdhet

En utveckling av kollektivtrafiken och gång- och cykelstråken bidrar till att människor lättare får ihop sin vardag. En förtätning bidrar till mer befolkade miljöer vilket skapar trygghet.

Folkhälsomål

Ytterliga förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut på Trossö-Pottholmen-Saltö-Dragsö säkrar framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Funktionsblandade bebyggelseområden gynnar näringslivet. Närheten till kollektivtrafik gör området mer lättillgängligt. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Stora krav ställs på en hållbar infrastruktur på Trossö. Österleden tillsammans med Borgmästarekajen är känsliga för störning då de är de enda infarts/utfartsvägarna till Trossö. För att minska Österledens

sårbarhet föreslås en båtförbindelse mellan Trossö och Verkö.

Stora delar av Trossö är fjärrvärmeförsörjt och ny anslutning till fjärrvärmenätet är en relativt liten kostnad.

Boendemiljö: Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service, kommunikationer med mera) i stor utsträckning. När antalet bostäder ökar kräver det en utbyggnad av förskola och skola på Trossö.

Pantarholmen - Sunnakanal - Kålö - Galgamarken

Området Hattholmen/Oljehamnen och kv Muddret föreslås utvecklas till en funktionsblandad stadsdel för att länka samman Trossö, Pantarholmen och Vämö.

 BOSTADSBEBYGGELSE	 FUNKTIONSBLANDNING	 EKOLOGISK RYGGRAD	 VÄGAR / NYA KOPPLINGAR
 VERKSAMHETSOMRÅDE	 HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA		

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Föreslagen bebyggelse påverkas av trafiken på Österleden samtidigt som bebyggelsen kan fungera som bullerskydd för bakomliggande fastigheter.

En omvandling av Österleden till en mer stadsmässig gata kan bidra till sänkt hastighet. Marken vid Oljehamnen/ Hattholmen är förorenad och en sanering krävs vid byggnation. Andelen hårdgjord yta blir större vid byggnation vilket medför att dagvattenhanteringen är viktig när det saknas naturlig infiltration.

Riksintressen

Berörs ej

Naturvård

Vid en ombyggnad av Österleden och en utbyggnad av bostäder på Hattholmen och Bryggareberget blir mer attraktivt för rekreation. Kompletterande trädplantering vid Sunna kanal stärker den ekologiska ryggraden.

Klimat

Strandnära bebyggelse föreslås och stor hänsyn måste tas till eventuella förhöjda vattennivåer. Ny bebyggelse kan anslutas till nätet med dagens utbyggnad. En utbyggnad av fjärrvärmenätet även österut skulle bidra till en mindre klimatpåverkan då fler kan ansluta sig.

Transporter

Kv Muddret och Hattholmen blir lättillgängligt i och med föreslagen cirkulationsplats på Österleden. Om området utvecklas till handelsområde kan det dock leda till ökad trafik på Österleden. Förbättrade förbindelse föreslås även mellan Pantarholmen och Hattholmen.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Några av de tätortsnära rekreativområdena kan försvinna vid nybyggnation medan andra områden kan bli mer tillgängliga som exempelvis Bryggareberget.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekade flera områden som värdefulla naturområden (Bryggareberget, Västra Mark, Vämöparken och Hästö) som kan användas som närreklamationsområden.

Jämställdhet

Stora funktionsblandade områden föreslås vilket bidrar till integration. Förbättrade kommunikationer med bland annat ny förbindelse mellan Pantarholmen och Hattholmen kan bidra till tvärförbindelser så att människor lättare får ihop sin vardag.

Folkhälsomål

Den förbättrade tillgängligheten till Kälö bidrar till mer närreklamation i området. Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekade ut i Pantarholmen-Sunna kanal säkrar framtida närreklamationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. Flera områden för verksamheter pekade ut och bidrar till en markberedskap och möjlighet för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Föreslagen ny cirkulationsplats vid Hattholmen/Blåport är en stor investering men nödvändig för att utveckla området och hantera infartsleden som barriär. Anslutning till fjärrvärmenätet är en relativt liten kostnad.

Boendemiljö

Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service, kommunikationer med mera) i stor utsträckning. När antalet bostäder ökar kräver det en utbyggnad av förskola och skola.

Marieberg – Kungsmarken – Gullberna

Bostäder föreslås byggas i Gullberna samt väster om Sunnavägen vid båtuppsamlingsplatsen. Nya verksamhetsområden föreslås längs med Österleden och en ny knutpunkt med en tågstation i Gullberna.

 BOSTADSBEBYGGELSE	 FUNKTIONSBLANDNING
 VERKSAMHETSOMRÅDE	 HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
 EKOLOGISK RYGGRAD	 VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Verksamheter längs Österleden kan fungera som bullerskydd för Kungsmarken och Gullberna.

Riksintressen

Berörs ej

Naturvård

Föreslagen bebyggelse i Gullberna Park tangerar områden med höga naturvärden.

Klimat

Strandnära bebyggelse, som bland annat föreslås i Lorentsberg, måste ta stor hänsyn till eventuella förhöjda vattennivåer. Fjärrvärme finns i ett område från Marieberg till Kungsmarken och Gullberna Park. En stor del av den nya bebyggelsen kan ansluta sig till fjärrvärmenätet.

Transporter

Den nya föreslagna tågstationen i Gullberna bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem och gynnar boende

både i stadsbygden och på landsbygden. Nya gång- och cykelvägar ökar tillgängligheten mellan olika områden. Bättre tvärförbindelser med bland annat gång- och cykelvägar ökar kopplingen mellan Vedeby – Gullberna Park – Kungsmarken/Marieberg.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt med bättre kollektivtrafikmöjligheter om en ny station byggs i Gullberna. Nya bostadsområden föreslås främst där infrastruktur finns utbyggt och med bra kollektivtrafikmöjligheter. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Exempelvis så föreslås bebyggelse i naturnära lägen i Gullberna Park samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur med höga naturvärden i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Gullberna Park och Kungsmarken) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

Några funktionsblandade områden föreslås som bidrar till integration och möjlighet att lättare få ihop vardagen, speciellt i läget kring den nya föreslagna tågstationen samt ny på- och avfart från Österleden.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekats ut i Marieberg-Kungsmarken-Gullberna säkras framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till kollektivtrafik/knutpunkt med en ny tågstation gör det föreslagna verksamhetsområdet lättillgängligt. Flera områden för verksamheter pekats ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

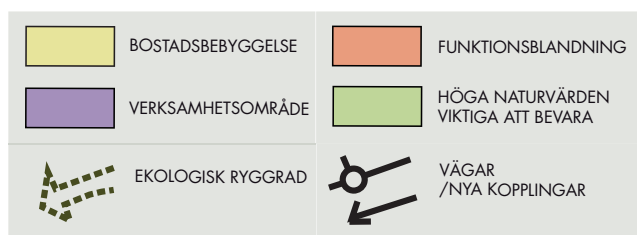
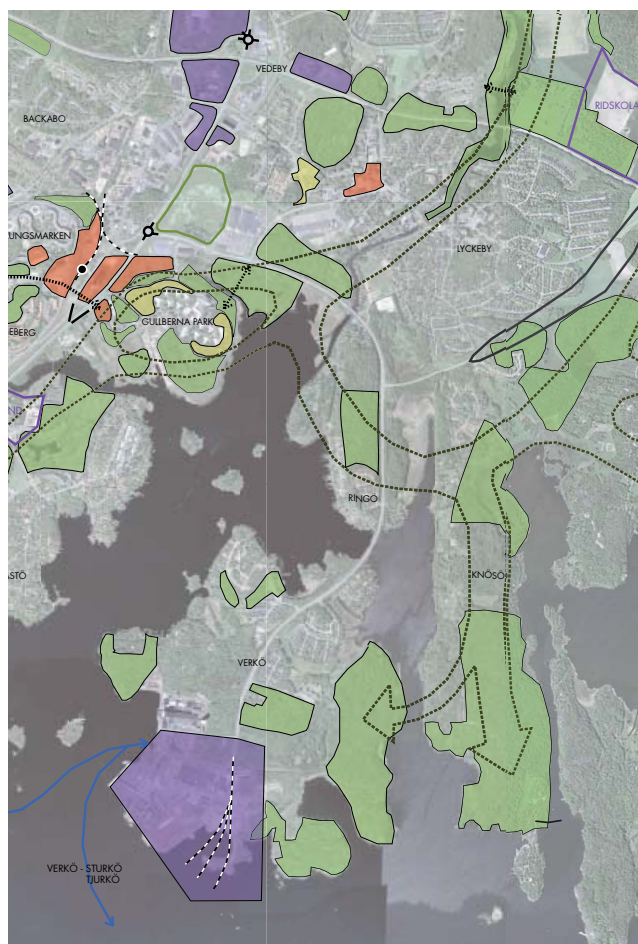
Att anlägga en ny tågstation i Gullberna resecentrum är kostsamt men kan vara samhällsekonomiskt lönsamt.

Boendemiljö

Bostadsområdet i Gullberna Park får ökade möjligheter till utökad service som bedöms öka Gullberna Parks identitet som centrum. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Verkö – Lyckeby – Vedeby – Gullbernavägen

Det tidigare trädgårdsmästeriet i Lyckeby, Vedebylund, föreslås för bostäder och äldreboende. Karlskrona Lyckå Ridskola föreslås flyttas längre österut för att få större markarealer samt för att frigöra området för verksamheter. En utveckling av Verkö hamn föreslås liksom att utreda en båtförbindelse mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjurkö.

Miljökonsekvenser Hälsa- och säkerhet

Gullbernatippen i Vedeby, väster om Amiralen, föreslås fortsättningsvis vara ett grönområde men en förädling av området föreslås. Dock kan en ny föreslagen cirkulationsplats strax söder om tippen behöva ta en del av området i anspråk och en undersökning av området är då viktig. E22 utgör primärled för farligt gods. Nya verksamheter

och ridskola föreslås i närheten av E22 och medför att riskanalyser bör göras i en mer detaljerad planering. Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga och läget nära E22 är positivt för att slippa större och tyngre transporter i tätbebyggda områden.

Riksintressen

Verkö hamn är av riksintresse. Föreslagen utveckling bedöms vara förenligt med riksintresset.

Naturvård

Föreslagen bostadsbebyggelse i Vedebylund ligger i ett område som bedöms ha ett viktigt samband mellan värdefulla naturområden och måste vid en detaljerad planering utredas hur sambanden kan stärkas för god artspridning. Föreslaget område för Karlskrona Lyckå ridklubb föreslås inom naturområde med mycket höga naturvärden enligt gröstrukturplanen. Föreslagen omlokalisering av ridskolan är förenlig med naturvärdena.

Klimat

De föreslagna utbyggnadsområdena kan ansluta sig till befintligt fjärrvärmenät.

Transporter

Föreslagna båtförbindelser mellan Verkö- Trossö- Sturkö- Tjurkö bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem. Sjötrafikens utveckling ska utredas vidare för att se hur det påverkar övrig infrastruktur.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt då föreslagna båtförbindelser från Verkö bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem. Miljömålet Giftfri miljö bedöms påverkas negativt då ingen ny verksamhet är planerad här och därmed kommer ingen sanering att göras vilket innebär att föroreningen kommer att finnas kvar i marken. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas positivt då flera större områden som bevaras för rekreations- och skogsområden pekats ut.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Verkö, Ringö, Knösö och Lyckeby) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Lyckeby centrum och Vedebylunds området bidrar till integration och möjlighet att lättare få ihop sin vardag. Ingen förändring i kollektivtrafiken.

Folkhälsomål

Inga nya gång- och cykelvägar föreslås. Befintliga grönområden bibehålls.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. En flytt av Karlskrona Lyckå ridklubb kommer att medföra en stor kostnad samtidigt som det ger möjlighet till en utökad ridskoleverksamhet och bidrar till att ett attraktivt område för verksamheter frigörs. Flera områden för verksamheter pekats ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Den föreslagna båtförbindelsen mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjukö innebär en stor kostnad men bidrar till ökad tillgänglighet för boende och för turister. En båtförbindelse mellan Verkö och Trossö minskar även Verkös sårbarhet med endast en vägförbindelse. Beroende på hamnens utveckling kommer eventuellt andra infrastrukturåtgärder att bli nödvändiga som till exempel utbyggnad av vägar och järnvägsspår.

Boendemiljö

Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Mariedal - Backabo – Rosenholm

I Mariedal föreslås en förtätning av befintliga bostadsområdet, en förskola och skola samt en utveckling av verksamheter i anslutning till Ankaret vid korsningen Ronnebyvägen/ Lyckebyvägen.

För Rosenholm pågår ett arbete med en fördjupning av översiktsplanen där det bland annat föreslås bostäder i Västra Backabo. En ny cirkulationsplats föreslås på Ronnebyvägen för att skapa en tillfart till området.

I anslutning till avfarten till Rosenholm föreslås en plats för uppställning av farligt gods som ersättning för Oljehamnen.

	BOSTADSBEBYGGELSE		FUNKTIONSBLANDNING
	VERKSAMHETSOMRÅDE		HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
	EKOLOGISK RYGGRAD		VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Västra Backabo och delar av Rosenholm kan vara bullerstört från Försvarsmaktens verksamhet inom Rosenholmsområdet. Föreslaget område i Västra Backabo ligger i närhet av kraftledning. I en första etapp tillämpas skyddsavstånd enligt försiktighetsprincipen och för att fortsätta utbyggnaden krävs kabelförläggning av kraftledningen. Uppställningsplatsen för farligt gods ligger i nära anslutning till andra vägar och en riskanalys kan behöva göras.

Riksintressen

I anslutning till riksintresset för totalförsvaret föreslås verksamheter som handel och kontor.

Naturvård

Föreslagen bostadsbebyggelse i Västra Backabo ligger inom naturområden med höga naturvärden enligt grönstrukturplanen. Detta område ingår även i den viktiga ekologiska ryggraden och utbyggnaden anpassas särskilt till de förutsättningarna.

Klimat

Rosenholm har ett lokalt fjärrvärmenät i övrigt finns ingen fjärrvärme utbyggd i området.

Transporter

Berörs ej.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt då nya bostadsområden föreslås främst där infrastruktur finns utbyggt och med bra kollektivtrafikmöjligheter. Miljömålet Säker strålmiljö bedöms påverkas negativt då bostadsområden planeras i närheten av kraftledningar. Även om försiktighetsprincipen tillämpas kan ändå en psykologisk oro finnas. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur med höga naturvärden i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Rosenholm föreslås utvecklas ytterligare med inriktning mot idrott och hälsa som bidrar till en utökad verksamhet där fler barn och ungdomar kan få möjlighet till fritidsaktiviteter. Inga övriga områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Skönstavik och Rosenholm) som kan användas som närreklamationsområden.

Jämställdhet

Några funktionsblandade områden föreslås här liksom utveckling av kollektivtrafiken som kan bidra till integration och möjlighet till att få ett bättre fungerande "livspussel".

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan tänkas välja att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Backabo-Mariedal-Rosenholm säkrar framtida närreklamationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

En fortsatt utveckling av Rosenholmsområdet stärker kommunens idrotts- och fritidsutveckling. Områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

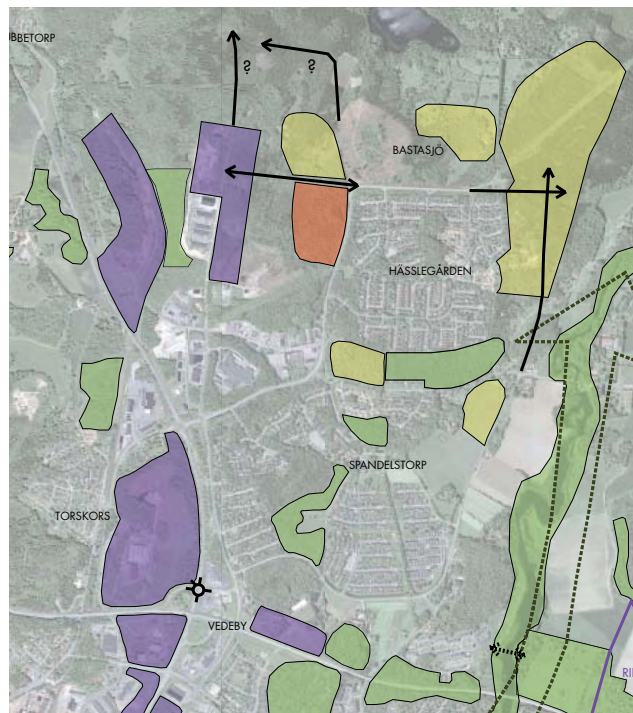
Stora delar av befintlig infrastruktur används till utbyggnad av Västra Backabo.

Boendemiljö

Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service, kommunikationer med mera) i stor utsträckning. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Spandelstorp – Hässlegården – Bastasjö

Bastasjö har potential att utvecklas med fler bostäder öster och väster om befintligt bostadsområde. Verksamhetsområden föreslås både väster och öster om riksväg 28.

	BOSTADSBEYGGELSE		FUNKTIONSBLANDNING
	VERKSAMHETSOMRÅDE		HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
	EKOLOGISK RYGGGRAD		VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Riksväg 28 är utpekad som primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås längs riksväg 28 bör riskanalyser genomföras i en mer detaljerad planering.

Riksintressen

Berörs ej

Naturvård

Ny bebyggelse i Bastasjö tar stor del av naturen i anspråk. Dock ej natur av högt värde.

Klimat

Berörs ej

Transporter

Ytterligare bebyggelse i Bastasjö avser att använda den kollektivtrafik som finns och ett ökat underlag kan bidra till bättre kollektivtrafik.

Närheten till riksväg 28 gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur (dock inga höga naturvärden) i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

En bostadsnära skola föreslås i Bastasjö. Ridskolan föreslås få en ny placering som kan bidra till en utökad verksamhet där fler barn och ungdomar kan få möjlighet till fritidsaktivitet. Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Lösen, Spandelstorp, Hässlegården och området längs med Lyckebyån) som kan användas som närrekreationsområden

Jämställdhet

Få funktionsblandade områden föreslås som kan bidra till integration och möjlighet till att lättare få ihop vardagen.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan tänkas välja att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Spandelstorp-Hässlegården-Bastasjö säkras framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till riksväg 28 gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

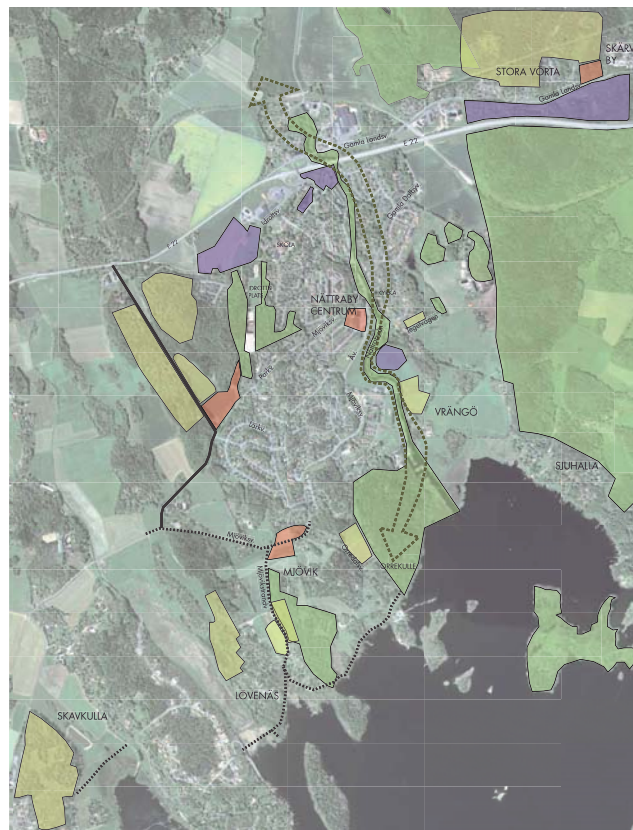
Vägförbindelse mellan riksväg 28 och Tors Kors industriområde utreds i en fördjupning av översiktsplanen.

Boendemiljö

Fler bostäder i Bastasjöområdet bidrar till att befintlig service kan finnas kvar och eventuellt utökas. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Nättraby

Nättraby föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur. Nättraby centrum föreslås utvecklas med en tydlig centrumbebyggelse för att stärka befintlig service. Ett nytt verksamhetsområde föreslås mellan E22 och Gamla Landsvägen. En utveckling av gång- och cykelvägar föreslås längs med vattnet för att öka kopplingen mellan befintliga bostadsområden.

	BOSTADSBEYGGELSE		FUNKTIONSBLANDNING
	VERKSAMHETSOMRÅDE		HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
	EKOLOGISK RYGGGRAD		VÄGAR / NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Nya verksamheter mellan E22 och Gamla Landsvägen kan fungera som bullerskydd för föreslaget bostadsområde norr om E22. Nya verksamheter kan dock leda till mer trafik på Gamla Landsvägen vilket kan ge viss störning för bebyggelsen norr om Gamla landsvägen.

E22 utgör primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås utmed E22 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Riksintressen

Föreslaget verksamhetsområde norr om E22 ligger inom riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset avser att skydda herrgårdsmiljöer med tillhörande åkerlandskap. Det föreslagna verksamhetsområdet ingår inte i den beskrivningen och anses därför inte påverka riksintresset. Ny bebyggelse föreslås i närheten av Nättrabyån som ingår i riksintresse för naturvården.

Naturvård

Föreslagen bebyggelse i södra Nättraby bidrar till att gång- och cykelvägar kan utvecklas mellan områdena och på så sätt leda till att tillgängligheten i strandnära områden ökar. De öppna dalgångarna i nord-sydlig riktning, som är karaktäristiska för Nättraby, bevaras.

Klimat

Ingen fjärrvärme finns utbyggd i Nättraby men ett lokalt nät föreslås byggas ut inom en femårs period.

Transporter

Nya bebyggelseområden föreslås i anslutning till befintliga och kan utnyttja befintlig infrastruktur. Nya verksamheter längs E22 ligger i ett bra skyltläge och området är lättillgängligt.

Miljömål som berörs

Miljömålet Ingen övergödning kan påverkas negativt då föreslagen bebyggelse ligger kustnära och kan innebära ökad belastning på kustvattnet. Vatten- och avloppsfrågan måste lösas på ett godkänt sätt samt ett lokalt omhändertagande av dagvattnet måste ske. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Mjövik, Orrekulle, Sjuhalla, centralt vid Idrottsplatsen) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Nättraby centrum bidrar till integration och möjlighet till att lättare få ihop sin vardag. Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekats ut i Nättraby säkras framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Förslaget bidrar till en förstärkning av Nättraby centrum som bedöms leda till ett stärkt näringsliv i Nättraby. Flera områden för verksamheter pekats ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

En utbyggnad av gång- och cykelvägar samt vägar innebär en kostnad. En eventuell utökning av kollektivtrafiken kan komma att behövas.

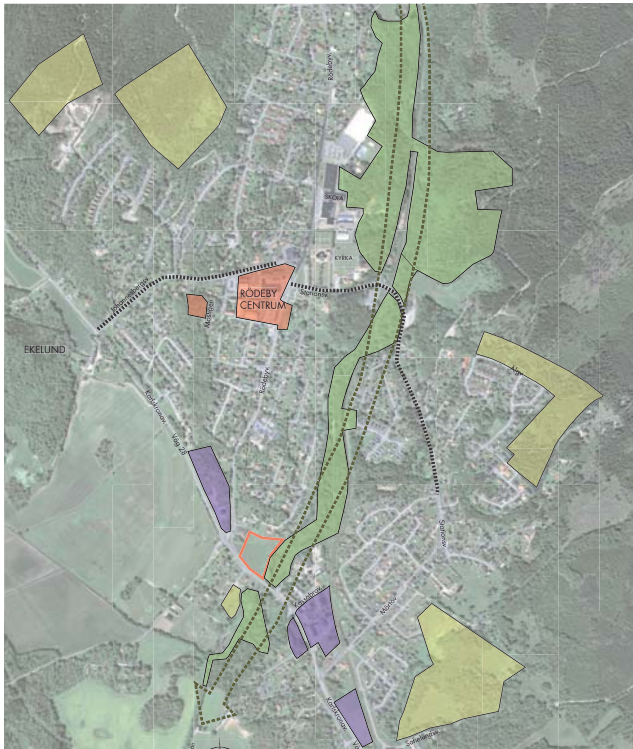
Boendemiljö

Nättraby centrum får ett ökat serviceunderlag som gynnar de boende på orten. Nättraby är ett attraktivt område att bo i och en utveckling med fler bostäder leder till att fler kommuninvånare har möjlighet att bo här. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Rödeby

Rödeby föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur. En tydligare centrumbildning föreslås samt ny lokalisering av bussterminalen. Det finns en efterfrågan på villor och flerbostadshus, framförallt serviceboende.

 BOSTADSBEBYGGELSE	 FUNKTIONSBLANDNING
 VERKSAMHETSOMRÅDE	 HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
 EKOLOGISK RYGGRAD	 VÄGAR / NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Riksväg 28 utgör primär väg för farligt gods. För de utbyggnadsområden som föreslås utmed riksväg 28 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Eventuellt buller kan förekomma från riksväg 28.

Riksintressen

Berörs ej.

Naturvård

Det funktionsblandade området strax väster om järnvägen tangerar naturområde med höga naturvärden enligt grönstrukturplanen. Ett område för bostäder strax väster om riksväg 28 föreslås delvis i ett naturområde med höga naturvärden enligt grönstrukturplanen.

Klimat

Befintligt fjärrvärmenät i Rödeby planeras att anslutas till Bubbetorp kraftvärmeverk.

Transporter

Ett nytt läge på bussterminalen i centrum frigör mark för centrumetablering och bostäder men kan samtidigt bidra till att bussterminalen inte blir lika lättillgänglig för resenärer.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Ekelund och centralt i Rödeby norrut mot Eriksberg) som kan användas som närreklamationsområden.

Jämställdhet

Få funktionsblandade områden föreslås här som kan bidra till integration och möjlighet att lättare få ihop sin vardag. Den föreslagna utvecklingen av centrum bidrar till att få ett bättre fungerande ”livspussel”.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Rödeby säkrar framtida närreklamationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Genom en tydligare centrumbildning kan centrum tydliggöras och utvecklas till en mötesplats i Rödeby. Denna förändring bedöms leda till ett stärkt näringsliv i Rödeby. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

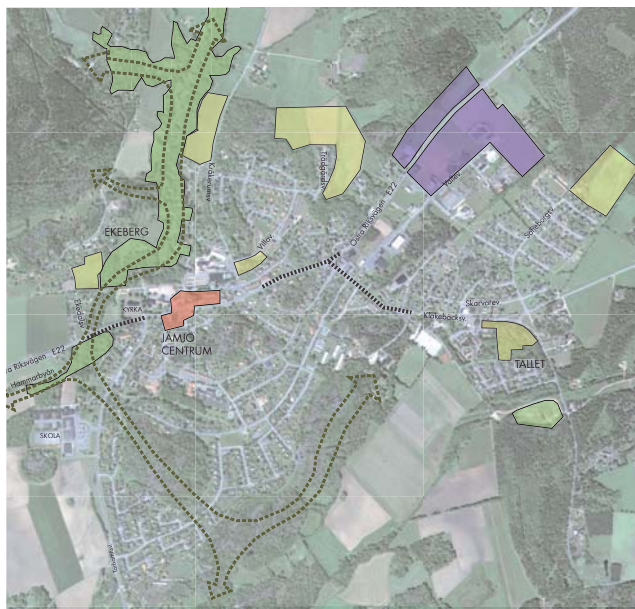
En ny lokalisering av bussterminalen kan innebära en stor kostnad, som kan balanseras av en exploateringsvinst.

Boendemiljö

Ett tydligare centrum kan bidra till att serviceutbudet ökar för boende på orten. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Jämjö

Jämjö föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur. Centrum föreslås utvecklas med en tydlig centrumbebyggelse för att stärka befintlig service. En utveckling av befintliga verksamhetsområden vid E22 föreslås.

 BOSTADSBEBYGGELSE	 FUNKTIONSBLANDNING
 VERKSAMHETSOMRÅDE	 HÖGA NATURVÄRDEN VIKTIGA ATT BEVARA
 EKOLOGISK RYGGGRAD	 VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Föreslaget funktionsblandade område i Jämjö centrum kan störas av trafikbuller från E22. E22 utgör primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås utmed E22 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Riksintressen

Föreslagen bebyggelse i Jämjö nordvästra del ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Även föreslagen bostadsbebyggelse väster om Konungshamnsvägen ligger inom riksintresset för kulturmiljövård. Riksintresset avser skydda strandbunden fornlämningsmiljö. Föreslagen bebyggelse bedöms inte påverka riksintresset.

Naturvård

Berörs ej.

Klimat

Ingen fjärrvärme finns utbyggd i Jämjö men ett lokalt nät föreslås byggas ut inom en femårs period.

Transporter

Nya verksamheter längs E22 är väl synliga och området är lättillgängligt. En ny dragning av E22 utanför samhället minskar trafikbelastningen i Jämjö.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Den planerade sträckning av E22 utanför Jämjö medför tryggare gång- och cykelpassager för bland annat barn. Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Jämjö centrum bidrar till integration och möjlighet till att lättare få ihop sin vardag. Föreslagen utveckling av centrum bidrar till att få ett bättre fungerande "livspussel".

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Flera områden för verksamheter pekas ut längs E22 och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas. Genom en förbättring av centrummiljön kan centrum utvecklas till en mötesplats som bedöms kunna leda till ett stärkt näringsliv i Jämjö.

Infrastruktur

En utbyggnad av gång- och cykelvägar samt vägar innebär en kostnad.

Boendemiljö

Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Landsbygden

Huvudinriktningen för landsbygden är att ny bebyggelse i första hand ska tillkomma i anslutning till befintliga samhällen, byar och bebyggelsegrupper för att undvika olämplig utspridning i landskapet. En koncentrerad bebyggelse skapar bättre underlag för lokal service. Översiktsplanen betonar vikten av att vatten- och avloppsfrågor löses på ett acceptabelt och långsiktigt hållbart sätt. I skogsbygd och i inlandet är grundregeln att området ska vara lämpligt för byggande avseende vatten- och avloppslösning lokalt, att onödiga vägdragningar undviks och att ta hänsyn till landskapsbilden. Större

orörda sammanhängande områden ska bibehållas. Karlskrona kommun skiljer inte på fritids- eller permanent bebyggelse.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Upprättande av vindkraftverk medför en ökad ljudnivå i dess omgivning. Nya vindkraftverk kan komma att påverka befintlig bebyggelse på landsbygden i områden där vindkraft prioriteras.

Riksintressen

Intresset av att bygga på landsbygden kan i vissa områden stå i konflikt med andra intressen, t exempelvis friluftslivets-, naturvårdens-, kulturmiljövårdens- och klimatintressen. Inom dessa områden kan det enskilda intresset att bygga ibland få stå tillbaka för de allmänna intressena. Områden med särskilda värden för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård redovisas under avsnitten "Riksintressen", "Kulturmiljö" samt "Naturmiljö". I vindkraftsstrategin finns områden för vindkraft utpekade.

Naturvård

Trycket på fritidshusbebyggelse är störst i kust- och skärgårdsområdena samt kring insjöar. Fritidshusbebyggelse vid kust och sjöar är av stort värde för fastighetsägaren men kan samtidigt utgöra hinder för allmänhetens tillgänglighet till stränderna.

I flera av kommunens fritidshusområden ökar andelen helårsboende. Omfattningen av helårsboende är störst i de tätortsnära fritidshusområdena, som till exempel Trummenäs och Skillingenäs. Ett ökat helårsboende kan medföra ökad belastning på kustvattnet om inte vatten- och avloppsfrågan är löst. Det är därför särskilt angeläget att se över förhållandena i de kustnära områdena. Under förutsättning att bland annat vatten- och avloppsfrågorna löses på ett tillfredsställande sätt avser Karlskrona kommun att medge en utökning av bygggrätter i vissa fritidshusområden. Det kan dock på sikt medföra att områdenas karaktär med mindre byggnader på naturtomter delvis förändras.

Lokalisering av tätortsnära hästgårdar till områden väster och öster om Karlskrona kan bidra till att hålla landskapet öppet och bevara landskapets kulturvärden.

Klimat

Fjärrvärmenätet är inte utbyggt på landsbygden. Val av uppvärmning är avgörande för påverkan på klimatet.

Transporter

Bostadsbyggnad på landsbygden medför i allmänhet ökat trafikarbete beroende på långa avstånd till arbete och service men innebär också bättre

förutsättningar för att bibehålla en levande landsbygd. Informationsteknologins utveckling skapar bättre förutsättningar för landsbygdsboende med möjligheter till distansarbete. Föreslagen båtförbindelse mellan Trossö-Verkö- Sturkö-Tjurkö medför avsevärt minskad restid för boende i skärgården.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas negativt då ingen anslutning till fjärrvärme är möjlig och att boende på landsbygden inte har lika stora möjligheter att välja miljövänliga transportmedel. Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt av möjliga etableringar av vindkraft på landsbygden. Miljömålet Ingen övergödning bedöms påverkas negativt om inte vatten- och avloppsfrågorna löses på ett acceptabelt och långsiktigt hållbart sätt. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap bedöms påverkas positivt om betetrycket kan bibehållas på ängs- och hagmarkerna. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap bedöms påverkas negativt om en stor del av bebyggelse läggs på odlingsbar mark.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

På landsbygden finns ofta mer möjlighet till spontanidrott och lek naturligt.

Jämställdhet

Översiktsplanen föreslår i första hand en förtätning av befintliga bebyggelseområden vilket bidrar till bättre underlag för service och kollektivtrafik som gynnar de boende på orten.

Folkhälsomål

Inga föreslagna förbättringar av gång- och cykelstråken föreslås. Bebyggelse på landsbygden har ofta stor tillgång till närrekreation.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Informationsteknologins utveckling skapar bättre förutsättningar för landsbygdsboende med möjligheter till distansarbete.

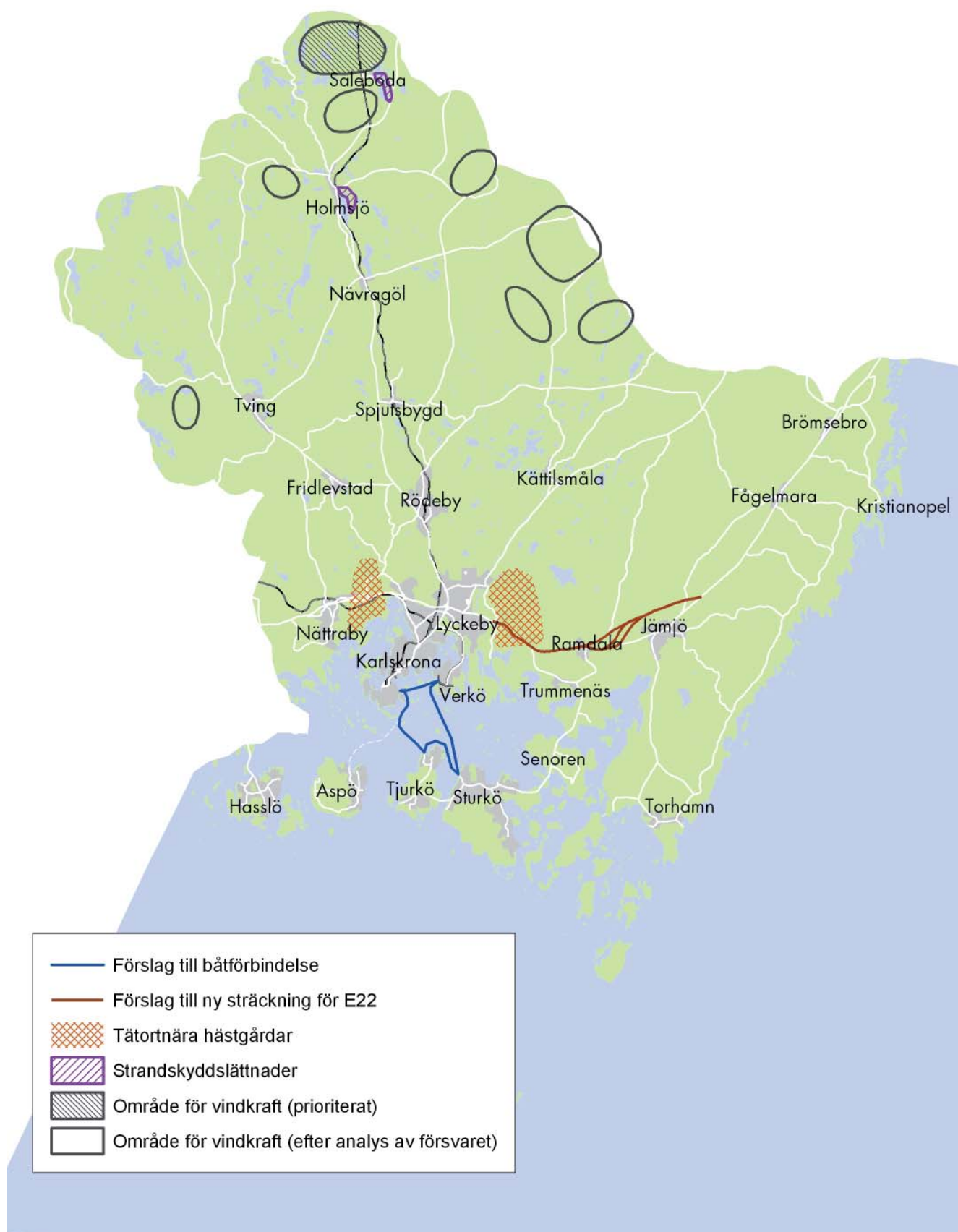
Åkermarken bör inte delas upp i för små enheter. Det kan bidra till att det inte är ekonomiskt försvarbart att bruka dem.

Infrastruktur

Bebyggelse som föreslås på landsbygden, kan ge rätt till skolskjuts med ökade kostnader för kommunen som följd.

Boendemiljö

Berörs ej.

Utbyggnadsstrategier på landsbygden.

UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING

Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna för mark- och vattenanvändningen. I detaljplaneringen kan dessa beskrivningar av konsekvenserna i vissa fall användas istället för att ta fram ett program.

Utredningar

För att följa upp konsekvenserna från översiktsplanen föreslås att kommunstyrelsen ger uppdrag till berörda nämnder att genomföra följande:

- Vatten- och avloppsplan
- Strategi för dagvattenhantering
- Strategi för bullerhantering
- Fördjupad översiktsplan över Bastasjö
- Fördjupad översiktsplan över skärgården

Aktualitetsprövning

Miljökonsekvensbeskrivningen aktualitetsprövas i samband med att översiktsplanen i sin helhet aktualitetsprövas.

Illustration: Julia Nadersjö

ALLMÄNNA INTRESSEN

BEFOLKNING	88
BOSTÄDER	91
SERVICE	93
KOMMUNIKATIONER	97
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM	101
ARBETE & NÄRINGSLIV	106
TURISM	108
AREELLA NÄRINGAR	110
REKREATION & FRITID	112
VATTEN	116
NATURMILJÖ	118
KULTURMILJÖ	125
ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA	129
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	134
FÖRORDNANDEN	139
RIKSINTRESSEN	144
TOTALFÖRSVARET	147
MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN	148

BEFOLKNING

Befolkningsutveckling

Karlskrona kommun har cirka 63 000 invånare där hälften bor i Karlskrona/Lyckebyområdet och hälften bor på landsbygden och övriga tätorter.

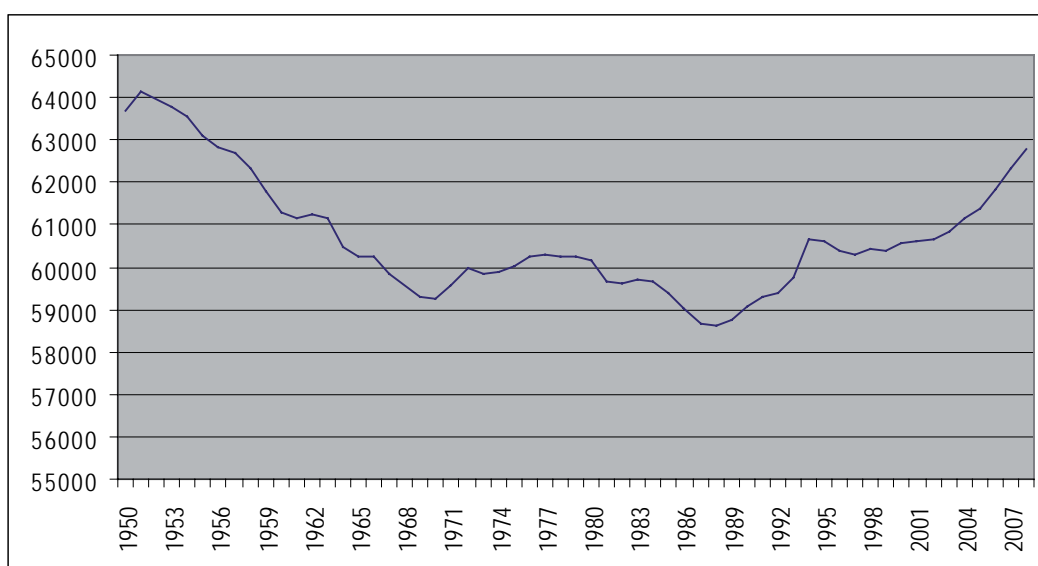
Karlskronas befolkning var störst år 1951 med 64 140 invånare. Därefter hade kommunen en konstant befolkningsminskning till 1970-talet då industrietableringar medförde en viss återhämtning. I mitten av 1980-talet sjönk invånarantalet till de lägsta nivåerna med cirka 58 600 invånare. Etableringen av Blekinge Tekniska Högskola 1988 och TelecomCity medförde att befolkningsutvecklingen ökade igen. Kriget i forna Jugoslavien bidrog mellan åren 1993 och 1994 till en tillfällig befolkningstopp som sedan mattades av när flyktingarna flyttade vidare.

Karlskrona kommun har haft en stadigt positiv befolkningsutveckling med cirka 450-500 personer per år sedan början av 1990-talet.

Antal invånare i tätort och landsbygd, 31 december 2008

Område	Totalt	Män	Kvinnor
Trossö	10 782	5 170	5 612
Stadsbygden	22 923	11 714	11 209
Nättraby	3 263	1 645	1 618
Rödeby	3 433	1 705	1 728
Jämjö	2 536	1 241	1 295
Landsbygden	19 867	10 274	9 593
Totalt	62 804	31 749	31 055

Befolkningsökningen har framför allt skett i tätorterna och i centrala Karlskrona men även på Skillingenäs och på Trummenäs. Befolkningsminskning har framförallt skett på landsbygden och i de mindre samhällena.

Befolkningsutvecklingen i Karlskrona kommun från 1950-2008.

Åldersfördelning

I Karlskrona finns fler personer i yngre och äldre åldrar och färre i ”mellanåldrar”. Överskottet på män i åldrarna 25-32 år beror på studenterna på högskolan och till viss del på försvarsmakten. Åldersfördelning påverkar kommunens verksamheter så som barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Utbildningsnivå

I Karlskrona kommun har det skett en ökning av andelen personer med eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivån i Karlskrona bland medborgare i åldrarna 25-64 år såg 2008 ut på följande sätt:

- 13 procent folkskole- eller grundskoleutbildning.
- 28 procent tvåårig gymnasial utbildning.
- 17 procent treårig gymnasieutbildning.
- Cirka 24 procent av medborgarna hade en eftergymnasial utbildning som var minst tre år.

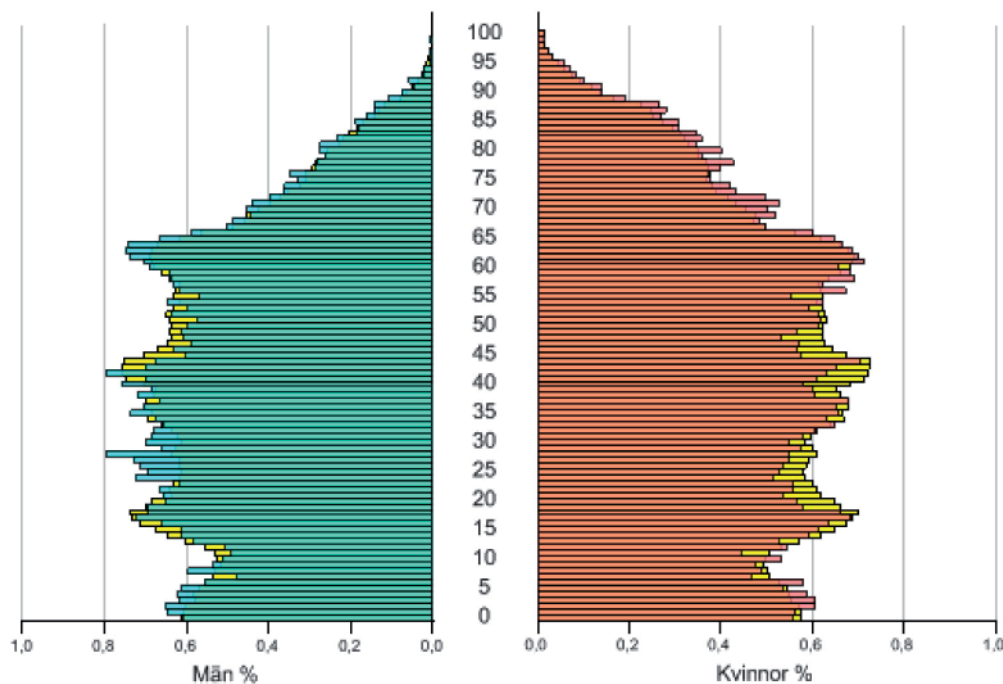
In- och utflyttning

Det flyttar fler till Karlskrona än det flyttar ut. Det är främst yngre som flyttar ut och det kan bero på avsaknaden av vissa kategorier av utbildningar.

Inflyttningsöverskott var fördelat enligt följande år 2008.

	Inflyttande	Utflyttande	Netto
Mot annan kommun			
i Blekinge län	420	355	+ 65
Mot annat län i riket	1 531	1 901	- 370
Mot utlandet	1 041	267	+ 774
Totalt	2 992	2 523	+ 469

Karlskrona har få personer (cirka 9 procent) med utländsk bakgrund jämfört med riket och andra jämförbara kommuner. Andelen personer i kommunen med utländsk bakgrund ökar tack vare inflyttningen till högskolan.

Befolkningen i Karlskrona kommun (röd och grön) jämfört med riket (gul) 2008-12-31.

Tätorter

Karlskrona kommun har 17 tätorter med en befolkning över 200 invånare. De största tätorterna är Karlskrona, Lyckeby, Rödeby, Nättraby och Jämjö. Följande uppgifter om tätorterna är från perioden 1998-2008.

På Trossö inklusive Saltö, Ekholmen och Björkholmen bor 17 procent av Karlskronas befolkning, knappt 11 000 invånare och befolkningmängden ökar. Det finns en stor andel arbetstillfällen och Trossö med närområde har en stor positiv nettopendling. Nettopendling är skillnaden mellan in och ut pendling.

I övriga delar av Karlskrona tätort och Lyckeby bor det cirka 23 000 invånare, vilket motsvarar 36 procent av befolkningen. Där finns kommunens största arbetsplatser så som Blekingesjukhuset, TelecomCity-området på Gräsvik, Gullberna, Verkö och Torskors. Arbetsplatsområdena har positiv nettopendling medan bostadsområdena har en negativ nettopendling.

Tätorterna Rödeby och Nättraby har ungefär lika stor folkmängd med knappt cirka 3 500 invånare per ort som motsvarar cirka 5 procent av kommunens befolkning vardera. Folkmängden ökar i de båda orterna men mest i Nättraby. Båda orterna har dock en negativ nettopendling.

I Jämjö bor drygt 4 procent av kommunens befolkning, cirka 2 500 invånare. Jämjös folkmängd har under de senaste åren minskat. Orten har en negativ nettopendling.

På landsbygden och i de mindre samhällena bor drygt 32 procent av kommunens invånare, cirka 20 000 personer med en svag ökning av folkmängden. Landsbygden och de mindre samhällena har en stor negativ nettopendling.

Befolkningsprognos för 2009-2030

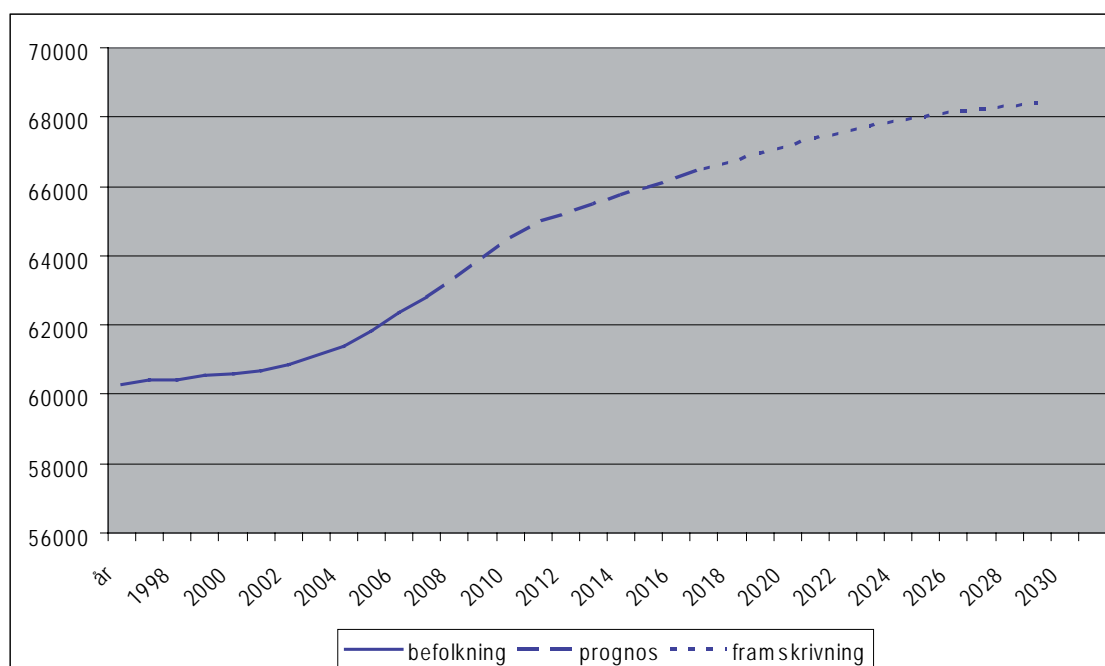
Under perioden 2009-2030 beräknas befolkningen i Karlskrona kommun att öka från drygt 62 800 personer vid årsskiftet 2008/09 till cirka 68 400 vid slutet av år 2030. Befolkningsökningen blir enligt prognosen cirka 5 600 personer under perioden.

Som underlag för befolkningsökningen finns en prognos mellan åren 2009-2018 och en framskrivning med prognosen mellan åren 2019-2030.

Prognosen för befolkningsutvecklingen är dock osäker på grund av många studenter i kommunen med stor rörlighet samt osäkerhet i hur konjunkturförändringarna kommer att påverka Karlskrona kommun.

MÅL/INRIKTNING BEFOLKNING

- Karlskrona kommuns långsiktiga mål är att bli 70 000 invånare.

Befolkningsprognos 2009-2018 och framskrivning 2019-2030.

BOSTÄDER

I Karlskrona kommun fanns det 62 092 bostäder år 2008. Karlskrona kommun har många boende i småhus och få boende i lägenheter jämfört med övriga landet. Mellan åren 1999-2008 har den genomsnittliga produktionstakten legat på cirka 140 lägenheter per år.

Bostäder har under de senaste åren framförallt tillkommit i centrala Karlskrona och i tätorterna samt på Skillingenäs och Trummenäs. Skillingenäs är ett delvis nytt område utanför Nättraby medan Trummenäs är ett tidigare fritidshusområde som omvandlats till permanentboende.

Det kommunala bostadsbolaget Karlskronahems lägenhetsbestånd var år 2008 drygt 3 900 lägenheter. Den största andelen av lägenheterna är på 2-3 rum och kök. Den genomsnittliga lägenheten har en yta på 64,6 kvm.

Tabellen nedan visar att det finns brist på bostadsrätter både i flerbostadshus och småhus i de tre större tätorterna Nättraby, Rödeby och Jämjö.

Bostadsbestånd efter ort och upplåtelseform år 2008

Område	Flerbostadshus		Småhus		Totalt
	Bostadsrätt	Hyresrätt	Bostadsrätt	Äganderätt	
Trossö	2 463	7 313		897	10 673
Stadsbygden	2 032	8 971	174	11 384	22 561
Nättraby		334	77	2 806	3 217
Rödeby	9	378		2 990	3 377
Jämjö		458		2 005	2 436
Landsbygden		543	77	19 027	19 647
Totalt	4 504	17 997	328	39 109	61 911

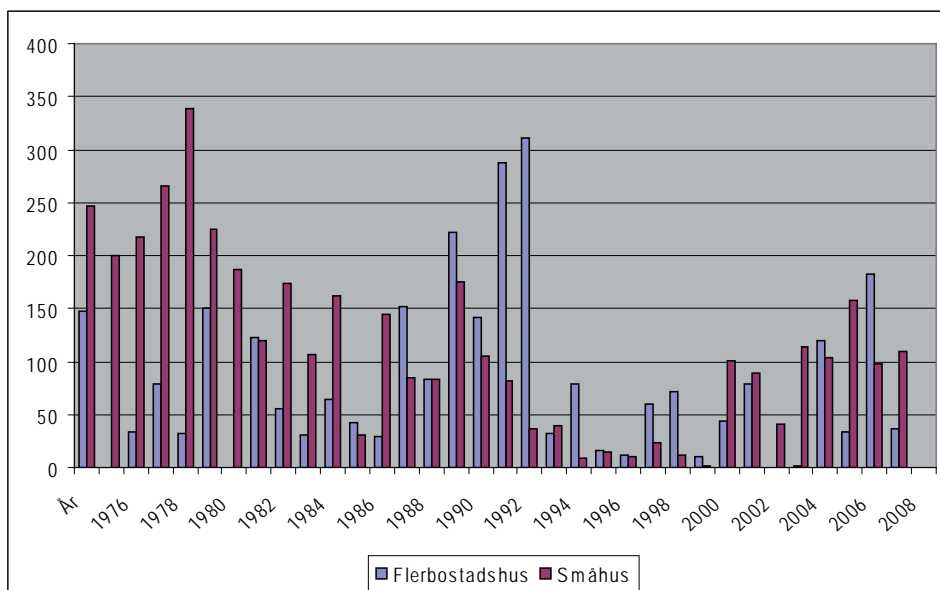

Diagram över bostadsbyggandet i Karlskrona kommun mellan åren 1975-2008.

Bebyggelsestruktur

Karlskrona stad är mycket tydligt indelad i distrikt, ofta beroende på att stadsutvecklingen skett med olika etapper med olika karaktär. Bostadsområdena är ofta tydligt avgränsade från varandra av naturmark, vatten eller barriärer så som större vägar och järnväg. Stadsstrukturen kan beskrivas som att bostads- och verksamhetsområden bildar öar och är förbundna via smala midjor. Den här strukturen är mycket påtaglig längst i söder, men blir mindre märkbar ju längre norrut man kommer. ”Ö-strukturen” och barriärerna medför att det finns en begränsad valfrihet i hur man kan röra sig i staden. Stråkstrukturen är tydligt ”trädförmad” med ett fåtal huvudstammar och förgreningar.

Villor i Rödeby.

Flerbostadshus på Saltö.

Nättraby har sitt centrum vid Nättraby kyrka och den ursprungliga bebyggelsen är samlad kring Nättrabyån. De senaste tio åren har ny villabebyggelse etablerats längs kusten till Skillingenäs och Skavkulla och norr om E22 i Skärva by. Bebyggelsen i Rödeby är relativt samlad längs Silletorpsån, men järnvägen och terrängen utgör barriärer i tätorten. I Jämjö är bebyggelsen samlad kring centrum. På landsbygden är bebyggelsen framför allt samlad i de mindre tätorterna och få hus ligger enskilt.

Utbud och efterfrågan

De senaste åren har ett stort antal detaljplaner tagits fram för småhus och en del för flerbostadshus. Efterfrågan på markbostäder som radhus och parhus ökar, där framför allt den äldre generationen vill ha ett mindre boende men ändå bo kvar på sin hemort och med de fördelar en villa har.

I samband med att Blekinge Tekniska Högskola flyttar sitt huvudcampus till Karlskrona finns behov av fler studentlägenheter.

Karlskrona har en kommunal tomtkö, vilken förmedlar bostadstomter för villabebyggelse. Idagsläget står cirka 400 personer i kö.

Utveckling

Visionen för Karlskrona kommun är att befolkningen ska öka till 70 000 invånare. Det kräver en beredskap med planerade områden för såväl blandade bostäder, verksamheter och service. En befolkningsökning förutsätter även satsningar på infrastruktur, utbyggnad av skola samt barn- och äldreomsorg.

Karlskrona kommun har som strategi att bygga i redan etablerade tätorter och förtäta i befintliga miljöer. Det skapar bättre förutsättningar för gående och cyklister, och ger bättre underlag för kollektivtrafiken. Det minskar också behovet av energi och transporter och ger en trevligare stads- och boendemiljö.

MÅL/INRIKTNING BOSTÄDER

- Utbyggnad av bostäder i Karlskrona kommun ska framförallt ske genom förtätning och funktionsblandning, dvs en blandning mellan bostäder, verksamheter och service.
- Karlskrona kommun ska planera för ett variationsrikt utbud av bostäder och upplåtelseformer i samtliga tätorter för att skapa en blandad åldersfördelning och möjlighet till integration.
- I samband med ny- och ombyggnader efterfrågas att goda miljömässiga byggnadssätt nyttjas. Både avseende lokalisering, material och tekniskt utförande.
- Det finns behov av fler studentlägenheter i och med Blekinge Tekniska Högskolas flytt av huvudcampus till Karlskrona.

SERVICE

Offentlig service är service som kommun eller stat har huvudansvar för även om den drivs i annan regi. Det är till exempel skola, vård och omsorg, bibliotek och museum. Den kommersiella servicen är framför allt handel.

Utbildning

Förskolor

I Karlskrona kommun finns ett 70-tal förskolor, varav cirka 15 är i privat regi. Kommunen har även familjedaghem, en nattförskola på Trossö samt ett antal andra förskolor med någon typ av inriktning till exempel ”ur och skur” eller allergiavdelning.

Karlskrona kommun täcker idag det behov som finns för förskoleplatser men klarar inte fullt ut att ordna förskoleplatser i de geografiska områden där det efterfrågas. Ett utbyggnadsbehov finns således ett par år framåt.

Skola

I Karlskrona kommun finns 36 grundskolor och fem av dem är friskolor. Sammanlagt finns cirka 7 000 elever varav cirka 1 900 elever har skolskjuts.

Stort behov av grundskoleplatser finns i Nätraby och Norra Lyckeby /Hässlegården där de befintliga grundskolorna har svårigheter att ta emot det stora antal elever som tillkommit genom utbyggnad av nya bostadsområden.

Gymnasium

Karlskrona kommun har fyra kommunala gymnasieskolor med 2 400 elever som alla ligger på Trossö.

I kommunen finns även fem gymnasieskolor som är friskolor med sammanlagt 340 elever. Samtliga ligger på Trossö.

Cirka 300 elever från Karlskrona kommun går gymnasieutbildning i annan kommun och ungefär lika många elever från andra kommuner går gymnasieutbildning i Karlskrona.

Utbildningsnivån (minst 3 år eftergymnasial utbildning) i Karlskrona kommun är god.

Ehrens värdska gymnasiet startade under hösten 2009, som en av tio skolor i landet, den matematiska spetsutbildningen Leonardo. Elever från hela Sverige har möjlighet att söka till utbildningen.

De närmaste åren kommer antalet gymnasieelever att minska vilket bidrar till att vuxenutbildningen, som idag finns på Verkö, även kan inrymmas i samma byggnader som de fyra kommunala gymnasieskolorna.

Foto: Heléne Söderström

Elever från Thörnströmska gymnasiet.

Högskola

Blekinge Tekniska Högskola är idag i Karlskrona, Ronneby och Karlshamn med cirka 3 700 helårsstudenter. Från år 2010 kommer Karlskrona att bli huvudcampus. För att möjliggöra detta pågår en utbyggnad av högskolan i Karlskrona. Högskolan är profilerad inom områdena tillämpad IT och hållbar utveckling av näringsliv och samhälle.

MÅL/INRIKTNING UTBILDNING

- I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola även om det inte behövs initialt.
- I befintliga bostadsområden ska mark reserveras för förskolor där det är möjligt, då behov kan uppstå vid till exempel generationsskiften.
- Planering av förskolor ska ske utifrån behovet av fyra avdelningar med närhet till allmänna kommunikationer och grönområde.
- Lokaliseringen av Blekinge Tekniska Högskolas huvudcampus till Karlskrona och start av den matematiska spetsutbildning på Ehrensvärdska gymnasiet medför behov av utbyggnad av studentbostäder.

Vård och omsorg

Sjukvård

I Karlskrona erbjuds sjukvård via Blekingesjukhuset, åtta vårdcentraler och ett antal privata vårdgivare. Blekingesjukhuset är ett regionsjukhus med specialistvård. Vårdcentraler finns på Trossö, Tullgården (tillfälligt lokaliserad på sjukhuset), Kungsmarken, Lyckeby, Nätt-raby, Rödeby, Jämjö och Tving. En nybyggnad av Tullgårdens vårdcentral är planerad.

Den 1 januari 2010 införs Hälsoval Blekinge vilket medför att medborgarna får möjlighet att fritt välja vårdcentral inom länet. Syftet är att stärka patientens ställning och utveckla vården. Hur detta kommer att påverka befintliga vårdcentraler är idag svårt att säga.

Äldreomsorg

Målet för Karlskrona kommuns äldreomsorg är att alla äldre, så länge som möjligt, ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv i egen bostad.

Äldreomsorgens verksamheter omfattar särskilda boenden, hemtjänst i ordinärt boende samt sociala träffpunkter. Dessa finns geografiskt utspridda i hela kommunen.

Karlskrona kommun har en relativt sett hög andel äldre personer. Totalt är 12 000 personer eller 19,1 procent av befolkningen 65 år eller äldre. I riket är motsvarande andel 17,7 procent (2008). Befolkningsprognoser fram till år 2018 visar en fortsatt ökning av antalet äldre, framförallt av personer i åldern 65-79 år.

Nya särskilda boenden för äldre bör vara byggnader i ett plan med plats för 40 boende och med tillgång till utevistelse och även fysisk närhet till grönområde. Ytterligare en aspekt på lokalisering av särskilda boenden

är tillgänglighet relaterat till trafik och kollektivtrafik. Behov av kringliggande servicefunktioner såsom vårdcentral, tandläkare men även möjligheter till dagligvaruhandel med mera är av betydelse.

Intressanta områden att bygga nya särskilt boende för äldre är Vedebylund och kv Stärkelsen i Lyckeby samt södra delen av Saltö. Framgent ska behovet av nya särskilda boenden beaktas vid detaljplanering av varje bostadsområde.

Ekliden med intilliggande grönyta är förutom det befintliga särskilda boendet ett intressant område att utveckla till exempel som föreningshus och till en aktivitetspark för äldre.

Handikappomsorg

Att ha en funktionsnedsättning innebär att man på grund av sjukdom eller skada har svårt att fungera utan hjälp i sitt dagliga liv. Personer som har funktionsnedsättning har rätt att få stöd och service för att kunna leva som andra och aktivt delta i samhället.

Karlskrona har idag cirka 20 boenden inom handikappomsorgen och cirka tio boende inom psykiatrin. Kommunens boenden är utspridda i tätorterna men med en viss koncentration till Lyckebyområdet.

Under en treårsperiod behövs ett nytillskott av platser i gruppboendestäder (eller motsvarande boende med personalbemanning dygnet runt) med två eller tre gruppboendestäder om sex lägenheter. Svårigheter finns med att förutse och hitta boende för vissa av handikappomsorgens målgrupper. Generellt kan dock sägas att de ska ligga relativt centralt och nära till allmänna kommunikationer.

MÅL/INRIKTNING VÅRD & OMSORG

- Vid planering av nya bostadsområden eller förtätning görs detta i samverkan mellan förvaltningar så att behovet av bostäder för människor med särskilda behov tillgodoses.
- Nybyggda bostäder, utomhusmiljöer och allmänna byggnader ska ha en god tillgänglighet i alla åldrar, både som fysisk miljö och ur trivsamt och trygghetsaspekter.
- Planering och nybyggnation av bostadsbeståndet för äldre ska ske så att de ska kunna nyttjas av personer med omfattande behov av stöd, omsorg och/eller vård.
- Vid planering av nya bostadsområden eller förtätning görs detta så att efterfrågan av seniorbostäder och trygghetsboende tillgodoses.

Bibliotek och museer

Karlskrona stadsbibliotek ligger vid Stortorget och i Nordenskiöldska gården finns Karlskrona läsesällskaps bibliotek med Sveriges äldsta bevarade boksamling. Filialbiblioteken finns i Fridlevstad, Hasslö, Holmsjö, Jämjö, Kungsmarken, Lyckeby, Nättraby, Rödeby, Sturkö och Torhamn. Alla filialer utom Jämjö och Lyckeby är integrerade i skolan.

Karlskrona kommun planerar att ersätta nuvarande stadsbibliotek med en ny byggnad vid Kungsplan.

Filialbiblioteken i Lyckeby och Kungsmarken föreslås slås samman. En ny lokalisering av ett gemensamt bibliotek behöver studeras närmare.

Marinmuseet på Stumholmen.

TVå av de större museerna i Karlskrona är Marinmuseum och Blekinge museum där Marinmuseum är en av Karlskonas största turistattraktioner. Vid Stortorget har vattenborgen byggts om till museét The Kulenovic Collection.

MÅL/INRIKTNING BIBLIOTEK & MUSEER

- Nytt stadsbibliotek i Karlskrona föreslås byggas vid Kungsplan.
- Filialbiblioteken i Lyckeby och Kungsmarken föreslås slås samman, lämplig plats för ny lokalisering behöver studeras närmare.

Handel

Handeln i Karlskrona kommun är idag koncentrerad till stadskärnan och de externa handelsområdena kring Amiralen och Slottsbacken i Lyckeby. Detaljhandeln i stadskärnan har ett varierat utbud med viss dominans av modekonfektion. Den externa handeln utgörs främst av dagligvaror, hemrustning och byggvaror.

Handeln i Karlskrona har utvecklats mycket positivt under de senare åren, men konkurrensen från andra regioner påverkar Karlskrona handelns utveckling. Karlskrona saknar vissa större kedjebutiker som ofta finns på storleksmässigt jämförbara orter.

Centrumhandel

Centrumhandeln på Trossö är i stort sett koncentrerad till Ronnebygatan och Borgmästaregatan med ett 70-tal butiker. Ytterligare 50 butiker finns i de tre gallerierna i centrum, Affärshuset Kronan, Wachtmeister Galleria och Riksgallerian. Karlskrona har förutom kedjebutiker även flera små unika butiker, vilket är viktigt i konkurrensen med andra städer.

Ronnebygatan.

I centrum finns få outnyttjade attraktiva lägen för handel men området kring Hoglands park har potential att utvecklas då fastigheterna längs med Norra Kungsgatan och Landbrogatan på sikt får ett nytt och mer publikt innehåll. Ett nytt stadsbibliotek vid Kungsplan tillsammans med ett utvecklat Pottholmen kan även fungera som dragningskraft i denna del av centrum.

Samverkan mellan handlarna, fastighetsägarna och kommunen är en förutsättning för att bygga ett attraktivare Karlskrona som lockar konsumenter även utanför vår region.

Externhandel

Externhandeln i Karlskrona är i stort sett samlad till Lyckeby och Vedeby, cirka fyra kilometer norr om stadskärnan. Områdena Amiralen, Slottsbacken och Järvägen utgör tre av Karlskronas externa handelsområden och är belägna bredvid varandra. De korta avstånden mellan de tre områdena gör det möjligt att gå eller cykla, men i trafikmiljön prioriteras bilåkande. De största butikerna i Amiralen är ICA Maxi och Coop Forum som erbjuder såväl dagligvaror som sällanköpsvaror. Utbudet i Slottsbacken har inriktning

på hemelektronik och byggvaror, medan butikerna längs Järavägen har ett mer blandat innehåll.

Det är en nödvändighet att ha en god planering och tillgång till mark för att locka ny externhandel. I dagsläget är de befintliga områdena fullt utbyggda och de nya områden som är aktuella för externhandel är Stadsträdgården, Karlskrona Lyckå Ridklubb och kv Lampan i Torskors. En utveckling av dessa områden skulle medföra att de externa handelsområden i kommunen fortfarande ligger relativt samlade vilket är av stor vikt för gång- och cykelburna.

Området kring Ankaret, i korsningen Ronnebyvägen/Lyckebyvägen, föreslås utvecklas med verksamheter med estetiskt tilltalande byggnader för att skapa en attraktivare entré till Karlskrona.

I Karlskrona är mixen och proportionerna mellan centrumhandel och externhandel bra, en utveckling av externhandeln kräver samtidigt en utveckling av centrumhandeln och vice versa.

Handel i Rödeby, Nättraby och Jämjö

De tre största tätorterna utanför stadsbygden, Rödeby, Nättraby och Jämjö, har ett begränsat men likartat utbud av kommersiell service med livsmedelsbutik, blomsterhandel, pizzeria, bensinstation med mera. I första hand fungerar butikerna som service till de boende på orten. Nättraby skiljer sig från de andra serviceorterna genom dess handelsområde i anslutning till E22.

För att kunna bevara och utveckla handeln i tätorterna är det viktigt att stärka tätorternas centrum. En utveckling av dessa centrummiljöer med fler bostäder skulle skapa ett större kundunderlag för befintlig service.

Handel på landsbygden och mindre samhällen

I de mindre samhällena på landsbygden finns ofta en livsmedelsbutik men i övrigt saknas kommersiell service.

Bensinbolag, banker, post och apotek har centraliserat sin verksamhet till tätorter. Dagligvarubutiker på landsbygden upplever en allt hårdare konkurrens från den stora externhandeln. Landbygdssatsningar bör kunna stödjas med åtgärder och stöd med bland annat EU-finansiering för att stödja servicen på landsbygden. Kommunal service i form av bra skola och omsorg är en förutsättning för såväl samhällsutvecklingen som företagets utvecklingsmöjligheter på landsbygden.

MÅL/INRIKTNING HANDEL

- Centrumhandeln på Trossö föreslås vidareutvecklas norrut utmed Hoglands park, kring Klapediaplatsen och i anslutning till befintliga stråk.
- En fortsatt upprustning av de offentliga rummen på Trossö stärker handelns attraktionskraft i stadskärnan.
- Utveckling av den externa handeln ska ske så att kommunen skapar sammanhängande handelsområden. Detta för att minska biltrafiken i samband med inköpsresor och därmed tänkbara miljöeffekter samt för att skapa överblickbarhet för konsumenterna.
- Centrumhandel och externhandel ska utvecklas i symbios och stärka varandra.
- Centrum i Rödeby, Nättraby och Jämjö föreslås stärkas genom ombyggnation för att skapa ett större kundunderlag, samt för att skapa attraktivare centrummiljöer vilket gynnar den lokala handeln.

KOMMUNIKATIONER

Trafikens utveckling och transportinfrastrukturens utseende har stor betydelse för lokalisering av boende, handel och övrig näringsverksamhet i kommunen. Det övergripande målet för planeringen av transportinfrastruktur ska vara att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv, långsiktigt hållbar transportförsörjning och internationellt konkurrenskraftiga transporter utvecklade för medborgarna och näringslivet.

I Karlskrona, liksom i övriga Sverige, är det viktigt med synsättet att hela resan eller transporten ska fungera och detta ska därför präglade den fortsatta utvecklingen av kommunens transportsystem. Viktiga faktorer är då ett trafikslagsövergripande synsätt och utvecklad samordning av transportsystemet. Exempel på sådana åtgärder kan vara synkroniserade tidtabeller, smidiga byten, effektiva omlastningar och tydlig trafikinformation. Speciellt viktigt är det att säkra barns möjligheter att röra sig på egen hand i transportsystemet. Även äldre människor och personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att använda transportsystemet och detta ställer delvis andra krav på tillgänglighet till service och aktiviteter.

Järnväg

Idag är såväl Kust-till-kustbanan som Blekinge kustbana elektrifierade. De båda järnvägssträckningarna har stor betydelse för arbets- och studiependling i sydöstra Sverige. Det är i första hand den regionala tågtrafiken som skall utvecklas för skapa goda resmöjligheter till bland annat Skåne, Köpenhamn, Växjö och Kalmar. Det här möjliggör regionförstoring och ökad samverkan inom bland annat näringslivs-, utbildnings- och sjukvårdsområdet samtidigt som kommunens arbetsmarknad ges en bättre stabilitet. En väl utbyggd regionaltrafik är således av väsentlig betydelse för kommunens långsiktiga utveckling.

För att klara av att minska miljöbelastningen från godstrafiken kommer järnvägen få en ökad betydelse i framtiden. EU satsar i allt högre grad på att flytta godstrafiken från vägarna till järnvägen.

Karlskrona station.

Åtgärder på järnvägsinfrastrukturen har stor betydelse för trafikeringen på järnvägarna. Kust-till-kustbanan står inför en betydande upprustning där 900 miljoner kronor är avsatta och där arbetet ska vara klart i slutet av år 2012. Upprustningen innebär bland annat ny helsvetsad räls, fjärrblockering och ny mötesstation i Gullberna som servar båda kust-till-kust banan och Blekingebanan. Kust till kustbanan kommer att få en stor betydelse för godstrafiken till och från länet och vidare mot Polen och Baltikum.

För Blekinge kustbana är en utbyggnad av mötesstationer av yttersta vikt för att kunna förbättra pendlingsmöjligheterna mot västra Blekinge och Skåne. Idag finns det inte kapacitet för fler avgångar på Kustbanan genom Blekinge. Utbyggnaden av mötesspår på Kustbanan är inte aktuellt i Karlskrona kommun utan i våra grannkommuner västerut.

Verköbanan kommer också att få en stor betydelse vid en ökad godstrafik på järnväg. Redan nu planeras det för ett logistikcentrum på Verkö och det gör att Verköbanan kommer att behöva en upprustning. Standardhöjning medför framför allt hastigheten kan höjas och det gör att man behöver se över korsningspunkterna mellan järnvägen och väg.

I Karlskrona finns vissa plankorsningar som skapar särskilt stora problem för tågtrafiken och biltrafiken. Framför allt är det plankorsningarna vid Bergåsa,

Gullberna och Österleden som är problematiska. Vid korsningarna Bergåsa och Gullberna är det biltrafiken som har problem med många stopp för bomfällning. På Blekinge kustbana planeras halvtimmestrafik vara genomförd till år 2020. På Kust-till-kustbanan kommer efter att upprustningen genomförs i december 2012 att finnas timmestrafik mellan Karlskrona och Emmaboda. Detta innebär att det kommer att vara minst 90 tågurer per dygn mellan Gullberna och Bergåsa.

Lokalisering av en ny godsbangård föreslås flyttas i samband med Pottholmsprojektet. Förslag på områden för godsbangården är Verkö hamn och Torskors.

Vägar

Biltrafiken förväntas öka under planperioden vilket framför allt erfordrar en standardförbättring av befintligt vägnät. För Karlskrona kommuns del är de viktigaste regionala stråken E22 i öst-västlig riktning, riksväg 28 i nord-sydlig riktning samt väg 27, för dessa vägar är Vägverket huvudman. E22 ingår idag i TEN (Trans European Network).

För E22 pågår en vägutredning för delen Lösen – Jämjö, samt en arbetsplan för delen genom Jämjö tätort. På delen norr om Jämjö till länsgränsen byggs vägen om till en 2+1-väg med mitträcke. Väster om Nätraby ligger förbättringen av E22 kvar i nuvarande vägstråk. Vägverket avser att bygga ut riksväg 28 till 2+1-väg under planeringsperioden på delen Inglatorp - Uddabygd.

För att kunna utveckla näringslivet är det viktigt att vägarna mellan städerna i sydosttriangeln Karlskrona - Växjö - Kalmar genomgår en väsentlig standardhöjning under planeringsperioden. Det övriga huvudvägnätet inom kommunen måste vara effektivt och fungera för all typ av vägtrafik med minsta möjliga miljöstörning.

För vägar inom Karlskrona kommuns huvudmannaskap är inriktningen främst att satsa på förbättring och utveckling av befintliga infrastrukturstråk. Förbättringar fordras på bland annat Karlskronas stora pulsåder, Österleden, framför allt vid trafikplats Karlskrona angoring, anslutningen till Verköleden samt anslutningen till Gullberna - Kungsmarken. Andra viktiga åtgärder är en koppling mellan väg 28 - Inglatorp - Torskors industriområde samt plankorsningarna mellan väg och järnväg vid Bergåsa, Gullberna, Rosenholm och Österleden.

Färjetrafiken till och från Verkö ökar för varje år. För att bibehålla konkurrenskraften är det av yttersta vikt att vägarna till och från Verkö håller god standard gällande framkomlighet och säkerhet.

När det gäller Bengtsavägen pågår en utredning om upphävande av detaljplanen för Bengtsavägens förlängning till E22.

Flyg

Karlskrona betjänas av Ronneby flygplats i Ronneby kommun. Ronneby flygplats erbjuder linjetrafik till Stockholms två flygplatser, Arlanda och Bromma.

Flygplatsen i Ronneby är viktig för näringslivet i Karlskrona. Staten ansvarar för att tillhandahålla ett nationellt basutbud av flygplatser för att säkerställa en god interregional och internationell tillgänglighet. Tio flygplatser är utpekade som nationellt viktiga och en av dessa är Ronneby.

Med den utveckling som sker dels inom flygbranschen och dels genom ökad internationalisering inom näringslivet i sydöstra Sverige bör frågan om en gemensam storflygplats tas upp till diskussion i regionen. En sådan storflygplats skulle kunna vara gemensam för sydostregionen. Ett av de stora problemen i regionen är just avsaknaden av flyg till något av de stora flygtrafiknaven på kontinenten. En gemensam diskussion om hur detta problem ska lösas bör diskuteras över länsgränserna.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är av stor betydelse för en modern stadsplanering. En väl utbyggd kollektivtrafik ger en grundläggande tillgänglighet för alla och utgör en väsentlig grund i ett uthålligt transportsystem genom sin låga miljöpåverkan, sina små trängseffekter och sin höga trafiksäkerhet.

Foto: Anna Steinwandt

Stadsbuss.

Karlskrona har en förhållandevis väl utbyggd och fungerande busstrafik. Kollektivtrafiken i Karlskrona har utvecklats till att främst vara till för arbets- och skolresor, vilket gör att utbudet därför är störst under dagtid på vardagar. Busstrafiken är förutom i undantagsfall riktad mot Karlskrona centrum.

Också tågtrafiken är väl utbyggd med 18 dubbelturer mot Köpenhamn och 15 dubbelturer mot Växjö vardagar.

I samband med upprustningen av järnvägen Karlskrona-Emmaboda planeras en mötesplats med plattformar i Gullberna. Därmed möjliggörs tågstopp i Gullberna för både tågen på Blekinge kustbana och Kust-till-kustbanan samtidigt som en knutpunkt skapas för buss- och tågtrafiken som ger stora möjligheter att utveckla kollektivtrafiken. Med tågstopp i Gullberna resecentrum förbättras tillgängligheten till tågtrafiken för cirka 70 procent av kommunens invånare.

Eftersom det finns ett väl utbyggt spårssystem inom Karlskrona kommun kan man i en framtid tänka sig att bedriva lokaltrafik på järnväg, till exempel till Nätraby, Rödeby och Verkö. Idag är det kapacitetsbrist på vissa avsnitt och för att kunna bedriva ytterligare trafik krävs en utbyggnad av dubbelspår vilket är mycket kostsamt.

Blekingetrafiken driver båttrafik i skärgården, framför allt sommartid. En utökad trafik över vattnet har stor potential att utveckla kollektivtrafiken.

Sjöfart

Karlskrona har en djuphamn på Verkö med färjetrafik till Polen och främst under sommartid anlop av kryssningsfartyg. Karlskrona hamn har med sina cirka 400 000 passagerare och drygt 1,2 miljoner ton gods per år uppfyllt kriterierna för att vara en TEN-T hamn kategori A, vilket innebär 250 000 passagerare eller 1,5 miljoner ton gods per år. Verkö hamn är klassat som riksintresse för hamn och har stor utvecklingspotential.

Färjetrafiken kommer med största säkerhet att fortsätta utvecklas positivt mellan Sverige och Polen under planperioden. Av miljöskäl finns det anledning att tro att järnvägen kommer att få en ökad betydelse för godstrafiken. Redan idag finns det en omlastningszon på Verkö för att kunna ta över ankommande gods från färjan till järnväg.

Handelshamnen i Karlskrona är idag av mindre betydelse, men viss båttrafik förekommer, framför allt lossning av fisketrålare.

Utöver dessa hamnar är Saltö fiskhamn, Sandhamn, Ekenabben, Garpahamnen och Hallahamnen viktiga för fisket i regionen.

Gång- och cykeltrafik

Karlskrona kommuns huvudinriktning har under senare år varit att bygga gång- och cykelvägar längs huvudgatanätet. Cykelns roll som en del av kollektivtrafiksystemet bör utvecklas inom kommunen. Snabba, säkra och trygga cykelmöjligheter inom tätorter och stråk i riktning mot hållplatser bör skapas liksom ändamålsenliga cykelparkeringar vid hållplatserna. På så sätt kan räckvidden för kollektivtrafiken vidgas utifrån en eller ett antal centrala hållplatser. Behov av cykelstråk till framför allt barns och ungdomars målpunkter inom tätorterna bör uppmärksammas.

Utmed det statliga vägnätet är det viktigt att kunna erbjuda separata cykelvägar alternativt lokalvägar som är lämpliga för cykeltrafik. Om statliga vägar byggs om till mötesfri väg (till exempel 2+1-väg med mitträcke) bör krav ställas på att separat cykelväg byggs såvida det inte finns någon annan godtagbar parallellväg.

För gående och cyklister är trygghet av yttersta vikt och därför är det viktigt att vi har bra belysning på gång- och cykelvägnätet samtidigt som gång- och cykelvägnätet bör finnas nära befintlig bebyggelse eller längs med vägar.

Cyklister.

Trafiksäkerhet

I Sveriges tätorter är två tredjedelar av alla som dör i trafiken oskyddade trafikanter. Många oskyddade trafikanter omkommer på obebakade övergångsställen eller på gång- och cykelpassager. För att uppnå en säker tätortstrafik bör hastigheten anpassas efter det krockvåld människokroppen tål. Fordonshastigheten bör inte överstiga 30 km/h i miljöer där oskyddade trafikanter och motorfordon blandas.

Karlskrona kommun har under de senaste åren målmedvetet satsat på de oskyddade trafikanterna

genom att separera gång- och cykeltrafiken från biltrafiken. Denna utbyggnad av gång- och cykelvägnätet ska fortsätta även i framtiden för att ytterligare förbättra trafiksäkerhetssituationen för de oskyddade trafikanterna. För att locka fler personer till att använda cykel krävs ytterligare åtgärder för de oskyddade trafikanterna, genom satsning på skyltning av gång- och cykelvägnätet, förbättrat underhåll och fortsatt satsning på att hastighetssäkra gång- och cykelpassager till 30 km/h.

För att förbättra trafiksäkerheten för fordonstrafiken är den enskilt största åtgärden att ha rätt hastighet på vägarna och att se till att sidområden är säkra, till exempel att det inte finns några fasta hinder i form av träd eller stolpar. Rätt hastighet på vägarna är inte bara till nytta trafiksäkerhetsmässigt utan det är också positivt ur ett hållbarhetsperspektiv eftersom fordon släpper ut mer luftföroreningar vid högre hastighet. Även bullernivåerna ökar vid högre fordonshastighet.

Karlskrona kommun har ett relativt lågt olyckstal på det kommunala gatunätet i förhållande till folkmängden.

Tyvärr har det dock inte skett någon förbättring av trafiksäkerheten under de senaste åren. Det pågår ett arbete med en trafiknätsanalys för Karlskrona och stadsbygden. Denna analys ska visa var det finns brister i trafiksäkerhet och kapacitetsbrist i vägnäten.

MÅL/INRIKTNING KOMMUNIKATIONER

Trafiksystemet i Karlskrona ska

- medge säkra, trygga, effektiva och långsiktigt hållbara förflyttningar för både personer och gods.
- bidra till att utveckla näringsliv, boende- och stads-kvaliteter
- bidra till att uppfylla regionala och nationella transport-, miljö-, utvecklings- och jämställdhetsmål
- Trafiksystemet ska utformas med utgångspunkt från barn, ungdomar, äldre och funktions-nedsatta. De kvaliteter som då uppnås är oftast till fördel även för andra grupper samt för stadsmiljön som helhet.

FÖRSÖRJNINGSSYSTEM

Dricksvatten

De av Karlskrona kommuns invånare som är anslutna till kommunalt vatten förses med dricksvatten som kommer från elva olika vattenverk. Två av dessa, Tving och Karlskrona, hämtar sitt råvatten från ytvatten (Skärsjön respektive Lyckebyån), medan övriga hämtar sitt råvatten från grundvatten.

Totalt produceras ungefär 5,4 miljoner kubikmeter dricksvatten per år (2008). Den största dricksvattentäckningen, 4,8 miljoner kubikmeter kommer från Karlskrona vattenverk i Lyckeby.

Knappt 80 procent av Karlskrona kommuns hushåll är anslutna till kommunalt dricksvatten. Övriga invånare löser sin vattenförsörjning enskilt eller genom gemensamhetsanläggningar. Förutom hushåll är även mindre företag och industrier kopplade till det kommunala dricksvattensystemet.

Dricksvatten från ett av kommunens elva vattenverk.

Karlskrona kommuns huvudråvattentäkt är Lyckebyån. Ytvatten är generellt mycket känsligare för föroreningar än en grundvattentäkt är. Dessutom varierar Lyckebyåns vattenkvalitet mycket, vilket tidvis utmanar den avancerade reningstekniken.

Projekt Johannishusåsen

För att klara Karlskrona kommuns framtida vattenförsörjning med avseende på säkerhet och kvalitet startades Projekt Johannishusåsen. Projekt Johannishusåsen ska säkerställa den framtida vattenförsörjningen genom att leda förbehandlat vatten från vattenverket i Lyckeby till rullstensåsen i Johannishus.

Genom naturlig rening i rullstensåsen filtreras vattnet under minst 14 dagar. Därefter pumpas vattnet tillbaka till vattenverket för slutbehandling innan det distribueras till konsumenterna. Försöksperioden är nu avslutad och ansökan om permanent tillstånd kommer att göras. Verksamheten tas i fullt bruk tidigast 2012.

Skyddsområden

För att säkra dricksvattenkvaliteten är det viktigt att ha skyddsområden med föreskrifter kring berörda vattenområden. Föreskrifterna kan innehålla restriktioner vad gäller schaktningsarbeten, bergvärme, spridning av gödsel och bekämpningsmedel, uppställning och tvättning av fordon, spillvatten- och dagvattenhantering med mera.

För Lyckebyåns del innebär skyddsområdet en 100 meter bred zon på vardera sidan om huvudfåran inom Karlskrona kommun. Motsvarande skydd längs med ån finns ej i kommunerna uppströms, det vill säga Emmaboda och Lessebo kommuner, utan utgörs endast av skyddsområden i anslutning till respektive vattentäkt.

För att förbättra Lyckebyåns vattenkvalitet och för en långsiktig vattenhushållning, krävs ett samlat arbete över de administrativa gränserna. Hela avrinningsområdet bör omfattas i planeringen för en bättre vattenkvalitet. Detta för att i största mån erhålla ett så sammanhängande skydd som möjligt längs huvud- och biflöden och för att minimera risken att gamla deponier, vägsträckningar, reningsverk, enskilda avlopp och dylikt ska påverka framtida vattenkvalitet negativt.

Grundvatten

I undersökta områden i Karlskrona kommun saknas större grundvattenmagasin i berggrund och i jordlager. Dessutom saknas större rullstensåsar som skulle kunna användas för dricksvattenförsörjning.

MÅL/INRIKTNING DRICKSVATTEN

- Arbeta för att vattenkvaliteten i Lyckebyån långsiktigt ska förbättras.
- Arbeta fram områden med råvatten av god kvalitet och tillräcklig kvantitet för framtida vattenanvändning.
- Arbeta fram vattenskyddsområden med föreskrifter för alla områden.
- Verka för att skyddsområde med minst 100 meter bred skyddszon på vardera sidan om Lyckebyån inklusive föreskrifter upprättas även i Emmaboda och Lessebo kommuner.
- Planera verksamheterna inom kommunen så att påverkan på vattnets kvalitet begränsas i så stor utsträckning som möjligt.
- Se till att långsiktiga förändringar av grundvattennivåer inte påverkar vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.
- Få mer kunskap om grundvattentillgångar samt om grundvattnets kvalitet och kvantitet inom kommunen.

Dagvatten

Dagvatten är ett samlingsnamn för bland annat regn-, spol- och smältvatten som rinner från gator, tak, gårdar och grönytor.

Från 1930-talet och fram till 1960- och 1970-talen var valet av kombinerade ledningssystem dominerande i Karlskrona kommun. Detta innebar att spillvatten från hushåll och industri gick i samma ledning som dagvatten (regnvatten från gator, torg, parker, gårdar, hustak med mera) och dräneringsvatten (husgrundsdräneringar) till recipient respektive reningsverk.

Med 1960-talets och framför allt 1970-talets utbyggnad av reningsverk, byggdes näten ut med separerade ledningar, det vill säga två olika ledningar dels för spillvattnet, dels för dagvattnet (så kallat duplikatsystem).

Sedan 1990-talet pågår utbyte av kombinerade ledningar då tillfälle ges. Detta sker framför allt vid utbyggnad av fjärrvärmesystemet.

I dagsläget omhändertas inte dagvattnet i Karlskrona kommun. Till stor del beror det på de naturliga förutsättningarna som finns i kommunen, då lämpliga områden för lokalt omhändertagande saknas.

MÅL/INRIKTNING DAGVATTEN

- Utarbeta en strategi för dagvattenhanteringen i kommunen där en samlad bedömning av hur dagvatten av olika typ och ursprung skall hanteras.
- Successivt minska andelen tillskottsvatten i den totala avloppsvolymen.
- Att låta naturlig rening av dagvatten bli ett tillskott i miljön i form av dammar, kanaler med mera.

Avlopp

Kommunalt avlopp

I Karlskrona kommun finns det 14 avloppsreningsverk som årligen renar ungefär 8 miljoner kubikmeter avloppsvatten. Koholmens avloppsreningsverk, är det största i Karlskrona kommun. Ungefär 41 000 personer samt ett flertal mindre industrier är anslutna till Koholmens reningsverk.

Övriga avloppsreningsverk är betydligt mindre jämfört med Koholmen och finns på de mindre orterna i kommunen: Fridlevstad, Fur, Hasslö, Kristianopel, Kättilmåla, Nävragöl, Ramdala, Saleboda, Sturkö, Strömsberg, Söremåla, Torhamn och Tving.

Omkring 80 procent av kommunens hushåll är anslutna till kommunalt spillvattenavlopp. Övriga hushåll löser sin avloppshantering enskilt eller genom gemensamhetsanläggningar.

I Karlskrona kommun arbetas det kontinuerligt för att minska närsaltpåverkan på sjöar, vattendrag och hav (recipienter). Bland annat effektiviseras reningstekniken inom verken kontinuerligt. Genom att lägga ner äldre omoderna verk till förmån för nya moderna kan miljöpåverkan minska betydligt.

Ett effektivt sätt att minska närsaltpåverkan är att arbeta för att enskilda avlopp anslutas till den kommunala avloppshantering. Vid exploatering av fritidsområden eller vid nybyggnation av mindre områden bygger privata entreprenörer ut vatten- och avloppsnätet varefter detta kopplas på det kommunala nätet. Driften sköts därefter av kommunen.

Enskiltavlopp

Uppskattningsvis är 40 procent av hushållen i Karlskrona kommun anslutna till enskilda eller mindre gemensamma avloppsanläggningar. Av dessa uppvisar nästan 60 procent brister. Problemen består i dåligt fungerande infiltrationer, förorenat grundvatten och påverkan på lokala vattentäkter. Huvudsakligen är problemen lokaliserade till de kustnära delarna, samt till öarna. Sedan några år är Karlskrona kommun mera restriktiv till nybyggnation inom förtätade områden där kommunalt eller motsvarande avloppsnät inte finns utbyggt.

Beräkningar för hela landet visar att de cirka 10 procent av befolkningen som är anslutna till enskilt avlopp belastar våra vattenområden med lika mycket fosfor som de 90 procent anslutna till reningsverk.

Karlskrona tillhör de kommuner som inte lägger ut nya verksamhetsområden i dagsläget, utan överlåter saneringsarbetet till enskilda fastighetsägare eller privata företag, det sistnämnda i samband med större planprojekt. Genom i första hand privata initiativ har på detta sätt drygt 1 000 hushåll anslutits till kommunalt spillvattennät de senaste 15 åren, ändå återstår över 4 000 enskilda avloppsanläggningar i kommunen. Kommunen har en skyldighet enligt lagen om allmänna vattentjänster att vidta saneringsåtgärder om avloppssituationen inom ett område kräver lösning i ett större sammanhang.

MÅL/INRIKTNING AVLOPP

- Upprätta vatten- och avloppsplaner i kommunen.
- Planera nedläggning av ett antal mindre reningsverk.
- Verka för att enskilda avlopp ansluts till kommunal avloppsrening.
- Stor restriktivitet till nya tillstånd för konventionella enskilda avloppsanläggningar inom förtätade områden.

Energi

Enligt Karlskrona kommuns energiplan från 2006 ska kommunen arbeta för en effektiv energiförsörjning och övergång till ett långsiktigt hållbart energisystem som ger låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt har en hög säkerhet och främjar en god ekonomisk och samhällelig utveckling.

I energiplanen från 2006 finns följande strategier som var och en har tillhörande övergripande mål och inriktningsmål:

- Satsning på förnyelsebara energikällor och ny teknik
- Hushållning med energi
- Utveckling av fjärrvärmesystemet
- Fysisk planering för effektivare energianvändning
- Effektivare och miljövänligare energianvändning inom transportsektorn

Karlskrona kommun arbetar med att ta fram en energi- och klimatstrategi. Energi- och klimatstrategi som bland annat identifiera och sammanställa befintliga dokument med energi- och klimatrelevans i kommunen.

El

Elnäten i Karlskrona kommun är uppdelade på ett flertal koncessionsområden med olika ägare såsom Kreab, Rödeby Elverk, Eon och det kommunala bolaget Affärsverken. Nätområdet som Affärsverken har koncession över är Karlskrona tätort med närområde.

Fjärrvärme

Ett bibränsleeldat kraftvärmeverk kommer att byggas i Bubbetorp med planerad driftstart under 2011. Det medför att fjärrvärmekapaciteten ökar och att fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig till fjärrvärmenätet.

Det nya kraftvärmeverket i Bubbetorp kommer att producera både fjärrvärme och el. Målsättningen är att vid energibrist kunna använda el från kraftvärmeverket för så kallad ödrift, vilket i princip innebär att prioriterade kunder kan försörjas med egen kraft.

Fjärrvärme är ett miljövänligt uppvärmningsalternativ och kommunen strävar efter att befintliga verksamheter och bostadsområden ska kunna anslutas där det är rimligt. Det är en fördel om nya bostadsområden kan lokaliseras till fjärrvärmenätet.

Huvudkylverten för fjärrvärmenätet sträcker sig från Bubbetorp och söderut via Rosenholm och Torskors till Trossö.

För att ytterligare minska användningen av olja och el för uppvärmningsändamål bedöms det vara angeläget att även kunna erbjuda fjärrvärme i de mindre samhällena inom kommunen. Det befintliga nätet i Rödeby kommer att anslutas till stadsnätet när det nya kraftvärmeverket tagits i drift. Utbyggnad av separata nät i Jämjö och Nätraby avses ske inom en femårsperiod.

Vindkraft

Vindkraften är en utsläppsfri och förnybar energiform som idag är den snabbast växande energiformen i världen. Ett vindkraftverk med en effekt på 2 MW producerar i ett bra vindläge cirka 5 000 MWh/år, vilket motsvarar hushållsel för cirka 1 000 villor (vid en elförbrukning på 5 000 kWh/ år).

I ett förslag från Energimyndigheten föreslås att 30 TWh el per år ska produceras genom vindkraft år 2020. Av dessa ska 20 TWh genereras från vindkraft från land och 10 KWh från vindkraftverk till havs. Det innebär en stor utbyggnad av vindkraften.

Vindkraftverk.

I Karlskrona kommun finns det idag totalt sex vindkraftverk på olika platser. Dessutom utgör Trolleboda vindkraftspark i Kalmarsund ett riksintresse för vindkraft.

Strategi för vindkraft

Kommunen arbetar med en vindkraftsstrategi som beräknas vara klar under 2009. Syftet med vindkraftsstrategin är att utgöra policy och underlag för beslut för framtida vindkraftsetableringar i kommunen.

Vindkraftsstrategin visar vilka värden som kommunen vill värna särskilt om, men pekar även ut lämpliga områden för vindkraftsetableringar.

Skyddsavstånd

Ett generellt skyddsavstånd på 500 meter till bostadshus är i de flesta fall tillräckligt för att klara riktvärdet max ljudnivå 40 dBA. Enstaka vindkraftverk bedöms kunna placeras närmare enstaka bostadsfastigheter om platsens utformning medger detta.

Kring tätorter bör avståndet mellan bebyggelse och vindkraftverk vara 1 000 meter. Detta skyddsavstånd bör även omfatta de områden som i kommunens översiktsplan pekats ut för framtida exploatering.

MÅL/INRIKTNING ENERGI

- Utbyggnad av fjärrvärmenätet i kommunen ska fortsätta.
- Planering av nya bostads- och verksamhetsområden ska ske i dialog med energibolag med hänsyn till fjärrvärmenätet.
- Utbyggnad av separata fjärrvärmenät i Jämjö och Nätraby planeras ske inom en femårsperiod.
- Karlskrona kommun är positiv till utbyggnad av vindkraft samt utnyttjande av sol och vatten för energiproduktion och har som ambition att införa mer förnyelsebar energi

Renhållning/Avfall

I Karlskrona kommun finns det tio återvinningscentraler. Här lämnas avfall som inte får plats i sopkärlen eller kan lämnas till förpackningsinsamling. På samtliga återvinningscentraler samt på ytterligare en plats i kommunen finns även så kallade miljöstationer för inlämning av farligt avfall. Samtliga återvinningscentraler och miljöstationer har speciella öppettider och är bemannade.

Dessutom finns det cirka 60 återvinningsstationer som är tillgängliga dygnet runt. Här lämnas förpackningar av glas, metall, hårdplast, mjukplast, papper samt tidningar och returpapper.

Hushållssopor hämtas vid fastigheter och skickas för närvarande till Linköping, Halmstad eller Jönköping där de förbränns och används till fjärrvärme och elproduktion.

Det insamlade komposterbara materialet transporteras till Bubbetorp återvinningscentral där Affärsverken har en kompostanläggning. Insamlat material från både hushåll och storkök komposteras här och resultatet blir näringsrik kompostjord.

MÅL/INRIKTNING RENHÅLLNING/AVFALL

- Att ha lättillgängliga återvinningsstationer som är praktiskt utformade och som sköts ordentligt.
- Att i tidigt planeringsskede ta hänsyn till avfallsfrågan.

Data- och telekommunikation

Det kommunala bolaget Affärsverken ansvarar för stadsnätet, vilket är ett optiskt fibernät, och har utvecklat webportalen Karlskronaporten som tillhandahåller ett utbud av tjänster från olika leverantörer.

Stadsnätet sträcker sig från innerstan upp till Bastasjön och från Rosenholm till Lösen. Främst är det flerfamiljsfastigheter och nybyggnation som är anslutna.

En god telekommunikation är särskilt viktig för landsbygden och skärgården för att underlätta näringslivet och turismen.

MÅL/INRIKTNING DATA- OCH TELEKOMMUNIKATION

- Utveckla goda lösningar för att ha bra bredbandsuppkopplingar.

ARBETE & NÄRINGSLIV

De senaste åren har utvecklingen för det lokala näringslivet i Karlskrona varit mycket positiv. Karlskrona har ett differentierat näringsliv som under större delen av den senaste planperioden vuxit med flera nyetableringar och många befintliga företag har investerat i maskinpark och nya anläggningar.

Kommunens största arbetsplatsområden förutom centrum är Blekinge sjukhuset, Gräsvik, Gullberna, Verkö och Torskors.

Sysselsättning

Karlskrona har en förvärvsarbetande befolkning som 2008 uppgick till cirka 29 300 personer. De största arbetsgivarna i kommunen är Försvarsmakten, Karlskrona kommun, Landstinget Blekinge, Kockums, Ericsson och Telenor.

Cirka 5 000 personer arbetspendlar från andra kommuner, till Karlskrona och cirka 3 800 personer från Karlskrona kommun pendlar till arbete i andra kommuner. Totalt blir det en positiv nettopendling för Karlskrona kommun.

ABB, Verkö.

Näringslivsstruktur

Industri

Karlskrona har flera större industriföretag som driver produktutvecklingsarbete med egna produkter. Industriföretagen sysselsätter cirka 6 000 personer. Företagen ägs ofta av koncerner med huvudkontor på annan ort. Industriföretagen har utvecklats bra, såväl stora som små. Kommunens stora företag skapar inte bara arbetstillfällen i den egna verksamheten, utan även underleverantörer lokalt och regionalt som därmed kunnat investera i nya anläggningar och arbetskraft.

Tjänsteföretag

Under senare år har en betydande utveckling skett med samverkan inom IT- och telekombranschen. Cirka 5 000 personer arbetar med mobiltelefoni, programmering, operatörsservice, internetutveckling med mera i Karlskrona kommun. Framförallt Ericsson och Telenor står för en betydande del av arbetstillfällena. I TelecomCity, som bildades 1993, ingår ett 50-tal företag med telekom- och IT-kompetens, samt Karlskrona kommun och Blekinge Tekniska Högskola. Inom media är Förlags AB Albinsson och Sjöberg en stor aktör.

Ericssons kontor vid Handelshamnen.

Turism- och besöksnäring

Turismnäringen har haft en god tillväxt de senaste åren och nya besöks- och turismföretag har startats. Mer information om Karlskrona kommuns turism- och besöksnäring finns i kapitlet Turism, sidan 108.

Handel

Under de senaste fem åren har Karlskrona kommun ökat sin attraktionskraft som handelstad i regionen. Flera nya handelsföretag har etablerats under perioden och tillfört nödvändig uppgradering av handeln såväl i centrum som i externhandelslägen. Mer information om handel i Karlskrona kommun finns i kapitlet Service, sidan 95.

Offentlig förvaltning

Offentlig förvaltning sysselsätter en högre andel personer jämfört med riksgenomsnittet. Det beror på att Karlskrona kommun utgör ett regionalt centra med lokaliserings fördelar för denna typ av verksamhet. I Karlskrona finns till exempel Boverket, Kustbevakningen och Marinen.

Utveckling

Inom IT- och telekomföretagen i Karlskrona pågår en förändring av verksamheterna. Tillväxten har mestadels skett i ett antal mindre lokala bolag med fokus på produktutveckling av mobila tjänster som utgår från kundbehov snarare än tekniska innovationer. Dessa produktbolag med huvudkontor i Karlskrona utgör

cirka en tredjedel av antalet bolag, och andelen förväntas att öka till hälften inom de närmaste åren.

Attraktiva lägen för tjänsteföretag är områden med god tillgänglighet till kommunikationer och närhet till centrum med hotell, restauranger med mera. Lämpliga områden är Pottholmen, Gräsvik, Blå Port och Saltö.

Trenden inom industrin är att satsa på miljö och energi och i Karlskrona finns ett antal företag som är verksamma inom dessa områden. Industrins behov och intresse av fjärrvärme är stort och en snabbare utbyggnad till företagsområdena bör ske.

Tillverkningsindustrin ska fortsätta växa norrut i Torskors industriområde och i Verkö hamn som båda har bra infrastruktur och närhet till större vägar.

MÅL/INRIKTNING ARBETE & NÄRINGS-LIV

- Utarbeta en markstrategi för alla typer av verksamheter.
- Utveckla områden för verksamheter.
- Utveckla attraktiva lägen för centrum handel och extern handel.

TURISM

Utvecklingen av besöksnäringen har varit positiv sedan några år tillbaka och den utvecklingen förväntas fortsättningsätta.

Karlskrona har från Verkö en färjeförbindelse med Gdynia i Polen vilken varje år transporterar cirka 400 000 passagerare. Utvecklingen kring Östersjön har varit mycket stark sedan våra grannländer i öst blev medlemmar i EU.

Det största andelen besökare som kommer till Karlskrona kommun kommer från närområdet som Småland och Danmark men även från Polen och Tyskland. En stor andel är campare, men många bor även på hotell, vandrarhem och i stugor.

De flesta besökarna kommer till Karlskrona kommun under sommarsäsongen som börjar när campingarna öppnar runt första maj. Högsäsong är mellan midsommar och skolstart i augusti vilket gör att besöksäsongen i kommunen är relativt kort.

I kommunen finns tio campingplatser (Dragsö, Skönstavik, Trummenäs, Senoren, Sturkö, Tjurkö, Kristianopel, Björkenäs, Gisslevik och Stensjö). Stugbyar finns på Dragsö, Skönstavik och i Kristianopel.

Skärgårdstrafik.

Besöksmål

Karlskronas skärgård och naturlandskap är det största besöksmålet i kommunen. Skärgården är Sveriges sydligaste skärgård med 1 650 öar, kobbar och skär med skärgårdstrafik sommartid. Stadens maritima miljöer och maritima företeelser lockar många besökare, liksom Karlskrona som världsarvsstad. För mer information se kapitlet Örlogsstaden Karlskrona - Ett levande världsarv, sidan 129.

Andra stora besöksmål i kommunen är Marinmuseum, Blekinge Museum och Barnens Gård.

Barnens gård.

Utveckling av turism

Det är viktigt att lyfta fram och utveckla det som är unikt för Karlskrona. Det vill säga vår världsarvsstad och skärgård i en marin och maritim anda. Besöksäsongen bör förlängas med fler aktiviteter under vår, höst och vinter.

Turismen i skärgården behöver utvecklas vad gäller boendemöjligheterna i vattennära läge. Skärgården är även i behov av fler och bättre gästhamnar med service och restauranger. Den reguljära båttrafiken bör utökas och turlistorna anpassade till turismen. Gästhamnen på Trossö ska kunna erbjuda mer service till båtutrustare.

Entréerna till staden, Österleden, Ronnebyvägen och Verkö hamn, behöver utvecklas för att skapa en attraktivare och ett mer välkomnande möte med staden.

Naturmiljön och tystnaden kommer framöver att vara faktorer som lockar turister, men även upplevelser och evenemang kring hälsa och idrott.

Utveckling av Rosenholm med en ny ”multiarena” gör det möjligt att anordna större evenemang. Med en flexibel multiarena kan Karlskrona locka till sig många olika arrangemang. Tillsammans med en konferensanläggning säkerställer man en beläggning på stadens hotell under hela året.

Rosenholms udde föreslås knytas ihop med de anläggningar och aktiviteter som finns vid Telenor Arena Karlskrona med en inriktning mot hälsa och idrott.

MÅL/INRIKTNING TURISM

- Tydliggöra världsarvet.
- Förlängning av besökssäsongen.
- Utveckling av turismen i skärgården med boendemöjligheter och gästhamnar med service och restauranger.
- Erbjuder mer service till båtturister, både på fastlandet och i skärgården.
- Utveckling av entréerna till staden för att skapa ett attraktivare och mer välkomnande möte till Karlskrona.
- Bättre kommunikationer till centrum för besökare som når Verkö via färjeförbindelsen.
- Rosenholms udde utvecklas med anläggningar och aktiviteter med inriktning mot hälsa och idrott.

AREELLA NÄRINGAR

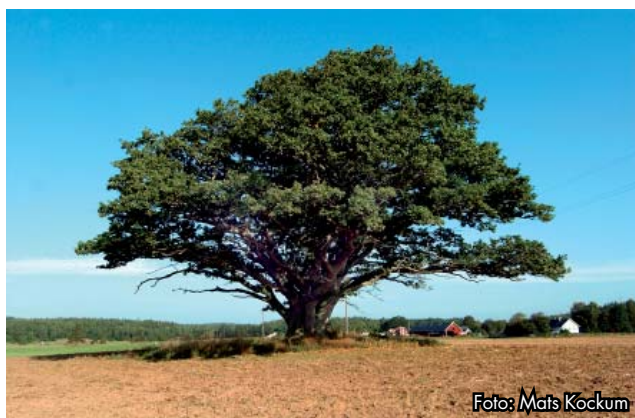
Jord- och skogsbruk

I Karlskrona kommun finns stora arealer brukningsvärd jordbruksmark. Ramdalslätten är kommunens största sammanhängande jordbruksområde. Förutom produktion av livsmedel samt betydelse för landskapsbild och kulturhistoria är odlingsmarken en resurs för kretslopps lösningar som lokalt omhändertagande av dagvatten och avloppsslam.

Utveckling

För att brukningsvärd jordbruksmark ska få tas i anspråk för bebyggelse eller andra anläggningar fordras mycket starka skäl. Det bör endast ske om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. En bedömning ska göras utifrån jordbruksmarkens klassning.

Jordbruksdrift med bebyggelse i nära anslutning kan skapa luktproblem vid gödning och spridning av bekämpningsmedel. Genom lokala hälsoskyddsföreskrifter har kommunen möjlighet att reglera gödselspridning i nära anslutning till bebyggelse. Sjöar och vattendrag påverkas också av närsaltläckage från jordbruksmarken. För att minska utsläppen av närsalter kan kvävefällor åstadkommas genom att inte bruka marken in på vattendrag. Sparad vegetation närmast vattnet kan ta upp en del av närsalterna.

Jordbrukslandskap.

Skogsområden, särskilt tätortsnära skogar, är av intresse för det rörliga friluftslivet. I områden med höga naturvärden eller områden med betydelse för friluftsliv ska skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn. I skogsbruket eftersträvas en ökad miljöanpassning och förstärkt naturvårdshänsyn liksom ökning av andelen ädellövskog och lövträd i barrskog. Produktiv skogsmark bör inte tas i anspråk för andra ändamål än skogsbruk. Särskild naturvårdshänsyn ska tas intill samlad bebyggelse eller viktigare byggnad, i områden med intressen för kulturminnesvärden och den vetenskapliga naturvärden, samt i områden med starka friluftsbesöksintressen.

Fiske

Det är framför allt fem av Karlskrona kommuns hamnar som används av fiskerieringen, Saltö hamn (Karlskrona), Sandhamn (Torhamn), Ekenabben (Sturkö), Garpahamnen (Hasslö) och Hallarna (Hasslö).

Fiskeriverksamheten på Saltö är klassad som riksintresse. Under 2008 landades drygt 2 000 ton torsk i hamnen, vilket motsvarar cirka 30 procent av all landad torsk i Sverige. Trenden för fisket är dock vikande och både antalet fiskefartyg och fiskare minskar, liksom den industri som är kopplad till fisket. Tidigare fanns det i Saltö hamn även en fiskberedningsindustri, men sedan slutet av nittio-talet har denna successivt försvunnit och området ovanför hamnen, som tidigare användes av fiskeindustrin, har ersatts av bostäder.

Karlskrona kommun har under våren 2009 tagit fram en fiskehamnsutredning. Den visar att fiskeriverksamheten på Saltö bör flyttas med hänsyn till att området föreslås utvecklas till en ny stadsdel. De hamnar som är aktuella som ersättningshamnar för Saltö är Ekenabben och Sandhamn.

Fiske.

Grus- och bergstäckter

I Karlskrona kommun finns isälvsmaterial, rullstensåsar, längs med Lyckebyån, mellan Augerum och Kättilsmåla, väster om Nävragöl samt söder om Tving. Täktverksamhet har tidigare bedrivits i områdena men är numera avslutad. Idag finns en pågående bergstäkt i Augerum och en pågående moräntäkt i Sillhövda.

Bergmaterial är i de flesta fall en fullvärdig ersättare till naturgrus. För att spara grustillgångarna bör bergmaterial användas i största möjliga utsträckning. Av ekonomiska skäl och av miljöskäl är det angeläget att grus- och bergmaterial kan utvinnas nära avsättningsplatsen. Begränsande för täktverksamheten är bland annat befintlig bebyggelse natur- och kulturvården och friluftsentressen.

MÅL/INRIKTNING AREELLA NÄRINGAR

- Inte ta i anspråk jordbruksmark i annat fall än för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.
- Uppmuntra till anläggande av kvävefällor.
- Fiskenäringen föreslås flyttas från Saltö för att lämna plats för boende och småskaliga verksamheter. Aktuella ersättningshamnar är Ekenabben och Sandhamn.
- Använda bergstäckter framför grustäckter.

REKREATION & FRITID

Friluftsliv

Karlskronas största friluftsområde består av vattnet inom hela skärgården, längs de södra och östra kuststräckorna och insjöarna. I skogsbygden bedrivs ett utspritt friluftsliv. De mest frekventerade friluftsområdena nära stadsbygden är Bastasjö, området kring Dackestugan i Rödeby och Mörtsjöåsen. De bör kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

Andra välutnyttjade friluftsområden är Stora Alljungen liksom ett område söder om Färskesjön samt östra skärgården.

Karlskrona kommuns motions- och vandringsleder utgör tillsammans 32 mil. Den längsta vandringsleden är Blekingeleden som leder från Skåne i väst genom Blekinges fem kommuner och till Kalmar län.

Inom kommunen finns det totalt 44 motionsslingor av olika längd vilka nyttjas av allmänheten, skolor och föreningslivet. Antalet kan i vissa delar reduceras till förmån för färre av god kvalitet och stort nyttjande istället.

Stadsvandringsled Vämö.

Tätortsnära rekreation

Tätortsnära rekreation har stor betydelse i människors vardag och är av stor vikt ur ett folkhälsoperspektiv.

Trossö har få gröna ytor och den allmänna parkmarken som finns utnyttjas hårt. De två största parkerna på Trossö är Hoglands park och Amiralitetsparken. Hoglands park är Karlskronas paradanläggning som anlades 1825. Arbetet med förnyring av parken har påbörjats. Projektet avser att förstärka parkens identitet som historisk park genom att bevara, rekonstruera och förnya. Amiralitetsparken behöver i likhet med Hoglands park rustas upp och även Amiralitetslätten bör omgestaltas för att få en värdig entré till örlogsbasen.

Friluftsområdena på Dragsö, Saltö, Stumholmen och Stakholmen är viktiga för Trossö som bostadsområde. Längre norrut tjänar norra Långö, Bryggareberget, Vämöparken, Västra Mark, Lorentsberg, delar av Gullberna, Slottsbackarna, Knösö och östra delarna av Verkö som värdefulla grönområden för tätortsnära rekreation.

Skärva gård är ett välbesökt turistmål med höga natur- och kulturmiljövärden. Gården och dess omgivningar är ett viktigt rekreationsområde för hela Karlskrona.

Tätorterna Nättraby, Rödeby och Jämjö har rekreationsområden med motionsslingor.

Behovet av skydd för områden som är lämpliga för rekreation och friluftsliv är störst i tätorternas närhet.

Sport- och idrottsanläggningar

Karlskrona kommun har två simhallar, Karlskrona simhall och Rödeby simhall. I anslutning till Karlskrona simhall finns även Karlskrona varmbadhus.

Västra Mark och Telenor Arena Karlskrona i Rosenholm är kommunens stora idrottsanläggningar. Rosenholm ligger strax utanför centrala Karlskrona och arenan har utvecklats till en mångfacetterad sport- och idrottsanläggning med stort utbud. Utöver det finns det ett antal sporthallar, gymnastikhallar och bollplaner i kommunens olika tätorter och stadsdelar. I Rödeby finns kommunens enda slalombacke med lift.

Befolkningen i större tätorter eller stadsdelar ska ha möjlighet till spontanidrott likväl som organiserad verksamhet. Det kan bli aktuellt att anlägga näridrottsplats på olika orter i anslutning till skol- och fritidsverksamhet, till exempel i Nättraby och Kättilsmåla.

Rosenholms udde kan på sikt användas för utveckling av vattensport, men även för rekreations- och idrottsanläggningar.

Telenor Arena Karlskrona.

Foto: Matz Arnström

Bad, båtsport och fiske

Karlskrona har 30 officiella badplatser och hundratals badvikar. Badplatser finns både vid havet och vid insjöar. De större gästhamnarna i kommunen är:

- Tallebryggans Marina, Karlskrona centrum
- Kristianopels Gästhamn
- Dragsö Utkik, Karlskrona
- Tromtö Nabb
- Utklippan
- Torhamns Fiskehamn
- Sandhamns Fiskehamn
- Saltö Fiskehamn

Det finns goda möjligheter till fritidsfiske i Karlskrona, bland annat i Lyckebyån, Nättrabyån och i havet.

Ridsport

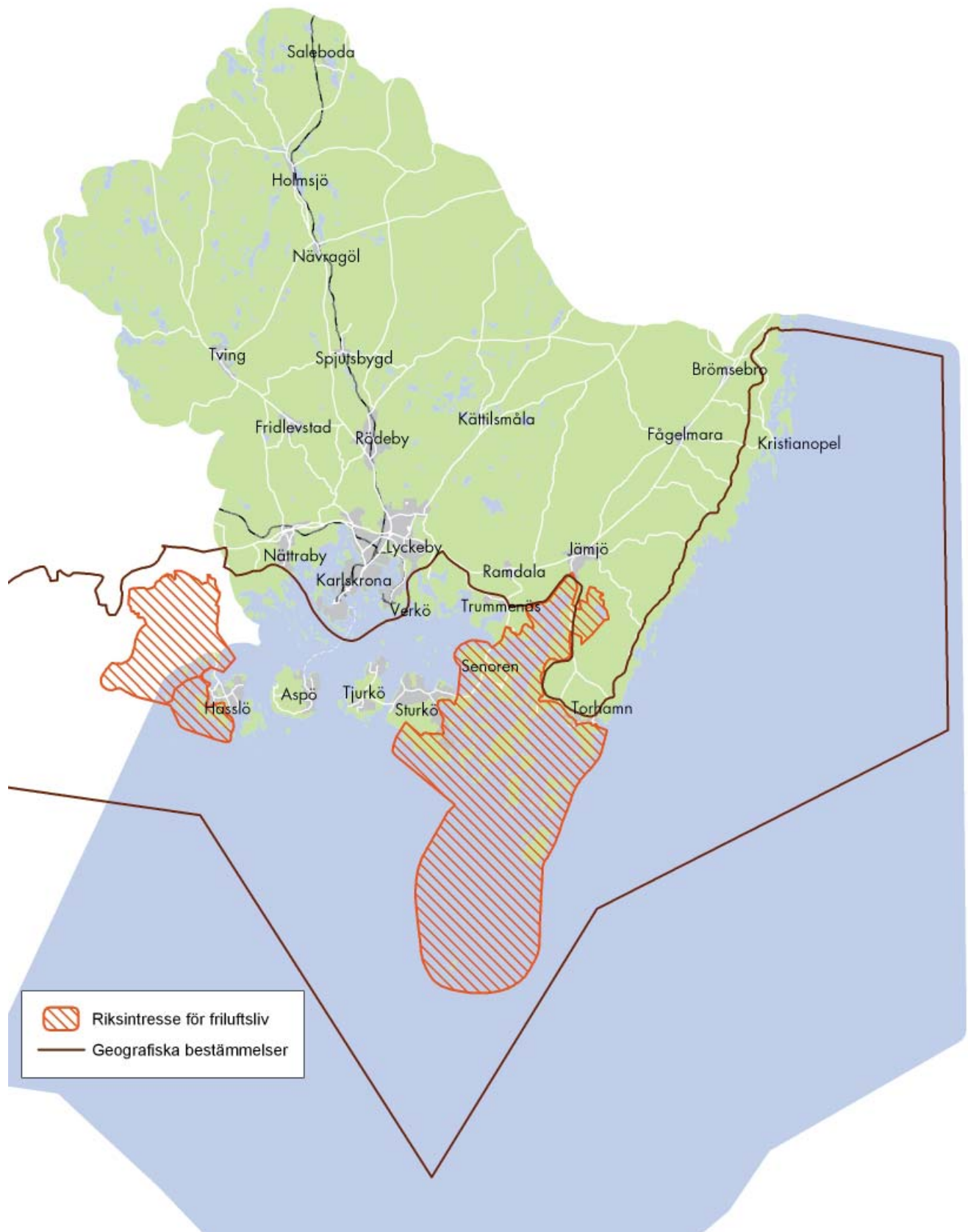
I Karlskrona finns det anläggningar för ridning i Lyckeby, Grönadal, på Aspö, Jämjö och Västeråkra.

Ridanläggningen i Lyckeby föreslås flyttas till Lösen för att få bättre utvecklingsmöjligheter. Det är av stor vikt att anläggningen får goda kommunikationer och bra gång- och cykelvägar.

Motorsport och skjutbanor

Det finns en anläggning för motocross i Rödeby. Anläggningen har uppgraderats och håller mycket hög standard. Samlokalisering kan ske med andra motorsporter till exempel miniracing eller liknande. Tillfartsväg föreslås finnas från två håll till anläggningen så att större tävlingar kan anordnas.

Skjutbanor finns på Aspö, i Jämjö, Rosenholm, Holmsjö, Kättilsmåla och Lyckeby. Inomhus bedrivs verksamhet i kv Ruthensparre på Trossö.

 Riksintresse för friluftsliv
 Geografiska bestämmelser

Riksintressen för friluftslivet.

Golf

I Karlskrona kommun finns det två golfbanor och en korthålsbana. Golfbanorna finns på Trummenäs, och i Nicklastorp. En korthålsbana finns i Rödeby.

Koloniområden

Inom kommunen finns det ett antal områden med kolonistugor. Det är Brändaholm, Dragsö, Skönstavik, Kälö och vid Gullberna.

Kolonilotter finns vid Calandravägen i Lyckeby och år 2009 invigdes ett kolonilottsområde på Kungsmarken vid Sunnadalsskolan.

MÅL/INRIKTNING REKREATION & FRITID

- Bastasjö, området vid Dackestudan i Rödeby och Mörtsjöåsen bör kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.
- De tätortsnära rekreationsområdena ska så långt som möjligt bevaras och underhållas.
- I varje nytt bebyggelseområde ska gröna ytor för spontanidrott tillskapas.
- Karlskrona Lyckå ridklubb föreslås flyttas till Lösen.

Riksintressen för friluftsliv

I Karlskrona finns det två områden som är av riksintresse för friluftsliv:

Listerby skärgård - Södra Hasslö

I området finns ett flertal anläggningar och anordningar för friluftslivet. Till exempel småbåtshamnar, kommunala badplatser, golfbana och gott om strövstigar.

Hallarumsviken - Torhamns skärgård

Området är med sin mångskiftande och förhållandevis oexploaterade natur och sina stora kulturhistoriska värden av utomordentligt stor betydelse för friluftslivet.

Geografiska bestämmelser-kustzonen

Karlskronas kustområde betraktas som riksintressant. Syftet är att skydda natur- och kulturvärden som har stor betydelse för turism och friluftsliv. Bestämmelserna utgör inte hinder för utveckling av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet, men exploatering och andra ingrepp ska vägas mot bevarandebestämmelserna och människors tillgång till rekreation och natur.

Brändaholm koloniområde.

VATTEN

Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten

Karlskrona kommun består till stor del av vatten. Kommunen har 488 sjöar större än 0,1 ha, 15 vattendrag samt kuststräcka utmed hela södra och östra delen av kommunen.

Foto: Joakim Johansson

Vatten påverkas till exempel av avlopps- och dagvatten, luftföroreningar, markanvändning, vattenreglering, utdikning, läckage från gamla tippor av olika slag, vägar med mera.

Tillgången till friskt sötvatten är inte en självklarhet, speciellt inte i sydöstra Sverige. Orsaken är bland annat de geologiska förutsättningarna med mycket berg i dagen och tunna jordtäckan samt liten grundvattenbildning då nederbörds mängden är förhållandevis liten i relation till avdunstningen. Detta medför stora bekymmer framför allt i kustområdena och i skärgården, där brist på sötvatten kan uppstå åtminstone under delar av året och också medföra risk för sämre råvattenkvalitet samt saltvatteninträngning i dricksvattenbrunnar.

Ytvatten, som sjöar och vattendrag, är betydligt känsligare för påverkan och förändringar än vad grundvatten är. Däremot är det betydligt svårare att åtgärda eventuell påverkan på ett grundvatten om olyckan väl har varit framme och effekterna kan kvarstå under mycket lång tid.

I undersökta områden i Karlskrona kommun saknas större grundvattenmagasin i berggrund och i jordlager. Dessutom saknas större rullstensåsar som skulle kunna användas för dricksvattenförsörjning.

Ett kustnära område som är känsligt är vattenområdet innanför storöarna i Karlskrona skärgård. Dels tillförs stora mängder näringsämnen via åarna och reningsverken dels stannar närsalterna kvar eftersom vattenomsättningen är dålig på grund av att öarna försvårar vattenutbytet med havet. Dessutom minskar vattenomsättningen ytterligare genom de försänkningar som byggts för att förhindra främmande krigsmakt att inta Karlskrona samt av broar och vägbankar ut till öarna. Då detta område utgör lek område för sill samt är uppväxtområde för många andra arter bland annat lax och havsöring är det av stor vikt att vattenkvaliteten är god.

Åarna som mynnar i skärgården har också stor betydelse för artrikedomen i havet utanför mynningarna. Här leker en stor del av havsöringen som ska växa upp i skärgården. De viktigaste åarna ur denna aspekt är Nättrabyån, Silletorpsån och Lyckebyån. I dessa åar finns även andra arter anpassade till rena syrerika vattendrag till exempel flodpärlmussla. Att åarnas ekologiska status måste bibehållas och förbättras är väsentligt för att bland annat trygga förekomsten av de arter som finns där.

Vattendirektivet

År 2004 infördes EG:s vattendirektiv vars syfte är att uppnå målsättningen god vattenstatus i alla vatten senast år 2015, med undantag för övergödning till 2021. Grundvattenstatusen bedöms efter två klasser, kemisk (16 ämnen) och kvantitativ status. För grundvattenförekomsterna i Karlskrona kommun bedöms den kemiska statusen i dagsläget som god. Kunskapsunderlaget är dock något bristfälligt vad gäller grundvatten.

Den ekologiska statusen i Karlskrona kommun bedöms som måttlig samt otillfredsställande för de flesta av kommunens ytvattenförekomster och de flesta ytvatten i kommunen ligger i riskzonen för att inte uppnå god ekologisk status till 2015. Ett av de största problemen i kommunen är övergödningen. Kalkning har blivit en nödvändig åtgärd för att motverka försurning och utförts i cirka 120 sjöar.

Vattenmyndigheten har tagit fram förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer, som kommer att innebära nya miljökrav på våra vatten.

Enligt vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram behöver kommunerna vidta följande åtgärder för att god vattenstatus ska kunna uppnås;

- Arbeta för att vattenkvaliteten i Lyckebyån långsiktigt ska förbättras.
- Vid tillsyn av verksamheter som kan ha en inverkan på vattenmiljön, ska de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status, prioriteras för att uppnå miljökvalitetsnormer.
- Krav på hög skyddsnivå behöver ställas för enskilda avlopp som kan påverka vattenförekomst som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.
- Det behövs vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk och god kvantitativ vattenstatus.
- Det behövs vattenskyddsområden med föreskrifter för de vattenförekomster som behövs för den framtida vattenanvändningen.

- Kommunerna ska se till att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än tio kubikmeter per dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.
- Planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen ska genomföras och kommunerna ska i övrigt agera så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.
- Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna ta fram underlag och genomföra åtgärder för att minska påverkan från de delar av det rörliga friluftslivet som kan ha en inverkan på vattenmiljön, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.
- Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelsen, utveckla vatten och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status och god kvantitativ status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.

Karlskrona kommuns inriktning och mål är att god vattenstatus ska uppnås i sjöar, vattendrag och hav. Åtgärdsprogrammet och miljökvalitetsnormerna bedöms ge ökande möjligheter för kommunen att kunna nå målet.

MÅL/INRIKTNING VATTEN

- Arbeta efter vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram.
- Få mer kunskap om grundvattentillgångar samt om grundvattnets kvalitet och kvantitet inom kommunen.

NATURMILJÖ

Landskap

Karlskrona kommun har, liksom övriga Blekinge, ett landskap med mycket varierande terrängförhållanden, rikt på berg, dalar, kullar, höjdryggar och sjöar. Den kuperade terrängen är mest påtaglig i den västra delen av kommunen och övergår till en allt flackare karaktär i den östra delen.

Den nord-sydliga sprickdalsstrukturen i berggrunden är den faktor som betyder mest för topografin i Karlskrona kommun. De smala sprickdalarna bildar långsträckta rum med antingen flacka odlade fält eller sjöar med mer eller mindre branta höjdryggar mellan sig. I dalgångarna hittar man finsedimenten som är grunden för det moderna jordbruket. Det största av dessa finkorniga jordar finns på Ramdalslätten som är kommunens största sammanhängande jordbruksområde.

Skogarna i kommunen utgörs av barrblandskogar med ett ökande inslag av lövträd samt ädla lövträd ju längre söderut man kommer. Närmast havet är ädellövskogen den dominerande med ek och bok som huvudsakliga trädslag.

Skillingenäs.

Naturinventeringar

Karlskrona kommuns naturvärden finns beskrivna och värderade i Länsstyrelsens naturvårdsplan från 1984. Naturvårdsvärdena kan till exempel vara en ovanlig

flora, märkliga bergformationer eller en kombination av egenskaper som bidrar till förståelse av naturen. Länsstyrelsen har även tagit fram utredningar och inventeringar av våtmarker, ängs- och hagmarker, bevarandeplan för odlingslandskapet som utgör värdefullt planeringsunderlag.

Karlskrona kommun tog 2008 fram en kommuntäckande grönstrukturplan.

Grönstruktur

Grönstrukturen kan översiktligt beskrivas som barrskogar i norr och lövskogar i söder samt sprickdalar där vattendragen rinner sträcker sig i nordsydlig riktning genom landskapet. I söder ersätts vattendragen av havsvikar.

Målsättningen att skogsområdena ska nyttjas som rekreationsområden och även i framtiden utgöra basen för den biologiska mångfalden. Det är detta ”vardagslandskap” som måste vara tillräckligt varierat och välmående för att det ska kunna förse oss med alla dessa tjänster utöver virke, biobränsle och massaved. Det är viktigt att skogsbruket sköts på ett sätt så att de stora biologiska värdena och därmed rekreationsvärdena består och gynnas.

Vattendragen utgör även som spridningskorridor genom hela kommunen.

Odlingsbygden hör inte direkt grönstrukturen men har stor betydelse för upplevelsen av den. De öppna markerna och de öppna vattenytorna skapar de vyer som medför att vi kan uppleva stora delar av landskapet och få en landskapsbild.

På en mer detaljerad nivå blir vikten av grönstrukturplanering större kring och i de större tätorterna. Grönytorna behövs inte bara som strövområden eller som kommunikationsstråk för oskyddade trafikanter, utan har stort värde för att skydda den ädellövskog som finns i Karlskrona.

Värdefulla naturmiljöer

Värdefull natur kan på olika sätt skyddas mot exploatering eller andra ingrepp. Avsikten är ofta att bevara den biologiska mångfalden, men naturskyddet kan också vara inriktat på att upprätthålla möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Länsstyrelsen och kommunen kan bilda naturreservat samt föreslår nya riksintresseområden för naturvård. Skogsstyrelsen föreslår nyckelbiotopområden.

Riksintressen

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvärden. Många av riksintresseområdena är skyddade som naturreservat för att säkerställa naturvärdena.

Natura 2000

Natura 2000 är benämningen på ett nätverk av skyddad natur inom EU. Syftet är att bevara vissa utpekade naturtyper och arter som är särskilt angelägna att skyddas i ett europeiskt perspektiv. Det är upp till varje medlemsland att självt bestämma hur de utpekade områdena bäst kan skyddas och värdas genom nationell lagstiftning eller på annat sätt. Ingrepp med negativa miljöeffekter fordrar tillstånd från regeringen eller samråd med EU-kommissionen. För att exploatera ett Natura 2000-område krävs mycket starka skäl och ingreppet måste kompenseras med att ett nytt område utses som ersätter det förlorade och dess naturvärden.

I Karlskrona finns 52 natura 2000-områden. Många av områdena är knutna till den östra skärgården, intill Torhamns udde.

Naturreservat

I Karlskrona finns i dagsläget ett 20-tal naturreservat i både skogsmark och skärgårdsmiljö. Naturreservaten har bildats för att bevara de höga natur- och kulturvärdena för framtiden samt för att göra områdena tillgängliga för det rörliga friluftslivet. I naturreservaten ska den biologiska mångfalden bevaras och livsmiljöer för skyddsvärda

arter gynnas. Reservat inrättas av länsstyrelsen eller kommunen. Det kan omfatta både privat och kommunal mark. Varje område har en skötselplan som beskriver hur området ska skötas. I reservaten är alla välkomna med det finns vissa regler att ta hänsyn till som att hundar ska hållas kopplade, att endast elda på anvisade platser etc. Allemansrätten gäller inte inom reservat, utan där finns speciella regler för friluftslivet. Föreskrifterna finns att läsa på skyltar vid varje reservat. I flertalet reservat betar djur vilket är en förutsättning för att behålla ett öppet landskap och bevara naturvärdena. Naturreservaten förvaltas av länsstyrelsen och ibland kommunen.

Biotopskyddsområde

Mindre områden som utgör livsmiljöer för hotade djur- och växtarter kan skyddas som biotopskydd. Det kan vara slätterängar med höga botaniska värden eller små artrika skogspartier. Biotopskydd i odlingslandskap inrättas av länsstyrelsen och i skogsmark av skogsstyrelsen. Generellt skyddade biotoper i odlingslandskapet är till exempel alléer, våtmarker, stenmurar och odlingsrösen.

Karlskrona finns ett stort antal biotoper som skyddas av det generella biotopskyddet. Inom dessa biotoper får länsstyrelsen ge dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl.

I skogsmark har skogsstyrelsen inventerat och klassat områden som nyckelbiotoper, vilka är skogsområden med mycket höga naturvärden. Nyckelbiotop är ett kvalitetsbegrepp som avser skogsområden där man finner eller kan förväntas finna rödlistade arter. Vissa av dessa områden kan skogsstyrelsen avsätta som biotopskyddsområden.

Naturminne

Vissa mycket speciella naturbildningar kan skyddas som naturminnen. Dessa utgörs ofta av annorlunda träd, stora flyttblock eller jättegrytor. I Karlskrona finns ett 30-tal naturminnen.

Fågel- och sälskyddsområde

För att skydda djur mot störningar under tider då de är särskilt utsatta, kan länsstyrelsen eller kommunen besluta om djurskyddsområden. Oftast gäller det fåglar som häckar eller sälar med ungar. Skyddet berör då stränder, öar och öppet vatten. Föreskrifterna reglerar tillträdesförbud under känsliga perioder.

Stora obetydligt påverkade områden

Större markområden som inte är sönderskurna av trafikleder eller kraftledningar och som inte störs av buller eller utsläpp från industrier etcetera ska så långt det är möjligt sparas och skyddas mot ingrepp som kan ändra områdenas karaktär. Detsamma gäller för opåverkade vattenområden. Att sammanhängande landsbygdsområden kan skyddas mot större ingrepp och miljöförändringar är värdefullt för dem som brukar av jorden och skogen. Det bevarar också handlingsfriheten för framtiden.

I Karlskrona finns ett fåtal opåverkade områden på landsbygden. Området kring Alljungensjöarna i nordväst och från länsgränsen i nordost och ned till Mörtsjöåsen-Lösensjön samt området runt och söder om Färskesjön bör ej exploateras. Östra skärgården kan också betraktas som ett obetydligt påverkat mark- och vattenområde.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Särskilt känsliga är områden där ett ingrepp skulle få stora ekologiska konsekvenser som att ett värdefullt ekosystem slås ut, att en hårt belastad miljö slutgiltigt knäcks eller att en hotad art försvinner. Det gäller till exempel de försurade eller övergödda sjöarna, ädellövskogarna, skyddsvegetationen vid sandkusterna samt vissa våtmarker, sjöar och vattendrag. Det gäller också många av landskapets så kallade restbiotoper som ängs- och hagmarker, åkerholmar, skogsbryn, dikesrenar med mera som har betydelse för överlevande hos sällsynta och/eller hotade växt- och djurarter. Sådana områden skall skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som kan skada naturmiljön och som kan hota den genetiska mångfalden till exempel att belasta området med ytterligare förorening, buller med mera.

De ekologiskt känsliga områdena i Karlskrona kommun överensstämmer i stort med naturvårdsplanen och riksintressen för naturvård.

Ängs- och hagmarker

Ängs- och hagmark rymmer stora värden för naturvården, friluftslivet och kulturmiljövården. De har tidigare omfattat en betydande del av det svenska

odlingslandskapet. Ändrade driftformer och en allt snabbare rationalisering av lantbruket har lett till att de minskat kraftigt i storlek.

Ett flertal växt- och djurarter, som är knutna till ängs- och hagmarker är beroende av viss hävd genom slåtter eller betning. Ängs- och hagmarken i Karlskrona kommun finns dokumenterad i Ängar och hagar i Blekinge, framtagen av länsstyrelsen i Blekinge län 1993. Ängs- och hagmarkerna i Karlskrona kommun ska bevaras vilket kräver betesdrift eller slåtter. Av kostnadsskäl sker detta bara i kommunens naturreservat samt på ideell basis.

Strandskydd

Stränderna är en av våra stora naturtillgångar. De är mycket betydelsefulla för det växt- och djurliv som är beroende av vattenmiljöer och för allmänhetens möjligheter till friluftsliv. För kust och skärgård samt kring sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd om 100 meter. För särskilt skyddsvärda områden kan strandskyddet utökas till 300 meter.

Från den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd med ändringar i både miljöbalken och plan- och bygglagen. Lagändringarna innebär både lättnader i strandskyddet och skärpningar av bestämmelserna. Strandskyddet differentieras utifrån lokala och regionala förutsättningar.

De viktigaste förändringarna i strandskyddslagen är att:

- Kommunerna har ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Kommunerna kan i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära ägen där det ska vara lättare att få dispens. Kan tillämpas först 1 februari 2010.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska en fri passage lämnas för allmänheten.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävandet av strandskyddet i detaljplan.

Karlskrona kommun värnar om tillgängligheten till våra stränder utmed sjöar och kust liksom att växter och djur ska ha goda livsmiljöer. Även vid inlandsvatten ska

stor restriktivitet gälla för ianspråktagande av stränder. Två områden i Karlskrona kommun föreslås få lättnader i strandskyddet Holmsjöbygden och den nordöstra delen av Sillhövden och Västersjön i Fur och Saleboda. Se mer information under avsnittet utbyggnadsstrategier för landsbygden.

Lättnader i strandskyddet kan bidra till att stärka näringslivet på orten genom etableringar av campingar, stugbyar med mera. Dispenskravet kvarstår men med en generösare bedömning.

Utveckling

Karlskrona kommun strävar efter att bibehålla och utveckla värdefulla och artrika naturmiljöer, framför allt gammal ädellövskog samt den betespräglade skärgården och kusten. Det innebär att det finns ett behov av att hålla ett stort antal betesdjur i landskapet.

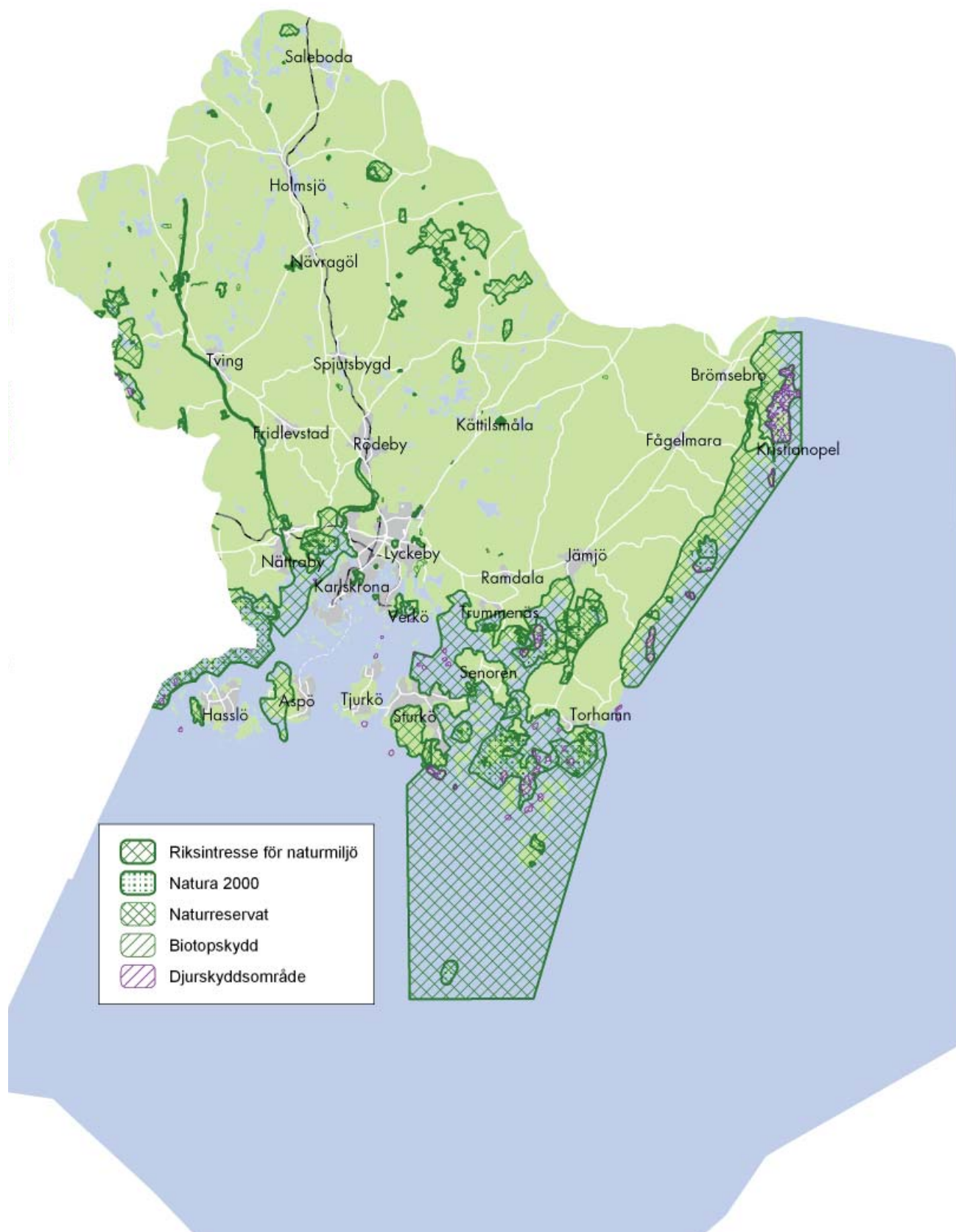
Ädla grova lövträd finns i och i anslutning till Karlskrona tätort och är utpekade i grönstrukturplanen. De utgör resterna från officersboställen som Skärva, Västeråkra och Lorentsberg och ingår på så sätt även i världsarvet. En del av denna grönstruktur är skyddad som reservat, andra områden är oskyddade. För att skapa ett skydd för samtliga områden föreslås att de skyddas som naturreservat och samlas under namnet Karlskrona eklandskap. Utpekade områden utgör kärnor i grönstrukturplanen.

Karlskrona eklandskap föreslås omfatta:

- Bryggareberget (ej skyddat)
- Västra mark (ej skyddat)
- Vämö parken (Natura 2000 område)
- Bergudden, Verkö (Natura 2000)
- Torpet, Verkö (riksintresse)
- Näsmarken, Verkö (ej skyddat)
- Gullberna (Natura 2000 och nyckelbiotop)
- Kungsmarken (biotopskydd)
- Lorentsberg/ Skönstavik (ej skyddat)
- Slottsbacken (ej skyddat)
- Prästamarken (nyckelbiotop)
- Lyckeby ekbacke (naturreservat)
- Skärva (naturreservat)
- Rosenholmsbackarna (delar biotopområde)
- Kummelns gravfält (nyckelbiotop)
- Avelsgärde/ Carlandravägen (ej skyddat)
- Lyckebyåns dalgång (delvis biotopskydd)
- områden inom Spandelstorp/ Hässlegården (ej skyddat)
- Torskors industriområde (biotopskydd)
- Västeråkra (nyckelbiotop)

MÅL/INRIKTNING NATURMILJÖ

- Karlskrona kommun ska säkerställa de värdefulla områdena i den ekologiska ryggraden i stadsbygden genom reservatsbildning.
- Utveckla saknade och brisfälliga länkar enligt grönstrukturplanen genom plantering av ädellövträd.
- Stora orörda områden som inte störs av buller eller utsläpp från industrier etc. skall så långt det är möjligt sparas och skyddas mot ingrepp som kan ändra områdenas karaktär.
- Nordöstra Sillhövda och Västersjön föreslås få lättnader i strandskyddet för att ges möjlighet att stärka näringslivet på orterna.

Riksintressen för naturmiljö.

Riksintressen för naturvård

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvärden. Många av riksintresseområdena är skyddade med naturreservat. För samtliga naturreservat finns framtagna skötselplaner av länsstyrelsen.

Listersjön med mera

Listersjön är ett mångformigt och artrikt skogs-, sjö- och myrområde. Det innehåller bland annat en betydande andel naturskog (både barrskog och ädellövskog) samt det för länet stora våtmarkskomplexet Storemosse. Befintlig reservatsbildning anses tillräcklig.

Aspö

Aspö har ett mycket värdefullt skogsekosystem. Särskilt tallskogsområdet är på grund av orördhet, storlek och lång skoglig kontinuitet av stort botaniskt, ekologiskt och skogsgenetiskt intresse. Tallskogsområdet är det största i den blekingska skärgården. På sikt bör området gallras.

Skärva - Danmarksfjärden - Nättrabyån

Området uppvisar ett representativt herrgårdslandskap med ekhagar, blandlövsskogar och betade havsstrandsängar, samt ädellövskogar. Delar av skogen har naturskogskaraktär. Danmarksfjärden är en av de viktigaste rast- och övervintringslokaler för sjöfågel. Vidare ingår Nättrabyån och Silletorpsån som båda har stora ekologiska värden genom bland annat förekomst av öring och flodpärlmussla. I området ingår också den näringsrika Björkerydssjön.

Norra delen av Saleboda-avlagringen

Området, som även omfattar Antamåla rör i Kalmar län, är en isälvsavlagring av stort geovetenskapligt värde. Tillståndsplikt för husbehovstäckter bör övervägas.

Hallarumsviken - Möcklö - Kyrkfjärden

Ett representativt och gammalt odlingslandskap i kustbygden och innerskärgården. Inom området finns ett stort antal artrika naturbetesmarker som också hyser rödlistade arter. I området ingår även ädellövskogar samt grunda och högproduktiva brattvattenvikar med stor artrikedom. Hela vattenområdet har ett stort värde för häckande, rastande och övervintrande fåglar.

Blekinges östkust

Ett vidsträckt och flackt odlingslandskap som domineras av betade strandsängar och buskmarker. I området ingår vidare öar, grunda havsbottnar, en av Östersjöns få knubbsälkolonier samt sandfält med betydande botaniska och zoologiska värden. Hela kuststräckan har betydelse för häckande, rastande och övervintrande fåglar.

Inom området finns fågel- och sällskyddsområden. Det är av värde att betes- och jordbruksmarken hålls hävdad. Beteshävd är särskilt viktig på strandängarna. I den gamla strandvallen och sandområdena bör tillståndsplikt för husbehovstäckter övervägas. Naturreservatsbildning föreslås bl a för Höga Sand.

Långemåla - Bökemåla - Danskefly

Byar med ålderdomligt odlingslandskap i Blekinges skogbygd. Områdets ängs- och hagmarker hyser en stor biologisk mångfald samt rödlistade arter. Långemåla- Bökemåla- Danskefly föreslås bli reservat.

Torhamns skärgård

Torhamns skärgård är Sveriges sydligaste urbergsskärgård och innehåller både skyddade grundområden och exponerade djupområden. En stor variation i bottenbeskaffenhet och artrikedom ger området ett stor ekologiskt värde. Grundområdena är bl a vikiga som lekplatser för sill. Torhamns udde är en av landets viktigaste sträckfågellokaler. I området ingår ett stort antal betespräglade moränöar.

Södra Sturkö

Ett vidsträckt våtmarkskomplex (mosaik) som består av bl a havsstrandsängar, fukthedar och sumpskogar. En betydande del av området beteshävdas. Se fördjupad översiktsplan för skärgården.

Färskesjön- Steneryd

En mosaik av ädellövskog, små tallbestånd, öppna hållmarker, små kärr och sumpskogar. I området ingår den näringsfattiga Färskesjön (landets sydöstligaste sjö) samt Steneryds lövängar, en representativ välbevarad slätteräng med artrik flora.

Riksintresset bedöms tillgodosett genom naturreservaten för Färskesjön och Stora Rom.

Grimskula

En halvö med en geologiskt säregen blockanhopning som bl a innehåller grottbildningar. I anslutning här till finns gammal ekskog med högt biologiskt värde.

Se fördjupning för Verkö. Reservatsbildning bör övervägas för naturområdena kring Torpaviken.

Strömsberg

Ett för regionen ovanligt våtmarkskomplex, vid Lyckebyån, som bl a innehåller kvillbildningar och betade åmader.

Hydrologin skall bevaras. Dikning undviks.

Lillån

Ett mosaikartat våtmarkskomplex som består av sumpskog, kärr och mosseytor.

Kalkning av områden skall undvikas. Särskild hänsyn bör tas vid skogsbruk. Naturvårdsinriktad skogsbruksplan bör övervägas.

Bromåla

Ett representativt odlingslandskap i skogbygden, med artrika slätterängar och hagmarker.

Reservatsbildning föreslås.

Älmteryd

En representativ och artrik naturbetesmark som innehåller rödlistade arter.

Riksintresset bedöms tillgodosett genom naturreservaten för Älmteryd.

Lommaflyet

En representativ och relativt orörd myr med ett delvis kärrartat mosseplan som omges av tallmosseytor. Myren är en av de större i länet. Naturvårdsinriktad skogsbruksplan föreslås.

Måstadstorp

En välbevarad torpmiljö med tillhörande slätter och naturbetesmarker.

Naturreservat föreslås.

Västra Hasslö

Ett våtmarkskomplex vid havet som bl a innehåller havsstrandängar och marin fukthet. Betesdriften bör intensifieras för att säkerställa naturvärdena. Reservatsbildning bör övervägas. Finansiering kan eventuellt ske genom vindkraftsetablering förutsatt att statliga eller europeiska medel ej kan tillföras.

Naturreservat

I Karlskrona kommun finns följande 21 naturreservat:

- Alnaryd
- Björstorps hage
- Färskesjön
- Gröngölsmåla
- Hallarumsviken
- Häljarum
- Hästholmen-Ytterön
- Högasand
- Järkö
- Knösö
- Lyckeby ekbacke
- Skärva
- Steneryds lövängar
- Stora Rom
- Svenö
- Södra Flymen
- Torhamns udde
- Utklippan
- Uttorp
- Västra Skällön
- Älmteryd

KULTURMILJÖ

Karlskronas framväxt

Karlskrona grundades 1680 och var en av 1700-talets modernaste och mest effektiva flottbas. Stadens skeppsbyggeri, arkitektur, stadsplanering och anläggnings- och försvarsteknik väckte stor uppmärksamhet i hela Europa. Karlskronas marina arv har förts vidare till vår tid med över 300 års obruten verksamhet inom örlogsbasen och varvet.

Foto: Joakim Johansson

Fredrikskyrkan med Trefaldighetskyrkan i förgrunden.

Skydd av kulturmiljöer

Kulturminneslagen omfattar fasta fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. Karlskrona har sju områden av riksintresse för kulturmiljövården, ett 40-tal byggnadsminnen och 21 kyrkor som omfattas av kulturminneslagen.

I Karlskrona finns ett stort antal fornlämningar och gränsbestämda fornlämningar, som är skyddade enligt kulturminneslagen.

Kulturminnesvårdsprogram och bebyggelseinventeringar

Kulturminnena i Karlskrona kommun är beskrivna med förslag till åtgärder i länsstyrelsens kulturminnesvårdsprogram för Blekinge 1983. Programmet beskriver miljöer och objekt av intresse för kulturmiljövården och ger förslag till åtgärder för

att säkerställa ett bevarande. En bebyggelseinventering genomfördes på Trossö 1981 och ligger till grund för byggnadsnämndens publikation ”Trossö - råd och riktlinjer för bebyggelse och miljö”. Kommunfullmäktige fattade 1987 beslut om att bebyggelseinventeringen från 1981 ska vara rådgivande vid bedömningar i bygglovärenden.

Blekinge museum utförde 1994 på kommunens uppdrag en inventering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse på Trossö, Björkholmen och Stumholmen. Det finns även en inventering för övriga delar av Karlskrona stad från 1990. Militäranläggningar är inventerade och finns beskrivna i Befästningspark Karlskrona från 2001.

Materialet används som underlag vid beslut om detaljplaner och bygglov och ger vägledning vid avvägningar mellan olika intressen.

Världsarvet Karlskrona

Se kapitel Örlogsstaden Karlskrona - ett levande världsarv, sidan 129.

Utveckling

För att få ett samlat beslutsunderlag för den fysiska planeringen föreslås att ett kulturmiljöprogram för Karlskrona kommun upprättas vilket kan nyttjas som vägledning.

Riksintressebeskrivningarna för Karlskrona är i behov av en revidering och framför allt av ett förtydligande, som avgränsar riksintressena. Dessutom finns behovet av att avgränsningarna för riksintresset sammanfaller med avgränsningarna för världsarvet.

För kulturmiljövården är världsarvet särskilt viktigt beakta liksom de bebyggelseinventeringar som utgör underlag för översiktsplanen.

Foto: Joakim Johansson

Skärva herrgård, riksintresse för kulturmiljövård.

Foto: Mats Kockum

Grevgården, byggnadsminne.

Foto: Joakim Johansson

Godnatt fästningstorn, statligt byggnadsminne.

Riksintresse för kulturmiljövård

Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra, Stora Boråkra

Herrgårdsmiljöer nära Karlskrona som skapats, och givits ståndsmässig prägel, av i staden verksamma högre officerare och tjänstemän.

Karlskrona stad, befästningarna

Residensstad och svenska flottans huvudstation sedan 1680-talet med ursprunglig stadsplan, unika bevarande barockdrag och monumental torgarkitektur med två barockkyrkor.

Herrgården, Tjurkö stenhuggeri

Ett av länets äldsta industriella stenhuggeri med kringfunktioner inrättat för direkt export till Tyskland.

Östra Skärgården i Blekinge

Skärgårdsmiljö som ovanligt tydligt speglar olika sidor av kustkulturens näringar alltsedan förhistorisk tid.

Hallarumsviken

Strandbunden fornlämningsmiljö från brons- och järnåldern som speglar östra Blekinges mest komplexa förhistoriska centralbygd.

Kristianopel

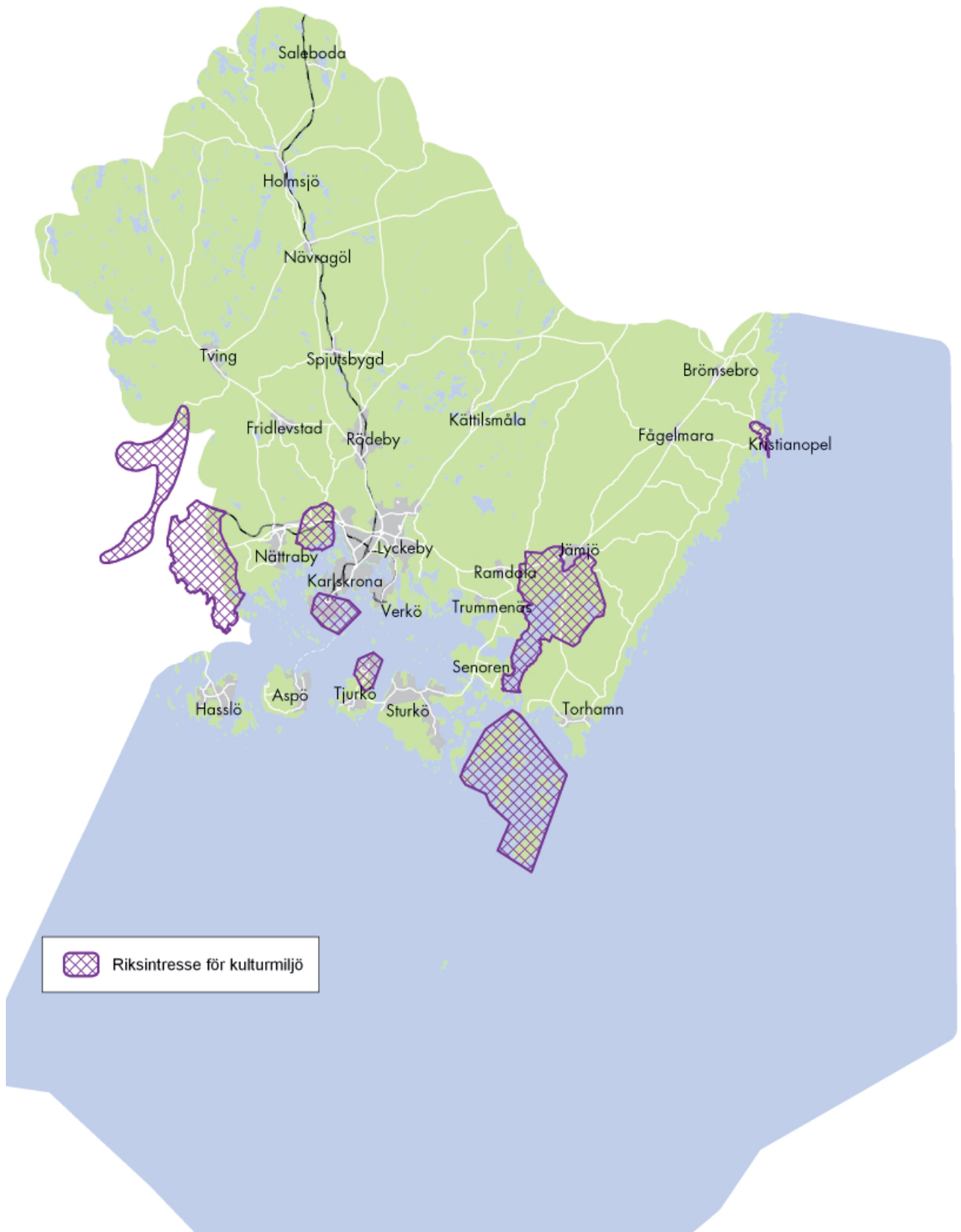
Pedagogisk överskådlig fästningsstad från 1600-talets början, som speglar det danska rikets behov av stöddepotter vid gränsen mot Sverige.

Brömsebro

Traditionsrik närmiljö med en från tidiga medeltida källor omtalad gränsmarkering och en skådeplats för rikspolitiskt betydelsefulla händelser, främst freden 1645.

MÅL/INRIKTNING KULTURMILJÖ

- Utarbeta nytt kulturmiljöprogram som beslutsunderlag och vägledning.
- Avgränsningarna för riksintresset bör sammanfalla med avgränsningarna för världsarvet.
- Riksintressebeskrivningarna för Karlskrona kommun behöver revideras och förtydligas.

Riksintresse för kulturmiljö

Byggnadsminnen

Karlskrona kommun har följande byggnadsminnen som är skyddade enligt kulturminneslagen.

Byggnader för sjöfarten

1. Lotsstugan på Stumholmen
2. Långörens lotshus

Handelsgårdar

3. Bergqvistska gården
4. Grevagården
5. Köpmannagården i Kristianopel

Industri- och hantverksbyggnader

6. Bröderna Mårtenssons båtbyggeri, Hästholmen

Jord- och skogsbruksbyggnader

7. Augerums herrgård
8. Skärva herrgård
9. Stora Vörta gård

Militära byggnader och byggnader inom Karlskronavarvet

10. Bageribostället
11. Bageriet/Beklädnadsverkstaden
12. Bastion Kungshall och Kungshallsmagasinet
13. Byggnader mm på Lindholmen
14. Båtsmanskasernen/Nya magasinet
15. Corps de garde
16. Epidemijukhuset
17. Gamla mastkranen
18. Marinflygets hangar
19. Hollströmska magasinet
20. Kasern Sparre
21. Kronokvarnen och Stenbron i Lyckeby
22. Kruthusen på Mjölнарholmen och Ljungskär
23. Kronohäktet
24. Repslagarbanan på Lindholmen
25. Saltkokningshuset
26. Slup- och barkasskjulet

27. Tunnebodsmagasinet

Offentliga byggnader

28. Varmbadhuset i Karlskrona

Religiösa byggnader

29. Metodistkyrkan i Karlskrona

Stadsgårdar

30. Callerholmska schweitzervillan
31. Flensburgska gården
32. Hallströmska gården
33. Hubendickska huset
34. Kungshuset
35. Lindströmska gården
36. Monteliuska gården
37. Nordenskjöldska gården
38. Palanderska gården
39. Rådman Lunds gård
40. Södööska gården
41. Thörnska gården
42. Wahlströmska gården
43. von Otterska gården

Tekniska servicebyggnader

44. Gamla vattentornet på Trossö
45. Lyckeby källa, brunnsöverbyggnad

Karlskrona kommun har även tio byggnadsminnen som är skyddade enligt förordningen om statligt byggnadsminne. Dessa är:

- Basareholmen
- Residenset
- Stora kruthuset på Koholmen
- Karlskrona fästning, Aspö och Tjurkö
- Drottningkärs kastell
- Kungsholms fort
- Sydkustens örlogsbas
- Kurrholmens fästningstorn
- God natt fästningstorn
- Utklippans fyrplats

ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA

Örlogsstaden Karlskrona upptogs 1998 som objekt nr 560 på Unescos lista över världsarv. Staden är internationellt intressant som ett unikt exempel på en konsekvent genomförd, marint befäst stadsanläggning och sjöarsenal från 1600- och 1700-talen.

Utvecklingen i Karlskrona inom skeppsbyggeri, arkitektur och stadsplanering samt anläggnings- och försvarsteknik väckte under 1700-talet uppmärksamhet i hela Europa. Den teknologiska och arkitektoniskt säregna varvsanläggningen var under mer än 100 år östersjöområdets militärindustriella centrum.

Karlskrona grundades 1680 och var en av den tidens modernaste och mest effektiva flottbas. Karlskronas marina arv har förts vidare till vår tid med över 300 års obruten verksamhet inom örlogsbasen och varvet.

Världsarvskommitténs motivering:

”Karlskrona är ett utomordentligt väl bevarat exempel på en europeiskt planerad örlogsstad inspirerad av anläggningar i andra länder. Karlskrona har i sin tur tjänat som förebild för andra anläggningar med liknande uppgifter. Örlogsbaser spelade en viktig roll under de århundraden när storleken på ett lands flottstyrka var en avgörande faktor i europeisk realpolitik, och Karlskrona är den bäst bevarade och mest kompletta av dem som finns kvar.”

Örlogsstaden Karlskronas historia

Under stormaktstiden på 1600-talet ökade behovet av en flottbas i Sydsverige för att kunna hålla ihop och försvara landet, som då omfattade nuvarande Finland, Estland, Lettland samt områden i norra Tyskland. Till Karlskrona kallades tidens främsta experter i befästningskonst för att bygga upp en modern flottbas med nya tekniska lösningar. Staden anlades enbart med

tanke på det strategiska läget, mitt i Östersjöväldet. Karlskrona utsågs till flottans nya huvudstation och örlogsbasen med omgivande försvarsanläggningar

började uppföras under ledning av Erik Dahlberg. På samma gång flyttade större delen av varvsverksamheten till den nya staden. Den ursprungliga varvsplatsen från 1680, som ännu är intakt, blev på så vis rikets största arbetsplats.

I dag är hela området - örlogsstadens centrala delar med varvsområdet, marinbasen och de omgivande försvarsanläggningen - ett uppslagsverk över befästningstänkande under mer än 300 år. Karlskrona har, i motsats till liknande örlogsbaser på andra håll i Europa, levt vidare och utvecklats. Detta tack vare att Sverige inte har upplevt krig inom sina gränser sedan 1809.

Örlogsstadens byggnader - som är av mycket hög arkitektonisk, konstnärlig och teknisk kvalitet - är välbevarade och flera fortfarande i funktion. Det är en unik marinhistorisk anläggning men rymmer en högst modern örlogsbas. Varvsverksamheten finns kvar i staden med produktion av både civila och militära fartyg.

Miljöer i världsarvet

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona består av befästningar, örlogsvarv och örlogshamn, den militära och den civila staden samt några anläggningar i omgivningen som haft betydelse för örlogsbasens försörjning.

Viktiga miljöer i världsarvet är:

- Stadsplan och äldre bebyggelse på Trossö
- Stumholmen och Björkholmen
- Örlogsvarvet och örlogshamnen
- Befästningarna- Kungsholms fort,
- Drottningkärs kastell, Kurrholmen, Godnatt, Koholmen, Ljungskär och Mjölneholmen.
- Skärva herrgård, uppförd som lantboställe för varvsamiralen Fredric Henric af Chapman
- Lyckeby kronokvarn med dammen och stenbron

Miljöer som ingår i världsarvet örlogstaden Karlskrona.

Trossö

- 1 Fredrikskyrkan
- 2 Vattenborgen
- 3 Tyska kyrkan
- 4 Rådhuset
- 5 Grevgården/Blekinge museum
- 6 Slutningsmuren
- 7 Skeppsgossekasernen
- 8 Amiralitetsklockstapeln
- 9 Bataljon af Trolle
- 10 Amiralitetskyrkan
- 11 Bataljon Aurora
- 12 Bataljon Sparre

Örlogsvarvet

- 13 Högvakten
- 14 Inventarieammare I
- 15 Mönster- och modellsalsbyggnaden
- 16 Materialförråd I och III
- 17 Chapmanporten
- 18 Chapmanbostället
- 19 Bildhuggareverkstaden
- 20 Kölhalningsbroarna
- 21 Hokvinden

Västra varvsområdet

- 22 Varvsmuren
- 23 Femfingerdockan
- 24 Gamla mastkranen

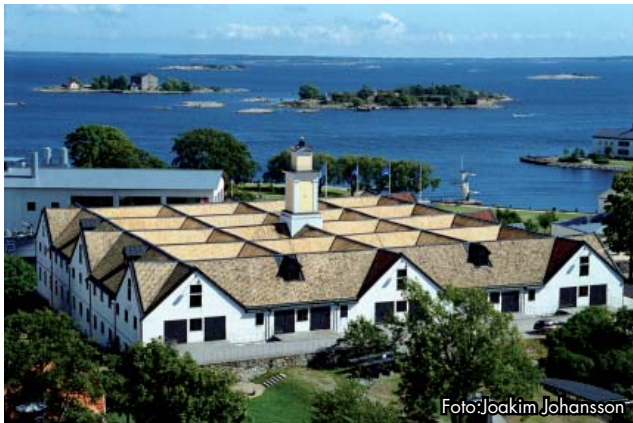
Lindholmen och Söderstjärna

- 25 Corps de Garde
- 26 Polhemsdockan
- 27 Wasaskjulet
- 28 Repslagarebanan
- 29 "Finska kyrkan"

Stumholmen

- 30 Corps de Garde
- 31 Slup- och barkasskjulet
- 32 Marinmuseum
- 33 Desinfektionshuset, sjukhuspaviljongen och kokhuset
- 34 Kronobageriet
- 35 Kronohäktet
- 36 Beklädnadsverkstaden
- 37 Båtsmanskasernen
- 38 Tunnebodsmagasinet
- 39 Flyghangarerna
- 40 Bastion Kungshall
- 41 Kungshallsmagasinset

Objekt på Trossö och Stumholmen som ingår i världsarvet örlogstaden Karlskrona.

Slup - och barkasskijulet, Stumholmen.

Wasaskijulet, Lindholmen.

1700-tal på Drottningkärs kastell, Aspö.

Det levande världsarvet

Örlogsbasen har sina rötter i 1600-talet och har fortfarande kvar sin ursprungliga funktion. Örlogsvarvet producerar fortfarande fartyg. Andra exempel på ett levande världsarv i staden är militärmusiken och seglingen med barkar. Här finns alltså en historisk kontinuitet och tradition som är unik och mycket betydelsefull för världsarvets fortsatta existens. Vid omorganisationer av örlogsbasen har byggnader och fysiska miljöer bevarats och vid behov gjorts om för nya ändamål. Stumholmen har genom sitt läge och sin unika bebyggelse blivit ett av Karlskronas mest attraktiva områden för arbete, boende och rekreation. Andra exempel på aktiviteter i Örlogsstaden Karlskrona är världsarvsdagen, världsarvsundervisning i skolorna, nationellt och internationellt samarbete i världsarvsfrågor.

Världsarvsrådet

För att samordna de intressen som rör bevarandefrågor, utvecklingsfrågor, besöks- och näringslivsfrågor samt tillgänglighet och delaktighet i världsarvet Örlogsstaden Karlskrona bildades ett särskilt Världsarvsråd år 2002. I Världsarvsrådet finns representanter för Länsstyrelsen Blekinge, Fortifikationsverket, Marinbasen, Statens Fastighetsverk, Region Blekinge, Blekinge Tekniska Högskola, Kockums, Riksantikvarieämbetet, Blekinge Museum, Marinmuseum, ideella föreningar samt Karlskrona kommun. Världsarvsrådet är en plattform för samverkan men ej någon formell organisation.

Utveckling av världsarvet

Världsarvsrådet tog år 2005 fram ett förvaltnings- och utvecklingsprogram som pekar ut sex strategiska fokusområden för arbetet med världsarvet och dessutom vilka aktörer som har huvudansvar för de olika områdena. En revidering av programmet är planerad under 2009.

Den övergripande visionen är att världsarvet Örlogsstaden Karlskrona ska vara ett föredömligt hållbart och levande världsarv. Denna vision innebär konkret att arbetet med världsarvet ska ske på ett sätt som inte bryter ned utan stärker de värden som världsarvsutmärkelsen grundas på.

Målsättningen är att uppnå ett mer aktivt förhållningssätt till världsarvet i den kommunala fysiska planeringen. Samverkan och dialog mellan berörda aktörer är en förutsättning för att målsättningen ska uppfyllas. En uppdatering av riksintressebeskrivningarna är nödvändigt och ett kulturmiljöprogram kan underlätta beslutshandlingen.

Skydd av världsarvet

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är till stora delar skyddat som kulturminnen och byggnadsminnen enligt kulturminneslagen. Det finns dock objekt i världsarvet som inte omfattas av skyddande lagstiftning. Främst är det inom varvsområdet – både på marinbasens område och, framför allt, på västra varvsområdet som tillhör Kockums (Thyssen Krupp Marine Systems) exempelvis femfingerdockan. En översyn av skydd för samtliga miljöer som ingår i världsarvet bör genomföras.

Hot mot världsarvet

Det är viktigt att ha en beredskap för de förändringar som försvarsbesluten innebär för marinbasens verksamhet. Flera av de anläggningar och byggnader som nu står under Fortifikationsverkets förvaltning kan komma att bli aktuella för ett byte av ägare och förvaltare i de fall den militära verksamheten inte längre kräver att dessa anläggningar nyttjas. Ett stort arbete gjordes av Länsstyrelsen, Statens Fastighetsverk, Fortifikationsverket och Marinbasen som förberedelse inför framtida förändringar i samband med försvarsbeslutet år 2004 då stora delar av Marinbasens verksamhet hotades av nedläggning. Likaså är det viktigt att ha en god beredskap för förändringar inom den industriella verksamheten, som Kockums/ Thyssen Krupp Marine Systems bedriver.

Risken för brand är det mest påtagliga fysiska hotet för världsarvet, som i stora delar utgörs av träbebyggelse. Detta är ett område som särskilt behöver ses över och prioriteras.

Vad gäller världsarvets status är det mycket väsentligt att det tas hänsyn till de värden, som Unesco understrukt genom nomineringen av örlogsstaden Karlskrona. Det kräver en god balans mellan bevarande och utveckling så att målsättningen om en hållbar utveckling kan uppfyllas.

Världsarvet ska ses som en möjlighet att bidra till den regionala utvecklingen och kan mycket väl utnyttjas som hävstång och som en viktig attraktionskraft såväl vad gäller inflyttning som besöksnäring.

MÅL/INRIKTNING VÄRLDSARV

- Världsarvet Karlskrona ska vara ett föredömligt hållbart och levande världsarv.
- Samtliga miljöer inom världsarvet föreslås skyddas enligt gällande lagstiftning för att säkerställa den långsiktiga förvaltningen.
- Riksintresset för kulturmiljövård bör sammanfalla med avgränsningarna för världsarvet.
- Ta fram ett kulturmiljöprogram för att skapa bättre planeringsunderlag.
- Tydliggöra världsarvet.
- Utveckla turismen kring världsarvet och tillgängliggöra besöksmålen.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Samhällsbuller

Buller definieras som icke önskvärt ljud. Samhällsbuller är ett utbrett miljöproblem och är den miljöstörning som berör störst antal människor i Sverige. En bullerfri miljö har betydelse för vår hälsa och möjligheten till en god livskvalitet. Besvär av buller kan leda till störningar av sömn och vila, ge upphov till stress och misstänkt ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar, sämre inlärningsförmåga samt påverka möjligheten att uppfatta tal och då inte minst för personer med hörselnedsättning.

Buller har en mängd olika källor som till exempel trafik, skjutbanor, motorsportbanor, industriell verksamhet, vindkraftverk, byggarbetsplatser, restaurangverksamhet och installationer i och på byggnader. I Sverige är trafikbuller den störning som berör flest människor och trenden ökar. Även bullerstörningar från ventilationsfläktar och klimatanläggningar är vanliga.

Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö innebär bland annat att livsmiljön ska vara hälsosam. Enligt den nationella Miljöhälsoenkäten från 2007 besvarades drygt 10 procent av Blekinges vuxna befolkning av trafikbuller i sin bostad vilket är en ökning jämfört med de drygt 8 procent som angavs 1999. Enligt undersökningen är det besvär från vägtrafiken som orsakat ökningen, medan besvär från flyg- och spårtrafik har minskat något.

Enligt Blekinges regionala miljömål ska antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder ha minskat med 5 procent till 2010 jämfört med 1998. Målet kommer dock inte att kunna uppnås.

I miljöplan för Karlskrona kommun som antogs av kommunfullmäktige den 20 december 2001 anges att antalet kommuninvånare som utsätts för bullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen beslutat om för buller i bostäder ska ha minskat med 10 procent år 2010 och med 80 procent till 2020 jämfört med 2000. Delmålet år 2010 kommer inte att nås och inte heller målet 2020 om inte avsevärda insatser görs.

MÅL/INRIKTNING SAMHÄLLSBULLER

- Genomföra en kartläggning av trafikbuller-situationen i kommunen och upprätta en policy för bedömning av trafikbuller vid fysisk planering och bygglovgivning.
- I den fysiska planeringen och i bygglov-hanteringen bör, ur bullersynpunkt, speciellt lokaliseringen och utformningen av ventilations- och klimatanläggningar beaktas.

Luftföroreningar (miljö kvalitetsnormer)

Miljö kvalitetsnormer är juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken. De används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Miljö kvalitetsnormer finns för luft samt fisk- och musselvatten. Luftnormen gäller för kväveoxid, kvävedioxid, svaveldioxid, bly och partiklar och får inte överskridas.

Varje kommun ska kontrollera att miljö kvalitetsnormerna uppfylls i kommunen. Kontroller ska ske genom mätningar, beräkningar eller annan uppföljning.

Luftföroreningarna i Karlskrona överskrider inte några gränsvärden men andelen partiklar i luften ligger nära gränsvärdet. Kommunen genomför återkommande mätningar.

MÅL/INRIKTNING LUFTFÖRORENINGAR

- Arbeta för att minska andelen partiklar i luften.

Radon

Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas som finns i mark, luft och vatten. Radon i bostäder kan komma från tre olika källor: marken under och runt om huset, byggnadsmaterialet och vatten som används i hushållet. Av dessa är marken den vanligaste radonkällan. Alla byggnadsmaterial som är baserade på sten innehåller radium och avger därför radon. Normalt är radiumhalten så liten att radonavgången är betydelselös, men det finns undantag. Ett sådant är alunskifferbaserad lättbetong, så kallad blåbetong, som användes från 1929 till mitten av 1970-talet.

Det är ovanligt med höga radonhalter i kommunalt hushållsvatten. Men vatten från bergborrade brunnar eller från kalkkällor kan innehålla radon.

Radonhalten mäts i enheten Becquerel per kubikmeter inomhusluft (Bq/m³). Ny bebyggelse i Karlskrona kommun ska uppföras radonsäkert och årsmedelvärdet för radonhalten i en bostad får inte överstiga 200 Bq/m³.

MÅL/INRIKTNING RADON

- Ny bebyggelse ska uppföras radonsäkert och årsmedelvärdet för radonhalten i en bostad får inte överskrida 200 Bq/m³.

Förorenad mark

Till de mest förorenade områdena i Karlskrona kommun hör Gullbernatippen och Oljehamnen/Hattholmen, men även andra utfyllnadsområden som Västra mark. Exakta siffror på hur många förorenade områden som finns inom kommunen finns inte men länsstyrelsens inventering av områden där miljöfarlig verksamhet pågår eller har pågått omfattar 681 objekt. Ett kontinuerligt arbete pågår för att riskklassa dessa objekt. I handläggningen av planärenden är således undersökningen av ett områdes föroreningsgrad och eventuell sanering en viktig parameter och medför i vissa fall en stor del av kostnaden för planen.

Vid förtätning av befintliga områden kommer förorenade markområden att identifieras och kan saneras i samband med byggnation.

MÅL/INRIKTNING FÖRORENAD MARK

- Fortsatt kontinuerlig riskklassning av förorenade områden.

Djurhållning

Länsstyrelsen i Blekinge tog 2008 fram skriften ”Djurhållning och bostäder” med riktlinjer om avstånd mellan djurhållning och bostäder.

I tätorter och områden med så kallad samlad bebyggelse och/eller vid planläggning där konflikt mellan bostäder och djurhållning befaras uppstå anser länsstyrelsen att följande principer angående respektavstånd tillämpas:

Vid större anläggningar (fler än 50 djurenheter eller cirka 25 får) bör respektavståndet från bostäder, skolor och dylikt vara minst 200 meter till stall och gödselanläggning och minst 100 meter till område där djuren varaktigt vistas. Intresset av stabila förhållanden och goda utvecklingsmöjligheter för dessa verksamheter måste tillmätas stor betydelse i planeringen. Därför bör såväl allergirisken som risken för andra olägenheter såsom trafikstörningar, lukt, flugor med mera bevakas. Grisar, höns och minkar luktar starkare och avståndet från stora anläggningar bör vara minst 300 meter.

Vid medelstora anläggningar (10-50 djurenheter eller fler än cirka 25 får, samt tillstånds- eller anmälningspliktig kennel, biodling med mera) bör respektavståndet från utomstående bostäder, skolor och dylikt vara 75-200 meter till stall och gödselanläggning och 50-100 meter till område där djuren varaktigt vistas. Från grisar, höns och minkar bör avståndet ändå vara minst 300 meter. Även för denna storlek på anläggningar, som oftast drivs i kommersiellt syfte, bör intresset av stabila förhållanden och utvecklingsmöjligheter för verksamheten beaktas.

När det gäller mindre anläggningar (1-10 djur), ofta med hobbykaraktär, är det länsstyrelsens mening att det är kommunernas sak att bedöma lämpliga respektavstånd mellan djurhållning och bostadsbebyggelse med utgångspunkt i de bedömningskriterier som anges ovan och platsens lokala förutsättningar. Dock bör som regel alltid ett respektavstånd på 50 meter från stall och gödselanläggning och minst 25 meter från område där djuren varaktigt vistas upprätthållas mot angränsande skoltomter eller bostadsfastigheter i tätorter.

MÅL/INRIKTNING DJURHÅLLNING

- Länsstyrelsen i Blekinges riktlinjer för djurhållning ska följas.
- Verka för att jordbruksföretag har goda utvecklingsmöjligheter.

Elektromagnetisk strålning

Kunskapen gällande hälsorisker relaterade till elektromagnetiska fält från kraftledningar och från exempelvis basstationer för mobiltelefoni är ännu ofullständig. Vägledande för bedömning av exponering för lågfrekventa magnetfält bör därför göras enligt försiktighetsprincipen.

Om åtgärder, som generellt minskar exponeringen kan vidtas till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt, bör man sträva efter att reducera fält som avviker starkt från vad som kan anses normalt i den aktuella miljön. När det gäller elanläggningar och byggnader bör man vid planeringen sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas.

Med stöd av försiktighetsprincipen och hänsyn till landskapsbilden är nergrävda kablar att föredra framför luftledningar. För bygglovgivning av master och antenner bör särskild restriktivitet iakttas inom områden med bevarandebestånd för natur- och kulturvård och av särskild betydelse för landskapsbilden. Även eventuella hälsorisker bör beaktas.

Inom Karlskrona kommun finns ledningsstråk med kraftledningar upp till 130 kV. För att bedöma lämpligt skyddsavstånd i samband med nybyggnation, bör nivån avseende elektromagnetiska fält redovisas. Minsta skyddsavstånd för kraftledning anges i starkströmsföreskrifterna.

MÅL/INRIKTNING ELEKTROMAGNETISK STRÅLNING

- Sträva efter att utforma eller förlägga nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas.
- Undvika att placera nya bostäder, skolor och daghem med mera nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält, om det finns alternativa placeringar.

Miljöfarlig verksamhet

Inom kommunen finns det cirka 160 verksamheter som är anmälnings- och tillståndspliktiga enligt miljöbalken och som står under årlig miljöskyddstillsyn av kommunen. Utöver dessa finns ytterligare ca 2 000 verksamheter som är under nivån för anmälningsplikt, men ändå bidrar till miljöpåverkan.

Verksamheterna utgörs av bland annat vindkraft, verkstadsindustri, värmeverk, hamnverksamhet och fiskehamnar, avfallsanläggningar, miljöstationer,

bensinstationer, tryckerier, krematorier, avloppsreningsverk, bilskrotor, skytteklubbar, sågverk och lantbruk med flera.

Vid prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter kontrolleras faktorer som bidrar till miljöpåverkan i form av utsläpp till luft och vatten, kemikaliehantering, markföroreningar, avfall och farligt avfall och bullerpåverkan med mera.

Verksamheterna ligger både samlade inom industriområden och utspridda i kommunen. Rekommenderade skyddsavstånd mellan olika verksamheter och bostäder finns redovisade i Boverkets Allmänna råd ”Bättre plats för arbete”.

Den större och medelstora industrin har fått mindre betydelse som miljöbelastare. Dessa företag har under senare år satsat på miljöskyddet genom att miljöcertifiera sig och genom att anställa särskilda miljöansvariga. I stället är det nu mindre företag och framför allt den enskilda människan och dennes konsumtionsmönster som utgör den största belastningen på miljön.

Inriktningen på miljöskyddet håller på att förändras, så att tonvikten på den nu rådande kontrollen av ett fåtal presumtiva förorenare ersätts av målsättningen att kunna informera större befolkningsgrupper i miljövänligt beteende.

MÅL/INRIKTNING MILJÖFARLIG VERKSAMHET

- Tydlig information i miljövänligt beteende

Farligt gods

Transporter av farligt gods förekommer främst på E22, riksväg 28, länsväg 122 vilka utgör primära transportvägar för farligt gods. Länsväg 725 har förbud för transporter av farligt gods. Farligt godstransporter förekommer även på järnvägen.

Skyddsavstånd för vägar tillåtna för farligt gods är 50 meter för E22, förutom delen Jämjö-Brömsbro. Skyddsavstånd på 30 meter gäller för E22, delen Jämjö-Brömsbro, riksväg 28 och länsväg 122.

Rekommenderad uppställningsplats för fordon med farligt gods finns idag i oljehamnen. Räddningstjänsten har påtalat behovet av ny uppställningsplats för farligt gods då oljehamnen inte kan ha kvar den funktionen efter dess avveckling. En ny uppställningsplats för farligt

gods föreslås lokaliseras till Rosenholm i anslutning till E22.

MÅL/INRIKTNING FARLIGT GODS

- Ny uppställningsplats för farligt gods föreslås till Rosenholm i anslutning till E22.

Geoteknik och skredrisk

Karlskrona kommun har inga utpekade skredriskområden då mycket av marken består av berg.

Problem kan finnas i utfyllnadsområden.

MÅL/INRIKTNING GEOTEKNIK OCH SKREDRISK

- Att utreda om det finns områden med skredrisk.

Risk för översvämning och ökade vattennivåer

Stigande havsnivåer medför att det i framtiden kommer att finnas färre kustnära markområden som är lämpliga för byggnation. Detta kan resultera i en brist på byggbara marker i strandnära lägen, men även att befintliga hus drabbas. Att beakta riskerna av en stigande havsnivå är en ny viktig faktor att ta hänsyn till i planeringen.

Enligt Klimat- och sårbarhetsutredningen bedöms dagens 100-års flöden inträffa vart 20:e år i framtiden (2100). En uppskattning av 100 årsflödet år 2100 har gjorts och dessa beräknas till en ökning med ca 30 procent jämfört med idag. Effekten av den förväntade ökningen i flödestopporna är att vattennivån i vattendragen stiger 15-20 procent.

Den tekniska infrastrukturen som är belägen utmed kusten påverkas negativt av stigande havs- och grundvattennivåer. Förutom risken för direkt översvämning minskar även markens stabilitet, vilket kan ge konsekvenser som ras, skred och erosion med följden att till exempel vägar och järnvägar stängs av och ledningar brister. I många fall kan det komma att behövas åtgärder för att skydda de olika anläggningarna. Hamnar påverkas direkt av stigande havsvattennivåer, men har på grund av sitt läge ofta marginaler för höjda vattennivåer. En del infrastruktur är samhällsviktig och en översvämning kan därmed ge upphov till allvarliga konsekvenser för samhället. Riskbilden till följd av höjda grundvattennivåer är viktig

att belysa då grundvattennivån i flera områden kan vara dimensionerande för olika typer av infrastruktur. En del energiförsörjning kan slås ut, om till exempel ett ställverk översvämmas, med stor påverkan för den lokala elförsörjningen som följd. Exempel på viktig infrastruktur som kan drabbas av stigande havsnivåer är delar av E22, Blekinge kustbana och Österleden.

Ytterligare värden som kan påverkas av stigande havsnivåer är bland annat kustnära natur- och kulturmiljöer som i värsta fall riskerar att försvinna. Även näringar som jordbruk och turism kan påverkas negativt. För att skapa ett robust samhälle är det av yttersta vikt att ta hänsyn till konsekvenserna av en stigande havsnivå vid planering av den fysiska miljön.

Översvämningsskartering längs med Lyckebyån

En översiktlig översvämningsskartering längs Lyckebyån för sträckan Yggerydssjön till mynningen i Östersjön gjordes 2006 på uppdrag av Räddningsverket. Skarteringen är avsedd för övergripande insatsplanering för räddningstjänstens samt som översiktligt underlag vid kommunernas planering. Skarteringen ger en indikation på eventuella översvämningsskartering i samhällen samt känsliga lägen för till exempel vägar och järnvägar.

Resultatet visar följande riskzoner för översvämningar:

- Emmaboda: Runt Yggerydssjön, norr och söder om Emmaboda, Vissefjärda,
- Karlskrona: gamla Bockabosjön och Flakesjön, områden vid Hallasjön, områden längs med Lyckebyån från Kättilsmåla till kusten.
- Viss risk för översvämning föreligger längs med Lyckebyån från Kättilsmåla ner till mynningen vid kusten.

MÅL/INRIKTNING ÖVERSVÄMNING/ STIGANDE VATTENNIVÅER

- Tillämpa policy om lägsta grundläggningsnivå.
- Få ökad kunskap om hydrogeologi från bland annat SGU, SMHI för att förbättra planeringsunderlaget i kommunen.
- Att vattenfrågorna, såväl lokalt som regionalt, får ökad betydelse i samhällsplaneringen, inte minst vid kustnära aktiviteter och exploatering, med tanke på klimatförändringar.
- Att ny bebyggelse ej bör förläggas till nivåer under tre meter över havets medelvattennivå.

Räddningstjänsten

Karlskrona kommun ingår sedan år 2000 tillsammans med Ronneby kommun i kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Blekinge. I förbundet finns två heltidsstationer som är bemannade dygnet runt, varav en ligger i Karlskrona kommun, på Trossö.

Räddningstjänsten har förutom heltidsstationerna även åtta deltidstyrkor som finns lokaliserade i Rödeby, Jämjö, Sturkö, Holmsjö, Ronneby, Bräkne-Hoby, Hallabro och Eringsboda samt två räddningsvårn på Hasslö och Aspö.

Räddningstjänsten har cirka 1 200 larm per år, varav Karlskrona står för cirka 750 stycken. De larmtyper som dominerar är automatiska brandlarm, brand i byggnad, trafikolyckor och brand ej i byggnad. Samtliga tätorter inom kommunen nås av räddningstjänsten inom tio minuter. Landsbygden nås till största del inom 10-20 minuter.

Räddningstjänsten.

Nytt läge för brandstationen

En utveckling av stadsdelen Pottholmen medför att brandstationen behöver omlokaliseras till Oskarsvärn. En ny påfart i södergående riktning behöver tillkomma vid en flytt av brandstationen till Oskarsvärn.

MÅL/INRIKTNING RÄDDNINGSTJÄNST

- Brandstationen föreslås flyttas till Oskarsvärn senast i samband med utbyggnad av stadsdelen Pottholmen.

Beredskapshänsyn

Ett lyckat arbete med att minska samhällets sårbarhet och öka dess robusthet beror delvis på hur vi idag planerar och tar hänsyn till förväntade förändringar och dels på vilken beredskap samhället har för att hantera extraordinära händelser.

Oljeskyddsberedskap

Karlskrona kommuns geografiska läge som nära granne till Östersjöns stora transportkorridor ökar sannolikheten för att ett oljeutsläpp till havs når vår kust. Kommunens långa skyddsvärda kuststräcka innebär att stora ekologiska, sociala och ekonomiska värden hotas om oljan når land. Karlskrona kommun har en antagen oljeskyddsplan från 2007. Beredskapsplaner behöver regelbundet uppdateras för att vara ett fullgott stöd vid en krissituation, detta gäller även oljeskyddsplanen som ska revideras minst en gång per mandatperiod.

Karlskrona kommun kommer att vidareutveckla sin oljeskyddsberedskap inom ramen för det EU-finansierade sjösäkerhetsprojektet Baltic Master II.

Ö-struktur

Karlskrona kommuns struktur med bebyggelse på öar kan i vissa fall innebära sårbarheter ur krisberedskapssynpunkt. Trossö och Verkö är två exempel på högt exploaterade öar med en stor andel bostäder och verksamheter. Broförbindelsen blir en sårbar länk som enda till- och avfartsväg. För att skapa alternativa evakueringsmöjligheter föreslås att befintlig färjetrafik mellan Trossö och Aspö även kan styras om till Verkö vid behov. En angoringsplats på Verkö bör därför skapas.

MÅL/INRIKTNING BEREDSKAPSHÄNSYN

- Möjliggöra att Aspöfärjan kan angöra på Verkö.

FÖRORDNANDEN

Förordnanden innebär bestämmelser som statliga och regionala myndigheter beslutat om enligt gällande lagar.

Miljöbalken

Naturreservat

I Karlskrona finns det 21 naturreservat:

- Alnaryd
- Björstorps hage
- Färskesjön
- Gröngölsmåla
- Hallarumsviken
- Häljarum
- Hästholmen-Ytterön
- Högasand
- Järkö
- Knösö
- Lyckeby ekebacke
- Skärva
- Steneryds lövängar
- Stora Rom
- Svenö
- Södra Flymen
- Torhamns udde
- Utklippan
- Uttorp
- Västra Skällön
- Älmteryd

Miljöbalken 7 kap 4 §

”Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat”.

Naturminnen

I Karlskrona finns ett flertal naturminnen. Ett naturminne är ett mindre naturområde eller naturobjekt som är skyddat på liknande sätt som naturreservat. Naturminnena är antingen punktobjekt eller har en yta mindre än ett hektar. Ett särpräglad naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne om det behöver skyddas eller vårdas särskilt.

Miljöbalken 7 kap 10 §

”Ett särpräglad naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme”.

Biotopskydd

I Karlskrona finns ett stort antal skyddsvärda biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken. Generellt skyddade biotoper är alléer, källor med omgivande våtmark i jordbrukslandskap, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark, åkerholmar.

Miljöbalken 7 kap 11 §

”Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förklaras som biotopskyddsområde. Sådana förklaringar får avse enskilda områden eller samtliga områden av ett visst slag inom landet eller del av landet. Inom biotopskyddsområde får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Om regeringen förordnar att samtliga områden av visst slag skall vara biotopskyddsområden, får den i samband med beslutet meddela föreskrifter om att dispens kan medges för sådan verksamhet eller sådana åtgärder. Dispens får endast medges om det finns särskilda skäl”.

Förordnanden i Karlskrona kommun.

Strandskydd

I Karlskrona kommun gäller strandskyddet utmed kusten samt vid samtliga sjöar och vattendrag.

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller det generella strandskyddet som omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. För att tillgodose något av strandskyddets syften kan länsstyrelsen utvidga området till högst 300 meter.

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsmiljöer på land och i vatten för växt- och djurlivet.

Sedan den 1 juli 2009 är det kommunen som beslutar om strandskyddsdispens.

Där strandskydd råder är det förbjudet enligt 7 kap 16 § miljöbalken att:

- uppföra nya byggnader, t ex sommarstuga, bastu eller båtskjul,
- ändra byggnader så de kan tillgodose ett väsentligen annat ändamål än de tidigare har använts till, t ex bygga om en fiskebod till en sommarstuga,
- utföra grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten t ex trädgårdsskötsel, inför planerad bebyggelse som avses i punkterna ovan,
- utföra andra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område, eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för växt- och djurarter. Exempel på anläggningar eller anordningar som kan vara förbjudna är bryggor, planteringar, flaggstänger, trädgårdsgångar, staket, golfbanor och campingplatser,
- utföra andra åtgärder som väsentligen försämrar livsvillkoren för växt- och djurlivet, t.ex. muddring och spridning av gödsel eller bekämpningsmedel.

Förbuden ovan gäller inte för byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för jordbruket, skogsbruket eller yrkesfisket, under förutsättning att de inte är avsedda för bostadsändamål. Detta gäller endast om näringsomfattningen är sådan att den medför ett tillskott av betydelse för näringsidkarens försörjning.

Djur- och växtskyddsområde

Karlskrona har ett antal djurskyddsområden enligt miljöbalken 7 kap 12 §. Det är fågel- och salskyddsområden och berör ett antal öar i skärgården.

Miljöbalken 7 kap 12 §

”Om det behövs särskilt skydd för en djur- eller växtart inom ett visst område, får länsstyrelsen eller kommunen meddela föreskrifter som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området”.

Ramsarkonventionen/ våtmarkskonventionen

I Karlskrona finns ett område, Torhamns skärgård, som är upptagna enligt Ramsarkonventionen.

Som medlem av Ramsarkonventionen har Sverige åtagit sig att utpeka och bevara internationellt värdefulla områden med våtmarker och vattenmiljöer. Åtagandet att bevara Ramsarområdena innebär att områdets ekologiska karaktär inte får försämras. Alla svenska Ramsarområden är i miljöbalken utpekade som riksintressen för naturvården och ska så långt möjligt skyddas mot skada på natur- och kulturmiljön. Inom alla Ramsarområden råder förbud mot markavvattning.

Samtliga Sveriges Ramsarområden ingår helt eller delvis i EU:s nätverk Natura 2000, totalt cirka 85 procent av den totala arealen. Med få undantag är de även till någon del skyddade som naturreservat och några som nationalpark. Dessutom är stora delar av områdena fågelskyddsområden.

Landskapsbildsskydd

Karlskrona har områden som är skyddade med så kallat landskapsbildsskydd.

Landskapsbildsskydd är en äldre skyddsform (som bildades med stöd av 19 § naturvårdslagen) och ett begrepp som inte finns i miljöbalken. Det ersätts successivt med andra skyddsformer, men fram tills dess gäller bestämmelserna i landskapskyddsområdena.

Särskilda föreskrifter finns framtagna för varje landskapsbildsskydd. Skyddet reglerar bebyggelse, vägar och andra anläggningar som kan ha en negativ effekt på landskapsbilden. Det reglerar inte skogsbruk och jordbruk. Länsstyrelserna handlägger landskapsbildsskydd.

Förslag finns på att upphäva landskapsbildsskyddet.

Lagen om kulturminnen

Byggnadsminnen

I Karlskrona kommun finns det 46 byggnadsminnen enligt lagen om kulturminnen.

Byggnader för sjöfarten

1. Lotsstugan på Stumholmen
2. Långörens lotshus

Handelsgårdar

3. Bergqvistska gården
4. Grevagården
5. Köpmannagården i Kristianopel

Industri- och hantverksbyggnader

6. Bröderna Mårtenssons båtbyggeri, Hästholmen

Jord- och skogsbruksbyggnader

7. Augerums herrgård
8. Skärva herrgård
9. Stora Vörta

Militära byggnader och byggnader inom Karlskronavarvet

10. Bageribostället
11. Bageriet/Beklädnadsverkstaden
12. Bastion Kungshall och Kungshallsmagasinet
13. Byggnader med mera på Lindholmen
14. Båtsmanskasernen/Nya magasinet
15. Corps de garde
16. Epidemisjukhuset
17. Gamla mastkranen
18. Marinflygets hangar
19. Hollströmska magasinet
20. Kasern Sparre
21. Kronokvarnen och Stenbron i Lyckeby
22. Kruthuset på Mjölmarholmen och Ljungskär
23. Kronohäktet
24. Repslagarbanan på Lindholmen
25. Saltkokningshuset
26. Slup- och barkasskjulet
27. Tunnebodsmagasinet

Offentliga byggnader

28. Varmbadhuset i Karlskrona

Religiösa byggnader

29. Metodistkyrkan i Karlskrona

Stadsgårdar

30. Callerholmska schweitzervillan
31. Flensburgska gården
32. Hallströmska gården
33. Hubendickska huset
34. Kungshuset

35. Lindströmska gården
36. Monteliuska gården
37. Nordenskjöldska gården
38. Palanderska gården
39. Rådman Lunds gård
40. Södööska gården
41. Thörnska gården
42. Wahlströmska gården
43. von Otterska gården

Tekniska servicebyggnader

44. Gamla vattentornet på Trossö
45. Lyckeby källa, brunnsöverbyggnad

Lagen om kulturminnen 3 kap 1 §

”En byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde får förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen”.

Kyrkor

I Karlskrona finns det 18 kyrkor som omfattas av skydd enligt lagen om kulturminnen, dessa kyrkor är:

- Amiralitetskyrkan Ulrica Pia
- Aspö kyrka
- Augerums kyrka
- Flymens kyrka
- Fredrikskyrkan
- Fridlevstads kyrka
- Jämjö kyrka
- Kristianopels kyrka
- Lösens kyrka
- Nättraby kyrka
- Ramdala kyrka
- Rödeby kyrka
- Sillhövda kyrka
- Sturkö kyrka
- Tjurkö kyrka
- Torhamns kyrka
- Trefaldighetskyrkan
- Tvings kyrka

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt 4 kapitlet Lagen om kulturminnen m.m. Detta innebär att:

”Kyrkobyggnader och kyrkotomter ska värdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och att deras utseende och karaktär inte förvanskas”.

Många ingrepp kräver tillstånd från länsstyrelsen. Alla kyrkor som är byggda 1939 eller tidigare är skyddade och därutöver har också en del nyare kyrkor som är märkliga genom sitt kulturhistoriska värde samma skydd.

Världsarv

Örlogsstaden Karlskrona fördes in på Unescos världsarvslista 1998. Världsarvet omfattar örlogsstadens centrala delar med varvsområdet, marinbasen och de omgivande försvarsanläggningen.

Ett världsarv är ett kulturminne eller naturminne som är så värdefullt att det är en angelägenhet för hela mänskligheten. Det är en plats, ort, miljö eller objekt som på ett alldeles unikt sätt vittnar om jordens och människans historia.

Gränsbestämda fornlämningar

I Karlskrona finns ett flertal gränsbestämda fornlämningar skyddade enligt lagen om kulturminnen. Fasta fornlämningar har ett generellt skydd.

Lagen om kulturminnen 2 kapitlet 2 §

Till en fast fornlämning hör ett så stort område på marken eller på sjöbotten som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde.

När fråga uppkommer om fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde, prövas den av länsstyrelsen.

Då ett ärende om fastställelse av gränser tas upp av någon annan än ägaren av området, skall denne underrättas om ärendet och ges tillfälle att yttra sig i saken. Underrättelsen skall ske genom delgivning.

Väglagen

Vägar med skyddsavstånd

Med hänsyn till trafiksäkerheten råder ett generellt skyddsavstånd utmed vissa vägar.

Byggnadsfritt avstånd 50 meter gäller för E22, förutom delen Jämjö-Brömsebro.

Byggnadsfritt avstånd 30 meter från vägområde gäller för E22, delen Jämjö-Brömsebro samt vägarna 28 och 122.

För övriga allmänna vägar utanför detaljplanelagt område gäller byggnadsfritt avstånd 12 meter från vägområdet enligt väglagen.

Väglagen 47§

Inom ett avstånd av tolv meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar eller vidtas andra sådana åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Länsstyrelsen kan, om det är nödvändigt med hänsyn till trafiksäkerheten, föreskriva att avståndet ökas, dock högst till 50 meter. Bestämmelserna om krav på tillstånd av länsstyrelsen gäller inte inom områden med detaljplan. De gäller inte heller i fråga om åtgärder för vilka bygglov krävs.

Vattenlagen och miljöbalken

Grund- och ytvattenskydd

För att skydda grund- och ytvattentillgångar som används för vattentäkter förklaras mark- och vattenområden runt omkring som vattenskyddsområden. Genom föreskrifter kan ytterligare skydd genom vissa inskränkningar av markanvändningen för berörda fastigheter göras.

Vattentäkterna lyder idag under flera lagar: Vattenlagen, Hälsoskyddslagen samt Miljöbalken. Ett ständigt arbete pågår att uppdatera skyddsområdena efter nya förutsättningar och målet är att Miljöbalken 7 kap 21§ och 22§ ska gälla för samtliga vattentäkter.

Miljöbalken 7 kapitlet 21 och 22 §

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Övrigt

Starkströmsföreskrifter

Genom Karlskrona sträcker sig kraftledningar med 1 300 kV. Kring kraftledningar gäller skyddsavstånd om minst 5 meter enligt starkströmsföreskrifter från Elsäkerhetsverket.

Starkströmsföreskrifter 99 §

I starkströmsföreskrifter 99 § anges minsta avstånd till kraftledning från byggnad eller byggnadsdel. Följande generella avstånd gäller:

- 5 meter från yttersta fasledning för kraftledningar upp till 5 kV
- 10 meter från yttersta fasledning för kraftledningar över 55 Kv

RIKSINTRESSEN

Områden eller objekt som inrymmer speciella värden eller har speciella förutsättningar som gör dem betydelsefulla för riket kan klassas som område av riksintresse enligt miljöbalken. I ett område av riksintresse får områdets värde eller betydelse inte påtagligt skadas av annan tillståndspliktig verksamhet. Riksintresset väger alltid tyngre än ett eventuellt motstående lokalt allmänintresse och områden av riksintressen ska prioriteras i den fysiska planeringen.

Riksintresse kan gälla för såväl områden som är skyddsvärda på grund av sina speciella natur- och kulturvärden som för områden som är av betydelse för ett speciellt nyttjande (kommunikationer, energiproduktion, energidistribution med mera). Områdena kan även vara riksintressanta för totalförsvaret.

Riksintressen kan om det krävs säkerställas genom reservatsbildning eller motsvarande. Till övervägande del kan dock avvägningar mellan riksintressen, och även reservatsbildning eller motsvarande, ske i ett vanligt prövnings- eller tillståndsförfarande.

Riksintressen innebär inte att annan verksamhet omöjliggörs. I många fall kan de värden som utgör grund för riksintresset, och även andra reservatsbildningar, vara möjliga att kombinera med annan verksamhet eller etablering som till exempel naturvård och vindkraftsproduktion. Det måste studeras i det enskilda fallet. Generellt sett ska dock alternativa lokaliseringar sökas i syfte att inte komma i eventuell konflikt med riksintressenas värden.

Kulturmiljö

I Karlskrona finns sju områden av riksintresse för kulturminnesvärden enligt Miljöbalken 3 kapitlet 6 §:

- Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra, Stora Boråkra
- Karlskrona stad, befästningarna
- Herrgården, Tjurkö stenhuggeri
- Östra Skärgården i Blekinge
- Hallarumsviken
- Kristianopel
- Brömsebro

Naturvård

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvärden enligt Miljöbalken 3 kap 5 §:

- Listersjön
- Aspö
- Skärva- Danmarksfjärden- Nättrabyån
- Norra delen av Saleboda-avlagringen
- Hallarumsviken- Möcklö- Kyrkfjärden
- Blekinge östkust
- Långemåla- Bökegöl- Danskefly
- Torhamns skärgård
- Södra Sturkö
- Färskesjön- Steneryd
- Grimskula
- Strömsberg
- Lillån
- Bromåla
- Älmteryd
- Lommaflyet
- Måstadstorp
- Västra Hasslö

Natura 2000

I Karlskrona finns 42 natura 2000-områden enligt habitatdirektivet. Områden är riksintresse för naturvärden enligt Miljöbalken 4 kap 1 §.

Friluftslivet

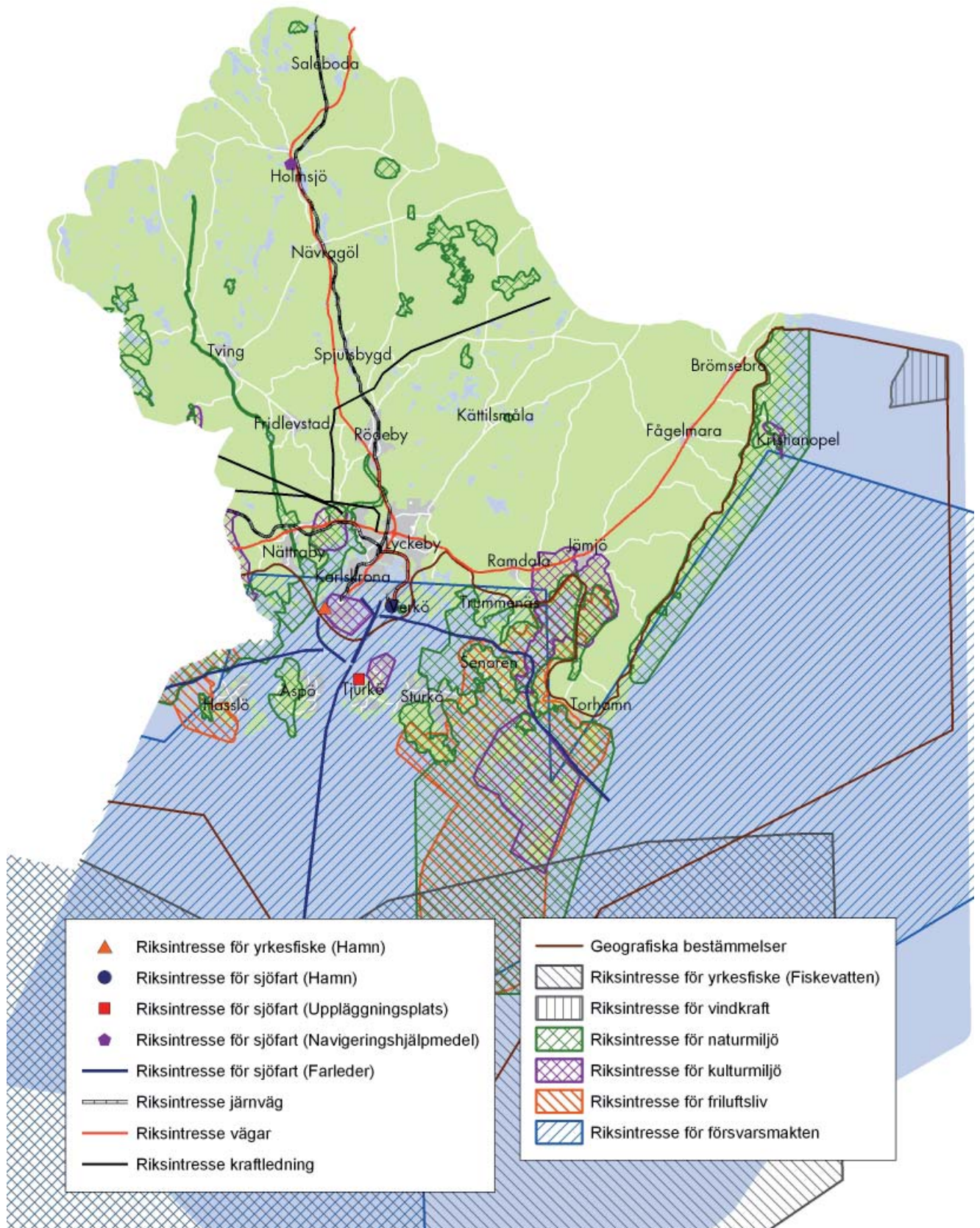
I Karlskrona finns det två områden av riksintresse för friluftslivet enligt Miljöbalken 3 kap 6 §.

- Listerby skärgård- Södra Hasslö
- VHallarumsviken- Torhamns skärgård

Geografiska bestämmelser - kustzonen

Karlskrona kustområde betraktas som riksintressant och omfattas av geografiska bestämmelser enligt Miljöbalken 4 kap 4 §. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet men exploatering och andra ingrepp ska vägas mot bevarandebestämmelserna och människors

Riksintressen i Karlskrona kommun

tillgång till rekreation och natur. Bestämmelserna innebär en högre grad av återhållsamhet för att tillåta fritidshusbebyggelse inom riksintresseområdet.

Yrkesfisket

Karlskrona berörs av två områden av riksintresse för yrkesfisket enligt miljöbalken 3 kap 5 §. Dessa är:

- Skärgårdsområdet mellan Gö udde och Torhamns udde inom djupintervallet 0-6 meter med undantag av redan exploaterade områden.
- Området mellan inre trälgränsen och territorial vattengränsen samt landningshamnarna Karlskrona, Sturkö och Hasslö.

I översiktsplanen från 2002 har kommunen angivit Karlskrona (Saltö), Sturkö och Hasslö som riksintressen för hamn.

Riksintresset för yrkesfisket som idag omfattar södra Saltö föreslås upphävas och ersättas med Sandhamn i Torhamn och Ekenabben på Sturkö.

Vägar

E22, riksväg 28, Österleden och Verkövägen utgör riksintressen enligt 3 kap 8 § MB.

Järnväg

Inom Karlskrona kommun är stomjärnvägen kust till kustbanan Emmaboda - Karlskrona och länsjärnvägen Blekinge Kustbana, från Gullberna och västerut, av riksintresse enligt 3 kap 8 § MB. Järnvägen till Verkö hamn ingår även i riksintresset.

Sjöfart

I Karlskrona kommun finns hamnar och farleder, samt områden i övrigt, som har speciella funktioner för sjötransportsystemet att de utgör riksintresse för kommunikationsanläggningar enligt Miljöbalken 3 kap 8 §.

Verkö hamn utgör riksintresse för sjöfarten liksom de anslutande farlederna Karlskronas västra inlopp-Kronoredden-Östra fjärden-Långören, Karlskrona södra inlopp, Karlskrona-Aspö och Sandhamn-Sjön samt Karlskrona hamn. Ett område i fjärden väster om Tjurkö är även utpekad som riksintresse för sjöfarten som uppläggningsplats för fartyg tagna ur trafik. I Holmsjö finns navigeringshjälpmedel (mast) som är utpekad som riksintresse.

Energiproduktion

Trolleboda vindkraftspark i Kalmarsund utgör ett riksintresse enligt MB 3 kap 8 §.

Länsstyrelsen har fått i uppdrag av Energimyndigheten att göra en översyn av befintliga riksintresseområden för vindkraft samt inkomma med förslag på nya områden. Föreslagna områden i Vindkraftstrategin för Karlskrona kommun föreslås bli riksintresse för vindkraft.

Kraftledningar

Genom Karlskrona sträcker sig kraftledningar med 1 300 kV som är av riksintresse enligt 3 kap 8 § Miljöbalken.

Totalförsvaret

I Karlskrona finns ett antal områden av riksintresse för totalförsvaret enligt miljöbalken 3 kap 9 §. Dessa områden är:

- Örlogshamnen
- Kungsholmen
- Rosenholms övningsfält
- Bollöarna skjutfält
- Torhamns skjutfält
- Säljö
- Bollön
- Aspö S
- Tjurkö
- Uttorp
- Öppenskar
- Lungskär
- ett flertal sjöövningsområden

Utöver dessa områden tillkommer ett antal områden/platser som behövs för att tillgodose den operativa planläggningen.

MÅL/INRIKTNING RIKSINTRESSEN

- Riksintresset för yrkesfiske på Saltö föreslås ersättas på annan plats, exempelvis Sandhamn och Ekenabben.
- Avgränsningen av riksintresse för kulturmiljövård ska sammanfalla med världsarvet.
- Föreslagna områden i Vindkraftstrategin för Karlskrona kommun föreslås bli riksintresse för vindkraft.
- Förutom ovanstående riksintressen anser Karlskrona kommun att riksintressena är tillgodosedda.

TOTALFÖRSVARET

Totalförsvaret har stora intressen i Karlskrona kommun och de är verksamma inom Marinbasen, Kungsholms fort, Rosenholm, Vedeby, Skönstavik samt övningsområdet inre skärgården.

Försvarets historia är intimt förknippad med staden Karlskronas historia. Få städer i Sverige har genom århundraden varit så präglade av militär närvaro som Karlskrona. Fram till 1960-talet utgjorde flottans mark nära nog hälften av den centrala staden och fortfarande är det militära inslaget i Karlskrona påfallande stort.

Foto:Joakim Johansson

Kungsholms fort.

Marinbasen

Sedan 2004 ligger Sveriges marinbas i Karlskrona. Med sitt centrala läge i Östersjöregionen och det gynnsamma isläget har Marinbasen i Karlskrona utgjort

en betydelsefull del av Sveriges försvar sedan kung Karl XI år 1680 grundade staden Karlskrona.

Övnings- och skjutfält

Totalförsvaret har ett antal övningsområden och skjutfält i kommunen som är kopplade till Försvarets verksamhet. Övningsområdena finns i skärgården, Torhamn och på Rosenholm.

Väderradar

Strax norr om Rödeby, väster om riksväg 28, finns en väderradar som tillhör Försvarets verksamhet. Det finns ett system av tolv stycken över hela landet, vissa ägs av SMHI andra av Försvarets verksamhet.

Internationella riktlinjer finns för vindkraftsutbyggnad nära väderradaranläggningar. Inom en radie av 5 km kan ingen vindkraft accepteras. Inom radien 5-20 km kan enstaka verk accepteras. Två eller flera verk i grupp kräver särskild analys. Detta medför att det är viktigt med en tidig dialog med Försvarets verksamhet vid utbyggnad av vindkraftverk i Karlskrona kommun.

MÅL/INRIKTNING RIKSINTRESSEN

- Det är av stor vikt för Karlskrona kommun och regionen att Försvarets verksamhet kan fortsätta att utvecklas.

MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN

Plan- och bygglagen betonar att översiktsplanen ska ta hänsyn till förhållanden i angränsande kommuner för att samordna planläggningen på lämpligaste sätt.

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Karlskrona, Karlshamn och Ronneby kommuner arbetar tillsammans länsstyrelsen i Blekinge för att bilda ett biosfärområde i Blekinges skärgårds- och kustlandskap.

Biosfärområden utses av FN-organet Unesco och fungerar som modellområden för långsiktigt hållbart brukande och bevarande av biosfärens resurser.

Bebyggelse

Samhället Brömsebro ligger på båda sidor om kommungränsen mellan Torsås och Karlskrona och på länsgränsen mellan Kalmar och Blekinge län. En framtida utveckling av Brömsebro bör ske i samråd mellan Karlskrona kommun och Torsås kommun.

Geografiska områden och riksintressen

Avgränsning av kustområdet enligt Miljöbalken 4 kapitlet, samordnas i kommungränserna mot Torsås och Ronneby kommuner.

Bostadsförsörjning

En gemensam fördjupad översiktsplan mellan Karlskrona och Ronneby kommuner kan bli aktuell för att bland annat belysa bostadsförsörjningsfrågor.

Kollektivtrafik

Blekingetrafiken ägs av länets kommuner och Landstinget Blekinge.

Järnväg

Blekinge kustbana och Kust-till-kustbanan är av mellankommunalt och regionalt intresse.

Vägar

E22, riksväg 28 och länsväg 122 är vägar av mellankommunalt och regionalt intresse.

E22 tillsammans med riksväg 27 utgör förbindelse mellan regionala centra, Karlskrona-Växjö. Riksväg 28 har särskild betydelse för regional eller interregional trafik och är en viktig förbindelse mot inre Småland och norrut mot Jönköping respektive mot E4 och norra Sverige.

Flyg

För Karlskrona, liksom övriga kommuner i Blekinge, har flygplatsen i Ronneby stor betydelse för näringslivet.

Med den utveckling som sker dels inom flygbranschen och dels genom ökad internationalisering inom näringslivet i sydöstra Sverige bör frågan om en gemensam storflygplats tas upp till diskussion i regionen. En sådan storflygplats skulle kunna vara gemensam för sydostregionen. Ett av de stora problemen i regionen är just avsaknaden av flyg till något av de stora flygtrafiknaven på kontinenten. En gemensam diskussion om hur detta problem ska lösas bör diskuteras över länsgränserna.

Motions- och upplevelseleder

Genom Karlskrona kommun sträcker sig Blekingeleden som är en regional vandringsled.

Luftfrågor

Karlskrona kommun är medlem i Blekinge läns luftvårdsförbund. Förbundet är en sammanslutning av industrier, kommuner, myndigheter och intresseorganisationer.

Vattenfrågor

Vattendragen Listerbyån/Angelån, Nättrabyån, Lyckebyån, Brömseback och Bruatorpsån är vattendrag med avrinningsområden som berör flera kommuner.

Lyckebyåns vattenkvalitet är en viktig mellankommunal fråga eftersom Lyckebyån är en viktig råvattentäkt för Emmaboda och Karlskrona kommun. I dagsläget finns skyddsområde med föreskrifter längs med Lyckebyån enbart i Karlskrona kommun. Önskvärt vore om skyddsområdet sträckte sig hela vägen upp till källområdet i Lessebo kommun.

Karlskrona kommun är medlem i Lyckebyåns vattenförbund som är en sammanslutning av kommunerna Lessebo, Emmaboda och Karlskrona samt kraftföretag, markavvattningsföretag, industrier och fiskevårdsföreningar. Förbundets uppgift är att främja ett ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i Lyckebyåns vattensystem.

För att kunna förbättra framtida vattenkvalitet bör motsvarande sammanslutningar bildas även för övriga gemensamma avrinningsområden. Gemensamt arbete över administrativa gränser gällande till exempel översiktsplaner, vattenplaner samt andra övergripande frågor kommer att vara oerhört viktigt på sikt.

Projektet Johannishusåsen, där råvatten från Lyckebyån renas genom infiltration i åsen, sker i samarbete med Ronneby kommun.

Energiförsörjning

Utbyggnad av havsbaserad vindkraft bör samordnas med Mörbylånga, Torsås och Ronneby kommuner.

En regional kraftledning sträcker sig genom Karlskrona kommun.

Avfallshantering

Brännbart avfall från Karlskrona kommun skickas till Linköping, Halmstad eller Jönköping.

Räddningstjänst

Karlskrona kommun ingår tillsammans med Ronneby kommun i kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Blekinge.

MÅL/INRIKTNING MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN

- En gemensam fördjupad översiktsplan mellan Karlskrona och Ronneby kommuner kan bli aktuell för att bland annat belysa bostadsförsörjningsfrågor.
- En gemensam storflygplats för sydöstra regionen bör diskuteras över länsgränserna
- Havsbaserad vindkraft bör samordnas med Mörbylånga kommun, Torsås kommun och Ronneby kommun.
- Lyckebyån bör ha skyddsområden utmed hela sin sträckning vilket berör Emmaboda kommun och Lessebo kommun.

KÄLLOR

TRYCKTA KÄLLOR

AB Handelns Utredningsinstitut: *Konsekvensutredning Analys av förutsättningarna för och effekterna av tillkommande handel på Pottbolmen (World Trade Center) samt externhandel vid Rosenholms Arena.* 2009

AB Handelns Utredningsinstitut: *Handeln i Karlskrona- En studie av detaljhandels förutsättningar och potential.* 2005

Fortifikationsverket & Försvarsmakten: *Karlskrona Garnisonsplan.* 2008

Gehl Architects och Karlskrona kommun: *Strategi Karlskrona,* 2007

Karlskrona kommun (Philip Cedergren, praktikant): *Kålo- förslag till ny bebyggelse.* 2007

Karlskrona kommun: *Karlskrona.se - Översiktsplan 2002.* 2002

Karlskrona kommun: *Strategi översiktsplan 2030,* 2009

Karlskrona kommun: *Fördjupning av översiktsplan för Nordvästra stadsbygden- Rosenholm med omgivning.* Samrådshandling 2008

Karlskrona kommun och länsstyrelsen i Blekinge län: *Örlogsstaden Karlskrona - ett levande världsarv* 2002

Karlskrona kommun: *Fyra hörnstenar för att bygga det nya Karlskrona,* 1999

Länsstyrelsen Blekinge län: *"Välkommen till Blekinges naturreservat!"*. Broschyr 2006

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Ångar och bagar i Blekinge.* 1993

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Grusbushållningsplan för Blekinge.* 1989

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Djurbhållning och bostäder- en kunskapsöversikt för samhällsplanering i Blekinge län.* 2008

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Blekinges miljömål 2007-2010.* 2009

Mellanrum & Karlskrona kommun. *Grönstrukturplan för Karlskrona kommun - en del av Karlskronas nya översiktsplan!* Samrådshandling 2008

Miljömålsrådet: *Miljömålen i kortbet och en sammafattning av miljömålsrådets utvärdering.* 2008

Vägverket Region Sydöst: *Idestudie Väg E22, Karlskrona-Kalmar, delen Jämjö tätort, Samrådshandling.* 2007

WSP Analys & Strategi: *Fiskehamnsutredning Karlskrona kommun.* 2009

WSP & Karlskrona kommun: *Vindkraftsstrategi för Karlskrona kommun.* Samrådshandling 2009

DIGITALA KÄLLOR

www.lansstyrelsen.se/blekinge

www.naturvardsverket.se

www.riksantikvarieambetet.se

www.energimyndigheten.se

www.regeringen.se

www.folkhalsainstitutet.se

www.miljomal.nu

www.notisum.se

www.msbmyndigheten.se

Karlskrona kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen

Östra Hamngatan 7B

371 83 Karlskrona

E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@karlskrona.se

Foto: Anna Steinwandt